

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Σχολή : Φιλοσοφική
Τμήμα : Ψυχολογίας

Ακαδημαϊκό έτος : 2008-09
Τόπος : Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία 16/07/09

Οι συντελεστές της Έκθεσης Αξιολόγησης:

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΜΕΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Πρόεδρος:

Βασιλική Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, Καθηγήτρια, Πρόεδρος του Τμήματος

Μέλη:

Μαρία Δικαίου, Καθηγήτρια (Κ. Μπαϊρακτάρης, Αν. Καθηγητής)

Αναστασία Ευκλείδη, Καθηγήτρια

Παναγιώτα Βορριά, Αν. Καθηγήτρια

Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης και τη συγγραφή της Έκθεσης συνεργάστηκαν οι

Μέλη ΔΕΠ

Χριστίνα Αθανασιάδου

Ευρυνόμη Αυδή

Παναγιώτα Βορριά

Ευγενία Γεωργάκα

Ελευθερία Γωνίδα

Βασιλική Δεληγιάννη-Κουϊμτζή

Μαρία Δικαίου

Αναστασία Ευκλείδη

Φίλιππος Καργόπουλος

Ελβίρα Μασούρα

Παναγιώτα Μεταλλίδου

Αφροδίτη Μπάκα

Αθηνά Ξενικού

Ζαΐρα Παπαληγούρα

Παγώνα Ρούση

Ευθυμία Συγκολίτου

Ευαγγελία Φίγγου

Διοικητικό Προσωπικό

Ελένη Αυγερινού

Κυριακή Καραμούζη

Ολυμπία Λέτσιου

Ελένη Νιξαρλίδου

Τίνα Τσαπουτζόγλου

Υποψήφιοι Διδάκτορες

Αικατερίνη Δαδάτση

Βασιλική Καλατή

Θεοπούλα Καστράνη

Βασιλική Λέντζα

Πίνακας περιεχομένων

Κεφάλαια	αρ. σελ.
Εισαγωγή	2
1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης	3
2. Παρουσίαση του Τμήματος	10
3. Προγράμματα σπουδών	21
4. Διδακτικό έργο	28
5. Ερευνητικό έργο	50
6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς	63
7. Στартηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης	66
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	70
9. Συμπεράσματα	76
10. Σχέδια βελτίωσης	82
11. Πίνακες	85
12. Παραρτήματα	130

Εισαγωγή

Η αξιολόγηση είναι συνάρτηση των στόχων του Τμήματος, ως προς (α) τη φυσιογνωμία του (διδασκαλία και έρευνα), (β) το προφίλ των πτυχιούχων του και τις γνώσεις-δεξιότητες που θα πρέπει να έχουν και (γ) τη σύνδεση με την κοινωνία.

Επίσης, η αξιολόγηση έχει ως στόχο την παρακολούθηση και βελτίωση

- των παρεχόμενων υπηρεσιών για την υποστήριξη των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών στη μάθηση, την προσαρμογή στο Πανεπιστήμιο και στις απαιτήσεις σπουδών, την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, τη φοιτητική μέριμνα
- των παρεχόμενων διοικητικών υπηρεσιών προς μέλη ΔΕΠ και φοιτητές καθώς και των υπηρεσιών για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου
- της υλικοτεχνικής υποδομής –αιθουσών-εξοπλισμού, χρήσης τεχνικών πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ)
- των σχέσεων διδασκόντων-διδασκομένων (*σε επίπεδο τυπικών ρυθμίσεων*: ώρες συναντήσεων, επίβλεψη εργασιών, διαφάνεια αξιολόγησης- *σε επίπεδο ουσίας*: επανατροφοδότηση, διόρθωση)
- της ανταπόκρισης των φοιτητών στους εκπαιδευτικούς στόχους
- της παρακολούθησης των αποφοίτων στην επαγγελματική τους καριέρα (και της προώθησης της αξιολόγησης του Τμήματος από τους αποφοίτους).

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1 Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα

1.1.1. Σύνθεση της Ομάδας Μελέτης Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ)

Κατά τη Γ. Συνέλευση του Τμήματος με αριθ. 190/15-11-07 συστήθηκε επιτροπή εσωτερικής αξιολόγησης (Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης, ΟΜΕΑ), στην οποία συμμετέχουν τέσσερα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, η Καθηγήτρια Β. Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, Πρόεδρος του Τμήματος ως Πρόεδρος της Επιτροπής, και οι Α. Ευκλείδη, Καθηγήτρια, Μ. Δικαίου, Καθηγήτρια (με τον Κ. Μπαϊρακτάρη, Αν. Καθηγητή, ως αναπληρωματικό) και Π. Βορριά, Αν. Καθηγήτρια ως εκπρόσωποι των τριών Τομέων. Ζητήθηκε επίσης από τους φοιτητές να ορίσουν δύο εκπροσώπους τους, πράγμα που δεν έγινε, καθώς οι φοιτητές δήλωσαν αντίθετοι με τη διαδικασία και αρνήθηκαν να πάρουν μέρος.

Η ΟΜΕΑ συνεδρίασε επανειλημμένα κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2007-08 για να ορίσει τις βασικές αρχές και τη διαδικασία αξιολόγησης, σύμφωνα με την άποψη που διαμορφώθηκε στο Τμήμα για τους στόχους που θέτει το Τμήμα ως προς την αξιολόγηση και τον τρόπο διαμόρφωσής της. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 προσδιόρισε τις ακριβείς παραμέτρους και διαδικασίες της αξιολόγησης και κατήυθνε τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων. Κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2008-09 επέβλεψε το σχολιασμό των στοιχείων που προέκυψαν και ανέλαβε τη συγγραφή της τελικής Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης.

1.1.2. Συνεργασία της ΟΜΕΑ για τη συγγραφή της Έκθεσης

Η ΟΜΕΑ πλαισιώθηκε από μέλη ΔΕΠ, διδάκτορες, υποψήφιους διδάκτορες και από εργαζόμενους στη γραμματεία και στη βιβλιοθήκη του Τμήματος Ψυχολογίας.

Πιο συγκεκριμένα:

(α) Στην κατασκευή του ερωτηματολογίου αξιολόγησης συμμετείχαν, εκτός από τα μέλη ΔΕΠ της Επιτροπής Εσωτερικής Αξιολόγησης, και οι Ευαγγελία Φίγγου και Αφροδίτη Μπάκα, λέκτορες υπό διορισμό στο Τμήμα Ψυχολογίας.

(β) Στη διαδικασία συλλογής των δεδομένων συμμετείχαν συνολικά 8 άτομα, υποψήφιοι διδάκτορες και εργαζόμενοι στη γραμματεία ή στη βιβλιοθήκη του Τμήματος Ψυχολογίας (οι υπάλληλοι Ε. Αυγερινού, Κ. Καραμούζη, Ο. Λέτσιου, Ε. Νιξαρλίδου και οι υποψήφιοι διδάκτορες Α. Δαδάτση, Β. Καλατή, Θ. Καστράνη και Β. Λέντζα).

(γ) Για την καταχώριση των δεδομένων στον υπολογιστή εργάστηκε ένα μέλος της γραμματείας, η κ. Μαλαματή Τσαπουντζόγλου.

(δ) Στη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων συμμετείχαν δύο μέλη ΔΕΠ, ο κ. Γρηγόρης Κιοσέογλου και η κ. Ελευθερία Γωνίδα.

(ε) Στη συγγραφή της τελικής έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης συνέβαλαν, εκτός από τα μέλη της ΟΜΕΑ και 10 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος (Ε. Μασούρα, Α. Ξενικού, Φ. Καργόπουλος, Π. Ρούση, Π. Μεταλλίδου, Χ. Αθανασιάδου, Ε. Αυδή, Ε. Γεωργάκα, Ε. Συγκολίτου, Ζ. Παπαληγούρα).

1.1.3. Πηγές και διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή πληροφοριών

Η ΟΜΕΑ αφιέρωσε αρκετό από το χρόνο της για να καταλήξει σε αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο και τις διαδικασίες συλλογής πληροφοριών, ακολουθώντας τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, σύμφωνα με τις οποίες η αξιολόγηση θα έπρεπε να ξεκινήσει από μηδενική βάση και να σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία, τις βασικές αρχές και τους στόχους του Τμήματος. Στο πλαίσιο αυτής της λογικής, συζητήθηκαν με λεπτομέρεια και καταγράφηκαν όλοι οι παραπάνω παράγοντες (βλ. εισαγωγή της παρούσας έκθεσης) και αποφασίστηκε να συνταχθούν από την αρχή εργαλεία συλλογής δεδομένων για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Τμήματος, που θα επέτρεπαν να καταλήξει κανείς σε συμπεράσματα για το βαθμό στον οποίο ακολουθούνται οι βασικές αρχές και επιτυγχάνονται οι γενικοί και επιμέρους στόχοι.

Επιπλέον, στην ΟΜΕΑ συζητήθηκαν πιθανοί τρόποι (πέρα και εκτός από αυτούς που προτείνει η ΑΔΙΠ) καταγραφής και αξιοποίησης της πολύχρονης εμπειρίας των μελών ΔΕΠ του Τμήματος από τη διδασκαλία, την έρευνα και τη διοίκηση στη διαδικασία αξιολόγησης. Έτσι, σχεδιάστηκε μια διαδικασία συλλογής ποιοτικών δεδομένων από μέλη ΔΕΠ τα οποία θα ήθελαν να συζητήσουν σε Ομάδες Εστίασης τη διδακτική και ερευνητική τους εμπειρία και να σχολιάσουν, σε δεύτερη φάση, τα αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής εκπονήθηκε οδηγός συνέντευξης (βλ. Παράρτημα 12-1.5). Λόγω μεγάλης πίεσης χρόνου και εξαιτίας της πολυπλοκότητας της όλης διαδικασίας αξιολόγησης, την οποία το Τμήμα αναλάμβανε για πρώτη φορά, η συλλογή αυτή των ποιοτικών δεδομένων δεν πραγματοποιήθηκε. Η ΟΜΕΑ επιφυλάσσεται, όμως, να συγκεντρώσει τα σχετικά στοιχεία και να τα συμπεριλάβει στην επόμενη Έκθεση, μαζί με τα σχόλια των μελών ΔΕΠ για την παρούσα Έκθεση.

Στις ενότητες που ακολουθούν περιγράφεται με λεπτομέρειες ο τρόπος κατασκευής των εργαλείων συλλογής δεδομένων.

1.1.3.1. Το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των μαθημάτων εκ μέρους των φοιτητών /τριών

Η ΟΜΕΑ ασχολήθηκε με την κατασκευή ερωτηματολογίου αξιολόγησης του διδακτικού έργου εκ μέρους των φοιτητών/τριών. Στις πρώτες συνεδριάσεις της επιτροπής αναπτύχθηκε έντονος προβληματισμός για το τι ακριβώς θα έπρεπε να αξιολογήσουν οι φοιτητές/ριες και ποιος θα έπρεπε να είναι ο στόχος της αξιολόγησης του κάθε μαθήματος. Στο πλαίσιο αυτό μελετήθηκαν αντίστοιχα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν ή χρησιμοποιούνται σε ανάλογες αξιολογήσεις σε άλλες χώρες. Μετά από αρκετές συνεδριάσεις εντοπίστηκαν τα σημεία που είχαν ενδιαφέρον για να αξιολογηθούν σε κάθε μάθημα που διδάσκεται στο Τμήμα και καταρτίστηκε ένα σχέδιο ερωτηματολογίου με βάση το οποίο κατασκευάστηκε και το τελικό (βλ. Παράρτημα 12-1.1).

Στην αρχή του ερωτηματολογίου υπάρχει μια ενημερωτική παράγραφος η οποία αναφέρεται στο σκοπό και στη σημασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, καθώς και στο ότι οι πληροφορίες είναι εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την αξιολόγηση του μαθήματος. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται συνολικά από 49 ερωτήσεις, οι οποίες χωρίζονται σε πέντε ενότητες, που, με τη σειρά τους, περιλαμβάνουν:

1. Πληροφορίες για τον/ην φοιτητή/ρια, όπως το φύλο του/ης, το Τμήμα στο οποίο φοιτά, την ηλικία του/της, την εθνοπολιτισμική του/ης προέλευση, το εξάμηνο σπουδών του/ης, την κατεύθυνση σπουδών και την εργασιακή του/ης κατάσταση (εάν εργάζεται)

Οι επόμενες ενότητες του ερωτηματολογίου βαθμολογούνται σε μια 5-βαθμη κλίμακα (1=δεν ισχύει καθόλου, 5=ισχύει πάρα πολύ). Το ερωτηματολόγιο είναι χωρισμένο σε δύο ενότητες, η πρώτη αφορά στην αξιολόγηση του μαθήματος και η δεύτερη αφορά στην άποψη του/ης φοιτητή/ιας για τον/ην διδάσκοντα/ουσα.

2. Αξιολόγηση του μαθήματος (συνολικά 28 ερωτήσεις). Οι ερωτήσεις της ενότητας αυτής χωρίζονται σε τρεις υποενότητες. Η πρώτη υποενότητα (9 ερωτήσεις), αναφέρεται στους στόχους, στο περιεχόμενο, στη διάθρωση και στη σύνδεση με άλλα μαθήματα. Οι ερωτήσεις της υποενότητας αυτής αναφέρονται σε ζητήματα όπως η σαφήνεια των μαθησιακών στόχων, η ποιότητα του περιεχομένου του μαθήματος (αν είναι κατανοητό ή ενδιαφέρον), η συμβολή της οργάνωσης και παρουσίασης του μαθήματος στην ικανοποιητική προετοιμασία του φοιτητή για τις εξετάσεις.

Η δεύτερη υποενότητα αφορά στο εκπαιδευτικό υλικό, στη βιβλιογραφία, στα εργαστήρια και στις εργασίες (14 ερωτήσεις οι οποίες αναφέρονται σε ζητήματα όπως ο βαθμός στον οποίο το εκπαιδευτικό υλικό –συγγράμματα ή/και άλλη προτεινόμενη βιβλιογραφία βοηθάει στην καλύτερη κατανόηση του μαθήματος, η έγκαιρη διάθεση των εκπαιδευτικών βοηθημάτων, η διαθεσιμότητα των βοηθημάτων στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος, η συμβολή των εποπτικών μέσων στην κατανόηση του αντικειμένου του μαθήματος, η πραγματοποίηση ή όχι εργαστηρίων στο πλαίσιο του κάθε μαθήματος και ο βαθμός στον οποίο αυτά, εφόσον υπάρχουν, συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση του αντικειμένου του μαθήματος, η δυνατότητα του φοιτητή να συμμετάσχει σε έρευνα κατά τη διάρκεια του μαθήματος και ο βαθμός στον οποίο η συμμετοχή αυτή θεωρήθηκε ότι βοηθά στην καλύτερη κατανόηση του αντικειμένου του μαθήματος, η παροχή δυνατότητας εκπόνησης εργασιών εκ μέρους των φοιτητών και ο βαθμός στον οποίο η εργασία αυτή βοήθησε στην καλύτερη κατανόηση του αντικειμένου του μαθήματος, η παροχή δυνατότητας στο φοιτητή να έρθει σε επαφή με κοινωνικές ομάδες ή κοινωνικούς φορείς εκτός του Παν/μιου στο πλαίσιο του μαθήματος και ο βαθμός συμβολής της επαφής αυτής στην καλύτερη προσέγγιση του αντικειμένου του μαθήματος και, τέλος, η συχνότητα παρουσίας στο μάθημα προσκεκλημένων εισηγητών και ο βαθμός συμβολής της παρουσίας αυτής στην καλύτερη κατανόηση του μαθήματος.

Η τρίτη υποενότητα αναφέρεται στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων του/ης φοιτητή/ρια (10 ερωτήσεις). Οι ερωτήσεις της ενότητας αυτής αφορούν θέματα όπως η συμβολή του μαθήματος στην απόκτηση νέων γνώσεων, στην απόκτηση κριτικής σκέψης, στην καλλιέργεια της συνεργατικότητας, κτλ.

3. Αξιολόγηση του/ης διδάσκοντος/ουσας (συνολικά 14 ερωτήσεις): Η ενότητα των ερωτήσεων που αφορούν στην αξιολόγηση του/ης διδάσκοντος/ουσας αναφέρονται σε τρεις επιμέρους ενότητες και αξιολογούν:

α) τον τρόπο παρουσίασης και οργάνωσης του περιεχομένου του μαθήματος (6 ερωτήσεις), οι οποίες εξετάζουν το βαθμό στον οποίο ο διδάσκων παρουσιάζει και αναλύει τις έννοιες του μαθήματος με τρόπο κατανοητό, κατάφερε να διεγείρει το ενδιαφέρον των φοιτητών/ριών και συνδέει τα θέματά του/ης με τον ευρύτερο επιστημονικό διάλογο, με την πράξη και με ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα,

β) τις μεθόδους διδασκαλίας και την καλλιέργεια δεξιοτήτων (5 ερωτήσεις), όπως το βαθμό ενθάρρυνσης της συμμετοχής των φοιτητών/ριών στο διάλογο, ενίσχυσής τους στην αναζήτηση βιβλιογραφίας μέσω του διαδικτύου και των βιβλιοθηκών και ανάθεση εργασιών με στόχο την καλύτερη κατανόηση του μαθήματος, και

γ) τον τρόπο με τον οποίο κρίνουν οι φοιτητές τη συνεργασία τους με τον διδάσκοντα (3 ερωτήσεις), τη διαθεσιμότητα και τη συνέπεια του διδάσκοντα. στις υποχρεώσεις του (παρουσία στα μαθήματα, έγκαιρη διόρθωση των εργασιών, ώρες συνεργασίας του/ης με τους φοιτητές), το βαθμό στον οποίο ο διδάσκων είναι προσιτός/ή στους/ις φοιτητές/ριες για την περαιτέρω συζήτηση θεμάτων που ενδεχομένως προκύπτουν από το μάθημα ή τις εξετάσεις.

4. *Υλικοτεχνική υποδομή* (συνολικά 3 ερωτήσεις): Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν ζητήματα όπως η καταλληλότητα της αίθουσας διδασκαλίας για την παρακολούθηση του μαθήματος και για φοιτητές με αναπηρία, καθώς και η επάρκεια των εποπτικών μέσων που χρησιμοποιούνται.

5. *Αυτοαξιολόγηση του/ης φοιτητή/ριας* (συνολικά 8 ερωτήσεις): Οι ερωτήσεις στην ενότητα αυτή εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο ο φοιτητής ή η φοιτήτρια αντιλαμβάνονται την προσωπική τους εμπλοκή τους στο μάθημα, πώς κρίνει, δηλαδή, ο ίδιος ή η ίδια την ποιότητα της μελέτης για το συγκεκριμένο μάθημα, τη συμμετοχή σε εργασίες-ασκήσεις-δράσεις στα πλαίσια του συγκεκριμένου μαθήματος, τη συχνότητα παρακολούθησης και τα προβλήματα που δυσκολεύουν την παρακολούθηση (όπως πχ η ώρα των διαλέξεων, η σύμπτωση με άλλα μαθήματα, η έλλειψη ενδιαφέροντος για το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο και η δυσκολία κατανόησης του διδάσκοντα).

1.1.3.2 Διαδικασία συλλογής δεδομένων: αξιολόγηση των μαθημάτων από τους φοιτητές

Η συλλογή δεδομένων από τους φοιτητές / τριες για το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 έγινε στα μισά περίπου του κάθε εξαμήνου (χειμερινού και εαρινού). Για τη συλλογή των δεδομένων εργάστηκαν μέλη του διοικητικού προσωπικού των Τομέων και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος. Η διαδικασία συλλογής δεδομένων έγινε ως εξής:

(α) Συντάχθηκε πρόγραμμα συλλογής δεδομένων από όλα τα μαθήματα που διδάσκονταν στο κάθε εξάμηνο. Οι διδάσκοντες δεν γνώριζαν εκ των προτέρων την ημερομηνία αξιολόγησης του μαθήματός τους

(β) Την ορισμένη ημέρα και ώρα (λίγο μετά την έναρξη της διδασκαλίας, εκτός αν ο διδάσκων είχε εκφράσει άλλη επιθυμία), άτομο της ομάδας συλλογής δεδομένων επισκεπτόταν την αίθουσα και ζητούσε από το διδάσκοντα ή τη διδάσκουσα να αποχωρήσει για περίπου 15' - 20', προκειμένου να συμπληρώσουν οι φοιτητές/ριες το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης για το συγκεκριμένο μάθημα. Μετά το πέρας της διαδικασίας,

ο/η διδάσκων/ουσα επέστρεφε στο μάθημα του/της.

Οι φοιτητές/ριες που διαφωνούσαν με την αξιολόγηση δεν συμπλήρωναν το ερωτηματολόγιο.

Μετά την καταμέτρηση και την αρίθμηση των ερωτηματολογίων τα δεδομένα καταχωρίστηκαν στον υπολογιστή.

Η αξιολόγηση έγινε για όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα Ψυχολογίας. Αξιολογήθηκε περίπου το 98% των μαθημάτων.

Στο χειμερινό εξάμηνο δεν αξιολογήθηκαν 3 μαθήματα, εξαιτίας της αναστάτωσης του προγράμματος από τα επεισόδια του Δεκεμβρίου 2008.

Στο εαρινό εξάμηνο δεν αξιολογήθηκαν 2 μαθήματα, το ένα επειδή η διδάσκουσα απουσίαζε δύο εβδομάδες και το άλλο επειδή ο διδάσκων τελείωσε το μάθημα νωρίτερα από την ώρα που αναμενόταν.

1.1.3.2. Διαδικασία συλλογής δεδομένων: αξιολόγηση των μαθημάτων εκ μέρους των διδασκόντων
 Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο (Δελτίο Εξαμηνιαίου Μαθήματος, βλ. Παράρτημα 12-1.3) για κάθε μάθημα που διδάσκουν, εκτός 2 μελών ΔΕΠ που κατέθεσαν γραπτώς τη διαφωνία τους με τη διαδικασία αξιολόγησης. Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια συγκεντρώθηκαν από τους/ις διευθυντές/ριες των Τομέων και εστάλησαν στην ομάδα των μελών ΔΕΠ που είχε αναλάβει την επεξεργασία των δεδομένων. Επισημαίνεται ότι το ερωτηματολόγιο αυτό προήλθε από την ΑΔΙΠ και χρησιμοποιήθηκε αυτούσιο. Ένα σημείο που πρέπει να διευκρινιστεί είναι ότι λόγω του ότι τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν για το α' εξάμηνο το Νοέμβριο/Δεκέμβριο 2008, οι απαντήσεις των μελών ΔΕΠ αφορούσαν το ακαδημαϊκό έτος 2006-7 (έτος 2007) και όχι το 2007-8 (έτος 2008), διότι το 2008 δεν είχε λήξει.

Το ερωτηματολόγιο (ή Δελτίο Εξαμηνιαίου Μαθήματος) των διδασκόντων/ουσών περιλαμβάνει πέντε ενότητες. Η πρώτη ενότητα αφορά στα βασικά στοιχεία του μαθήματος, η δεύτερη την οργάνωση του μαθήματος, η τρίτη τις υποδομές, η τέταρτη περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία των φοιτητών και η τελευταία την άποψη των φοιτητών/ριών για το μάθημα, δηλαδή εάν αξιολογείται το μάθημα από τους/ις φοιτητές/ιες.

I. Βασικά στοιχεία του μαθήματος: Η πρώτη ενότητα αφορά στα βασικά στοιχεία του μαθήματος και ζητά από τους διδάσκοντες/ουσες να συμπληρώσουν το όνομα και βαθμίδα του/ης, τον τίτλο και τον κωδικό του μαθήματος, το εξάμηνο στο οποίο διδάσκεται το μάθημα και το είδος του μαθήματος (δηλαδή αν πρόκειται για μάθημα υποχρεωτικό, υποχρεωτικό επιλογής, ή ελεύθερης επιλογής, αν πρόκειται για μάθημα υπόβαθρου ή επιστημονικής περιοχής ή εάν το μάθημα είναι μάθημα γενικών γνώσεων ή ανάπτυξης δεξιοτήτων, ή μάθημα κορμού, ειδίκευσης ή κατεύθυνσης). Επίσης, ζητήθηκε να καταγραφούν οι ώρες διδασκαλίας, το περιεχόμενο και οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος, ο τρόπος εξέτασης, η παροχή δυνατότητας για υποχρεωτική ή προαιρετική γραπτή εργασία, η σελίδα στην οποία υπάρχουν πληροφορίες για το μάθημα στον οδηγό σπουδών, η πιθανή ιστοσελίδα του συγκεκριμένου μαθήματος καθώς και ο βαθμός στον οποίο το μάθημα συνοδεύεται και από άλλες, παράλληλες δραστηριότητες πέρα από τη διδασκαλία.

II. Οργάνωση του μαθήματος: Στο πλαίσιο της ενότητας αυτής ζητούνται από τους διδάσκοντες/ουσες πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο ενημερώνονται επιστημονικά, όσον αφορά το περιεχόμενο της διδασκαλίας τους, για τη συχνότητα αναπροσαρμογής της ύλης του κάθε συγκεκριμένου μαθήματος και για τις επικαλύψεις που πιθανόν παρατηρούνται ανάμεσα στο μάθημά τους και σε άλλα μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα.

Πληροφορίες, επίσης, ζητούνται για τα διδακτικά βοηθήματα τα οποία δίνονται στους/ις φοιτητές/ριες, το βαθμό κάλυψης της διδασκόμενης ύλης από τα παρεχόμενα βοηθήματα και παροχής πρόσθετης βιβλιογραφίας για την κάλυψη των αναγκών του μαθήματος. Επιπλέον, οι διδάσκοντες ρωτούνται για τον τρόπο με τον οποίο γνωστοποιούν στους/ις φοιτητές/ριες την ύλη του μαθήματος, τους μαθησιακούς στόχους και τους τρόπους με τους οποίους αξιολογείται η επίτευξή τους, καθώς και τις μεθόδους αξιολόγησης των φοιτητών/ριών στο μάθημα.

Όσον αφορά τη συμμετοχή των φοιτητών/ριών στο μάθημα, ζητείται από τους διδάσκοντες/ουσες να καταγράψουν το ποσοστό των φοιτητών/ριών που σύμφωνα με την εκτίμηση του/της παρακολούθησαν το μάθημα.

III. Υποδομές: Στην υποενότητα αυτή ζητείται η καταγραφή των διαθέσιμων εκπαιδευτικών υποδομών για τη διδασκαλία του μαθήματος, όπως οι αίθουσες διδασκαλίας και η διαθεσιμότητα υποστηρικτικού εξοπλισμού (δυνατότητα χρήσης εποπτικού υλικού, χρήση εργαστηρίων και βιβλιοθήκης κλπ). Επίσης οι διδάσκοντες/ουσες ανέφεραν εάν χρησιμοποιούν τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών στη διδασκαλία του μαθήματός τους καθώς και τον τρόπο με τον οποίο τις χρησιμοποιούν, π.χ. εάν τις χρησιμοποιούν στη διδασκαλία του μαθήματος, στην επικοινωνία τους με τους/ις φοιτητές/ριες με την ηλεκτρονική αλληλογραφία, κτλ.

IV. Στατιστικά στοιχεία των φοιτητών: Ζητήθηκε επίσης από τους διδάσκοντες/ουσες να καταγράψουν την κατανομή βαθμολογίας και το μέσο βαθμό των φοιτητών/ριών του μαθήματος για το τρέχον έτος καθώς και τα συγκριτικά στοιχεία των προηγούμενων τεσσάρων ετών.

V. Η άποψη των φοιτητών/ριών για το μάθημα: Οι διδάσκοντες/ουσες συμπλήρωσαν εάν έκαναν αξιολόγηση του μαθήματος και της διδασκαλίας τους από τους/ις φοιτητές/ριες και τον τρόπο με τον οποίο την έκαναν καθώς και το πως αξιοποίησαν τα αποτελέσματα. Τέλος, εάν έκαναν αξιολόγηση του μαθήματος τα προηγούμενα έτη τους ζητήθηκε να επισυνάψουν το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποίησαν.

1.2 Θετικά στοιχεία και δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

Η διαδικασία της αξιολόγησης διεξήχθη ομαλά εντός των χρονικών πλαισίων που είχαν τεθεί από την αρχή, χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες ή προβλήματα.

Αξιολογήθηκαν σχεδόν όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα Ψυχολογίας και το ερευνητικό και διδακτικό έργο όλων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Για την αξιολόγηση αυτή συνεργάστηκαν όλοι οι συμμετέχοντες, μέλη ΔΕΠ, φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος, διοικητικό προσωπικό και υποψήφιοι διδάκτορες.

Τα θετικά στοιχεία της διαδικασίας αξιολόγησης ήταν αυτά που προέκυψαν κατά το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η ΟΜΕΑ συζήτησε διεξοδικά στόχους και κριτήρια αξιολόγησης, τη φυσιογνωμία του Τμήματος και την επιλογή των μεθόδων, προκειμένου να καταλήξει στην τελική διαδικασία. Αυτό αποτέλεσε αφετηρία για αυτογνωσία και θετική αντιμετώπιση της αξιολόγησης ως ουσιαστικής διεργασίας για βελτίωση της διδασκαλίας και των προοπτικών του Τμήματος.

Οι δυσκολίες μπορούν να εντοπισθούν

(α) στο μικρό χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο πρέπει να συγκεντρωθούν τα στοιχεία της αξιολόγησης

(β) στα προβλήματα που δημιουργήθηκαν εξαιτίας των αναταραχών του Δεκεμβρίου 2008

(γ) στην έλλειψη επαρκούς προσωπικού που να μπορεί να αναλάβει αποκλειστικά και να ολοκληρώσει μέρος της διαδικασίας αξιολόγησης, όπως η συλλογή των δεδομένων, η οργάνωση και παρακολούθηση της διαδικασίας συλλογής στοιχείων εκ μέρους των μελών ΔΕΠ, η καταγραφή και επεξεργασία των ποικίλων δεδομένων και η τελική επιμέλεια της Έκθεσης Αξιολόγησης. Η έλλειψη αυτή είχε ως αποτέλεσμα μεγάλες καθυστερήσεις, καθώς όλες αυτές τις εργασίες ανέλαβαν να ολοκληρώσουν τα,

ούτως ή άλλως (όπως προκύπτει από την παρούσα Έκθεση), φορτωμένα με καθήκοντα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

1.3 Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης

Πιθανώς, κάποιοι θα θεωρούσαν πολύ μεγάλο το ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στους φοιτητές και θα πρότειναν την περικοπή του. Τα μέλη της ΟΜΕΑ, όμως, φρονούν ότι η ποικιλία των ερωτήσεων και το εύρος των θεμάτων που διερευνώνται διαφωτίζουν πολύ πιο διεξοδικά τον τρόπο με τον οποίο οι φοιτητές του Τμήματος αντιμετωπίζουν τα μαθήματα. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνει το ερωτηματολόγιο αποτελούν πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Παράλειψη στη διαδικασία αξιολόγησης από τους/τις φοιτητές/τριες αποτέλεσε το γεγονός ότι δεν σημειωνόταν ο αριθμός των φοιτητών/ριών που αρνήθηκαν να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης του μαθήματος επειδή διαφωνούσαν με τη διαδικασία αξιολόγησης. Ωστόσο, η εντύπωσή μας είναι ότι ο αριθμός των φοιτητών/ριών αυτών είναι πολύ περιορισμένος και δεν αλλοιώνει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του μαθήματος.

Τέλος, διαπιστώθηκε ότι η έλλειψη επαρκούς προσωπικού που θα ασχολείται συστηματικά με τη διαδικασία αξιολόγησης δημιουργεί μεγάλες δυσκολίες. Σχεδόν όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος (των οποίων ο αριθμός είναι ούτως ή άλλως μικρός) και το σύνολο του διοικητικού προσωπικού πήραν μέρος στη διαδικασία, εις βάρος άλλων, πεστικών, καθηκόντων τους. Η ΟΜΕΑ θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να προβλεφθούν χρήματα με τα οποία θα μπορεί να αμειφθεί μικρός αριθμός πρόσθετου προσωπικού που θα συμμετάσχει στη διαδικασία αξιολόγησης.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2. Παρουσίαση του Τμήματος

Το Τμήμα Ψυχολογίας είναι ένα από τα οκτώ τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το Τμήμα ιδρύθηκε ύστερα από την κατάτμηση του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ με το Π.Δ. 152/21.4.93 «Κατάτμηση του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ» και η λειτουργία του άρχισε το ακαδημαϊκό έτος 1993-1994.

Το Τμήμα είναι οργανωμένο σε τρεις Τομείς:

1. τον Τομέα Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας
2. τον Τομέα Εξελικτικής και Σχολικής Ψυχολογίας και
3. τον Τομέα Κοινωνικής και Κλινικής Ψυχολογίας

και διαθέτει δύο Εργαστήρια:

1. το Εργαστήριο Ψυχολογίας και
2. το Εργαστήριο Γνωστικής Νευροεπιστήμης

Από το ακαδημαϊκό έτος 1993-94 στο Τμήμα Ψυχολογίας λειτουργεί με την Υ.Α. Β7/2/23.11.93 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών το οποίο ανανεώθηκε με την ΥΑ 66537/Β7/07.07.2008 (ΦΕΚ 1306 τεύχος Β') που περιλαμβάνει δύο επίπεδα σπουδών, στα οποία αντιστοιχούν:

α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης με τέσσερις κατευθύνσεις:

1. Γνωστική Ψυχολογία και Νευροψυχολογία
2. Σχολική και Εξελικτική Ψυχολογία
3. Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία
4. Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία Εξαρτήσεων και Ψυχοκοινωνικών Προβλημάτων

β) Διδακτορικό Δίπλωμα (PhD) Ψυχολογίας

Οι σπουδές στο Τμήμα Ψυχολογίας διαρκούν τέσσερα έτη για τη λήψη του πτυχίου βασικών σπουδών, δύο έτη (τουλάχιστον) για τη λήψη των Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων Ειδίκευσης και τέσσερα (τουλάχιστον) για τη λήψη του Διδακτορικού Διπλώματος.

2.1 Γεωγραφική θέση του Τμήματος

Το Τμήμα Ψυχολογίας του Α.Π.Θ. συστεγάζεται με τα υπόλοιπα εφτά Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής στα δύο κτήρια της Φιλοσοφικής Σχολής, το παλαιό και το νέο, ενώ για τη διδασκαλία χρησιμοποιούνται αίθουσες και από το τρίτο και νεότερο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής.

Το Τμήμα Ψυχολογίας διαθέτει:

- Δύο Αίθουσες, μία στο παλαιό κτήριο (Αίθουσα 114, ισόγειο) και μία στο νέο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής (Αίθουσα Λάμπρος Χουσιάδας, 416, 4^{ος} όροφος), οι οποίες χρησιμοποιούνται για Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος και των επιμέρους Τομέων, για όλα τα

μεταπτυχιακά μαθήματα, για διαλέξεις, καθώς και για άσκηση και εργασία των φοιτητών στους Η/Υ.

- Μία Αίθουσα –Βιβλιοθήκη στο παλαιό κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής όπου στεγάζεται η Βιβλιοθήκη του Τμήματος
- Οχτώ ανεξάρτητα γραφεία στο παλαιό κτήριο στα οποία στεγάζονται 10 μέλη ΔΕΠ καθώς και 2 ομότιμοι καθηγητές
- ένα μικρό χώρο στο παλαιό κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής όπου στεγάζεται η Γραμματεία των 3 Τομέων (Αίθουσα 208)
- Δύο ανεξάρτητα γραφεία στο νέο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής όπου στεγάζονται 3 μέλη ΔΕΠ
- Ένα γραφείο στο νέο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής όπου στεγάζεται το γραφείο μηχανοργάνωσης του Τμήματος.

Εντός της Αίθουσας-Εργαστηρίου 416 (Αίθουσα Λάμπρου Χουσιάδα) του νέου κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής όπου στεγάζεται ο εξοπλισμός των δύο Εργαστηρίων:

- έχει διαμορφωθεί ένα ηχομονωμένο γραφείο διαστάσεων 4,70 X 3,50 m για τις ανάγκες της έρευνας και κυρίως για παρατήρηση και μαγνητοσκόπηση της αλληλεπίδρασης γονέων με τα παιδιά τους
- έχει διαμορφωθεί με μετακινούμενα χωρίσματα ένας χώρος για τη νησίδα των Η/Υ του Τμήματος
- υπάρχει έκθεση όλων των οργάνων και γενικότερα όλου του εξοπλισμού των δύο Εργαστηρίων του Τμήματος
- υπάρχουν 9 ανεξάρτητα γραφεία στα οποία στεγάζονται 13 μέλη ΔΕΠ

Για τη διδασκαλία των μαθημάτων του Τμήματος διατίθεται από τη Φιλοσοφική Σχολή πολύ περιορισμένος αριθμός αιθουσών από τα τρία κτήρια που διαθέτει η Σχολή.

Ιστορικό και εξοπλισμός των Εργαστηρίων

- **Εργαστήριο Ψυχολογίας**

Το Εργαστήριο Ψυχολογίας ιδρύθηκε με το Β. Δ/μα αριθμός 55/13.2.1937 και προσαρτήθηκε στην έδρα της Ψυχολογίας στη Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ. Με την πρωτανική πράξη Α.797/8.10.85 κατανεμήθηκε στον Τομέα Ψυχολογίας του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής. Με το Π.Δ. 152/21.4.93 «Κατάτμηση του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ» εντάχθηκε αυτοδικαίως στο Τμήμα Ψυχολογίας ως Εργαστήριο που είχε κατανεμηθεί στον Τομέα Ψυχολογίας του κατατμηθέντος Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας (άρθρο 5). Από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα λειτουργεί ανελλιπώς και έχει μεγάλη υποδομή σε όργανα Ψυχολογίας. Ο πρώτος διευθυντής του Εργαστηρίου Ψυχολογίας ήταν ο καθηγητής κ. Γεώργιος Σακελλαρίου, ο οποίος κατείχε την έδρα Ψυχολογίας. Στεγαζόταν τότε σε ένα απλόχωρο διαμέρισμα στη Λεωφόρο Νίκης, κοντά στο Λευκό Πύργο. Είκοσι χρόνια αργότερα μεταστεγάστηκε στο σημερινό κτίριο του Χημείου. Από εκεί, μετά από πολλές περιπέτειες και συνεχείς μετακινήσεις εγκαταστάθηκε στο παλαιό και αργότερα στο νέο κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής. Από το 1939 μέχρι το 1964, το εργαστήριο Ψυχολογίας λειτουργούσε προσαρτημένο στην έδρα της Φιλοσοφίας. Το 1964 επανιδρύθηκε στη Φιλοσοφική έδρα Ψυχολογίας με τίτλο: Γενική Ψυχολογία. Στην επανίδρυση

της έδρας Ψυχολογίας το 1965, σημαντικό ρόλο έπαιξε ο τότε καθηγητής Λάμπρος Χουσιάδας, ο οποίος ανέλαβε καθήκοντα το 1966. Ο Λ. Χουσιάδας ήταν και ο Διευθυντής του Ψυχολογικού εργαστηρίου έκτοτε, ως καθηγητής έδρας, ενώ Επιμελήτρια ήταν η κ. Μ. Μάνιου-Βακάλη, καθηγήτρια. Μετά την ίδρυση του τμήματος Ψυχολογίας το 1993, το Ψυχολογικό Εργαστήριο εντάχθηκε στο τμήμα και λειτουργεί υπό την εποπτεία του εκάστοτε Προέδρου του Τμήματος.

Εξοπλισμός

Το Ψυχολογικό Εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και με πολλά όργανα, τα οποία χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία των φοιτητών, στην άσκησή τους σε ψυχολογικά πειράματα και στη διεξαγωγή ερευνών. Τα όργανα αυτά πιο αναλυτικά μπορούν να ταξινομηθούν στις παρακάτω κατηγορίες:

(α) Όργανα απροβολής και σειρές διαφανειών και

(β) Όργανα διδασκαλίας και εφαρμογής πρακτικών ασκήσεων στις παρακάτω περιοχές

- Αίσθηση-αντίληψη (αισθησιόμετρο, τεστ οπτικών πλανών, μίκτης χρωμάτων κλπ).
- Χρόνο απλής και επιλεκτικής αντίδρασης (όργανο για τη μέτρηση του χρόνου αντίδρασης στη διάκριση ερεθισμών, τεστ μέτρησης πολλαπλής επίλεκτης αντίδρασης κ.ά.).
- Μάθηση και μνήμη (όργανο για την επίδειξη των εξαρτημένων ανακλαστικών, όργανα παθολογικής μάθησης, όργανο σχεδίασης από κάτωτρο, μνημονικό τύμπανο κλπ).
- Σκέψη και λύση προβλημάτων (όργανα μελέτης της νοητικής ανάπτυξης, γρίφος του Ανόι, όργανο μελέτης της λογικής σκέψης κ.ά.).

(γ) Προπλάσματα εγκεφάλου και αισθητηρίων οργάνων.

(δ) Όργανα βιοεπιαντροφοδότησης (αγχόμετρο κλπ), που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την άσκηση των φοιτητών στο πλαίσιο της κλινικής ψυχολογίας και για τη διάγνωση και θεραπεία διαφόρων ψυχολογικών αποκλίσεων.

(ε) Τεστ νοημοσύνης (W.I.S.C., W.A.I.S. κλπ) και προσωπικότητας (C.A.T., T.A.T., Rorschach κ.ά)

• Εργαστήριο Γνωστικής Νευροεπιστήμης

Το «Εργαστήριο Γνωστικής Νευροεπιστήμης» ιδρύθηκε με την Υπουργική Απόφαση 108553/Β1/30.9.2005 και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1495/1.11.2005, τεύχος Β', στον Τομέα Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας, του Τμήματος Ψυχολογίας, της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το Εργαστήριο της Γνωστικής Νευροεπιστήμης καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα στην περιοχή της Πειραματικής Ψυχολογίας, της Γνωστικής Ψυχολογίας, της Ψυχολογίας της Γλώσσας, της Νευροψυχολογίας και της Ψυχοφυσιολογίας, που ανήκουν στις ευρύτερες περιοχές της Πειραματικής Ψυχολογίας, της Γνωστικής Ψυχολογίας και της Γνωστικής Νευροεπιστήμης, και εντάσσεται στον Τομέα της Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας του Τμήματος Ψυχολογίας. Αυτό έχει ως αποστολή:

1. Την κάλυψη διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τομέα της Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας στα γνωστικά αντικείμενα της Πειραματικής Ψυχολογίας, της Γνωστικής Ψυχολογίας, της Ψυχολογίας της Γλώσσας, της Νευροψυχολογίας και της Ψυχοφυσιολογίας, όπως και όλων των επί μέρους θεματικών ενοτήτων τους, καθώς και σκοπών που αφορούν στην

άσκηση και παρέμβαση στις γνωστικές λειτουργίες των ανθρώπων. Η λειτουργία του Εργαστηρίου εξυπηρετεί ειδικότερα: α) τη εκπαίδευση, την κατάρτιση και άσκηση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και β) τη διεξαγωγή έρευνας που να αποβλέπει στην προαγωγή της επιστήμης.

2. Τη συνεργασία με ελληνικά και αλλοδαπά ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και άλλους επιστημονικούς, επαγγελματικούς και κοινωνικούς φορείς σε περιοχές και θέματα κοινού ενδιαφέροντος.
3. Την οργάνωση ασκήσεων, διαλέξεων, σεμιναρίων, συμποσίων, και παντοειδών παρεμφερών συναντήσεων και εκδηλώσεων με Έλληνες και ξένους ειδικούς στην Πειραματική Ψυχολογία, στη Γνωστική Ψυχολογία, στην Ψυχολογία της Γλώσσας, στη Νευροψυχολογία και στην Ψυχοφυσιολογία.
4. Την πραγματοποίηση διάφορων πρακτικών ασκήσεων, όπως και προγραμμάτων επιμόρφωσης ή έρευνας.
5. Τη δημοσίευση ειδικών εκδόσεων υπό τύπο βιβλίων, άρθρων ή περιοδικών.
6. Την παροχή υπηρεσιών κατά τα προβλεπόμενα στο Προεδρικό Διάταγμα 159/1984 (Α' 53).

Η στελέχωση του Εργαστηρίου γίνεται με προσωπικό που ανήκει ή που διατίθεται στον Τομέα Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας.

2.2 Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος

2.2.1 Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία).

Η στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, καθώς και η εξέλιξη τους κατά την τελευταία πενταετία παρουσιάζεται στον Πίνακα 11-1. Είναι απαραίτητη η περαιτέρω στελέχωση κυρίως του διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού ώστε να μπορεί το Τμήμα να λειτουργήσει αποδοτικότερα τόσο σε επίπεδο διδασκαλίας περισσότερων γνωστικών αντικειμένων όσο και σε επίπεδο πρακτικής άσκησης των φοιτητών στα εργαστήρια και στις νέες τεχνολογίες

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία.

Ο αριθμός και η κατανομή τόσο των εγγεγραμμένων όσο και εισερχομένων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και η εξέλιξη τους κατά την τελευταία πενταετία παρουσιάζονται στους Πίνακες 11-2.1 και 11-2.2 αντίστοιχα.

2.3 Σκοπός και στόχοι του Τμήματος

2.3.1 Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Οι στόχοι του Τμήματος, όπως είναι διατυπωμένοι στο ΦΕΚ ίδρυσής του (αρ.63/27-4-1993), είναι οι εξής: (1) Η καλλιέργεια και η προαγωγή της έρευνας, της διδασκαλίας και των πρακτικών εφαρμογών της επιστήμης της Ψυχολογίας.

(2) Η διάδοση και αξιοποίηση της τεκμηριωμένης γνώσης της Ψυχολογίας μέσω της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ποαγωγή των ατομικών ικανοτήτων και των διατομικών σχέσεων σε όλες τις εκφάνσεις τους, όπως στην εκπαίδευση, στην οικογένεια και την υπόλοιπη κοινότητα.

(3) Η υποστήριξη των τμημάτων του ΑΠΘ, των οποίων οι πτυχιούχοι προορίζονται για το διορισμό στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με μαθήματα Ψυχολογίας, απαραίτητα για την ψυχολογική τους κατάρτιση.

2.3.2 Πώς αντιλαμβάνεται η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;

Η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος αντιλαμβάνεται ως στόχους και σκοπούς του Τμήματος

1. την άριστη ποιότητα σπουδών σε βασική και εφαρμοσμένη γνώση του αντικειμένου της Ψυχολογίας μέσα σε πνεύμα ανθρωπισμού και αλληλεγγύης προς τους άλλους, ιδιαίτερα προς όσους έχουν ανάγκη των υπηρεσιών των ψυχολόγων
2. την προετοιμασία και εξοικείωση των φοιτητών του Τμήματος στις πραγματικές, κατά το δυνατόν, συνθήκες εργασίας
3. την προσαρμογή της εκπαιδευτικής λειτουργίας του Τμήματος και του αντικειμένου σπουδών στο διαρκώς μεταβαλλόμενο επιστημονικό πεδίο της Ψυχολογίας
4. την υψηλού επιπέδου έρευνα σε όλους τους τομείς που θεραπεύει το Τμήμα, όπως διαγράφονται στα αντικείμενα των Τομέων
5. την παρουσίαση και προβολή του έργου που παράγεται στο Τμήμα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
6. τη συνεισφορά σε δραστηριότητες που προάγουν το έργο και την επιστήμη της Ψυχολογίας και
7. τη συνεισφορά στην κοινωνία σε τομείς τους οποίους καλλιεργεί το Τμήμα.

Οι παραπάνω στόχοι 'ενσαρκώνονται' αντίστοιχα

1. με την αυστηρότητα σε επίπεδο σπουδών (αποδεικνύεται από τη σχετικά χαμηλή βαθμολογία που απονέμεται στους φοιτητές), καθώς και την ανάθεση εργασιών στους φοιτητές
2. με την υποχρεωτική πρακτική άσκηση των φοιτητών σε χώρους εργασίας των ψυχολόγων
3. με την προσαρμογή του Προγράμματος Σπουδών στα νεότερα δεδομένα της επιστήμης της Ψυχολογίας και την προσθήκη νέων μαθημάτων
4. με το μεγάλο αριθμό δημοσιεύσεων της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος σε έγκυρα ελληνικά και διεθνή περιοδικά, αλλά και την ενίσχυση των φοιτητών, κυρίως των μεταπτυχιακών για συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα
5. με τη μεγάλη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ του Τμήματος τόσο σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια όσο και σε ερευνητικά προγράμματα, ελληνικά και διεθνή
6. με τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ σε δομές (Κέντρα αυτοβοήθειας, ειδικά σχολεία κ.τ.λ.) όπου προάγεται το έργο του ψυχολόγου, καθώς και με τη διεξαγωγή έρευνας πεδίου, μέσω χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων
7. με την κοινωνική προσφορά των μελών ΔΕΠ π.χ. διαλέξεις προς το κοινό και τα ΜΜΕ σχετικές με θέματα ψυχολογίας

2.3.3 Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Όχι, γιατί οι επίσημα διατυπωμένοι (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχοι του Τμήματος παραμένουν οι ίδιοι και είναι αυτοί που περιγράφονται στο 2.3.2 του παρόντος κειμένου.

2.3.4 Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;

Οι περισσότεροι στόχοι που το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει, και οι οποίοι περιγράφονται παραπάνω, επιτυγχάνονται χάρη στα υψηλά κίνητρα και την αυτοθυσία της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος.

Οι στόχοι αυτοί διασφαλίζονται με:

- Την αξιολόγηση εκ μέρους των φοιτητών της γενικότερης απόδοσης του διδακτικού προσωπικού στο έργο τους, ώστε να υπάρχει μια επανατροφοδότηση με στόχο τη βελτίωση ή και επαναπροσδιορισμό του έργου τους
- Με την ακαδημαϊκή εξέλιξη των μελών ΔΕΠ στις επόμενες βαθμίδες, πράγμα που προϋποθέτει την από μέρους τους προαγωγή της επιστήμης μέσω ερευνητικού έργου
- Με την ανανέωση του εξοπλισμού των Εργαστηρίων μέσω των εθνικών προγραμμάτων ΕΠΕΑΕΚ
- Με την προσφορά των μελών ΔΕΠ σε δομές τόσο εντός του Πανεπιστημίου, όσο και εκτός. Εδώ πρέπει να επισημανθεί ότι, παρόλο που το Τμήμα Ψυχολογίας είναι ένα από τα μικρότερα σε αριθμό μελών ΔΕΠ τμήματα του Α.Π.Θ., ωστόσο τα μέλη του ήταν πρωτεργάτες στη δημιουργία, σε όλη την πανεπιστημιακή κοινότητα, δομών όπως του Γραφείου Διασύνδεσης του Α.Π.Θ., του Γραφείου Κοινωνικής Πολιτικής, της έδρας UNESCO κ.ά. ή της Φοιτητικής Εβδομάδας.
- Με τη σύσταση Επιτροπών οι οποίες κάθε χρόνο μελετούν θέματα όπως
 - το Πρόγραμμα του Τμήματος και προτείνουν βελτίωση
 - τη Συμβουλευτική φοιτητών και ιδιαίτερα των αλλοδαπών, υποτρόφων και μη, του Τμήματος
 - την αποστολή φοιτητών σε Πανεπιστήμια της Ευρώπης στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS με στόχο την επαφή τους με διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα και την εξοικείωσή τους με άλλες, πιθανόν, προσεγγίσεις στο χώρο της Ψυχολογίας.
- Με τη συνεργασία του Τμήματος με άλλα Τμήματα και Σχολές τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό (ανταλλαγές φοιτητών και μελών ΔΕΠ στα πλαίσια ERASMUS, ή και συνεργασιών του Α.Π.Θ. με Πανεπιστήμια του εξωτερικού, πρόσκληση ξένων συναδέλφων)
- Με τη διοργάνωση Ημερίδων και Συνεδρίων ελληνικών και διεθνών στα οποία ενισχύονται να συμμετέχουν οι φοιτητές τόσο σε επίπεδο οργάνωσης όσο και παρουσίασης, ιδίως εκ μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών, δεδομένων από τις ερευνητικές τους προσπάθειες.

Ανασταλτικά στην επίτευξη των στόχων του Τμήματος λειτουργούν :

- Η έλλειψη επαρκών χώρων για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του Τμήματος
- Η ελλιπής στέγαση των μελών ΔΕΠ όπου σε πολύ μικρά γραφεία στεγάζονται δύο μέλη ΔΕΠ

- Η έλλειψη τεχνικού προσωπικού για τη λειτουργία των Εργαστηρίων (π.χ. τεχνικός για τη νησίδα των Η/Υ όπου διαρκώς ασκείται και εργάζεται μεγάλος αριθμός φοιτητών)
- Η έλλειψη κονδυλίων για την καλύτερη λειτουργία κυρίως του μεταπτυχιακού προγράμματος το οποίο απαιτεί αυξημένα έξοδα για τη διεξαγωγή ερευνών (βιβλία, διαγνωστικό υλικό-τεστ, χαρτικά).
- Η ενασχόληση του διδακτικού προσωπικού με πολλά διοικητικά καθήκοντα

2.3.5 Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;

Όχι, οι βασικοί στόχοι του Τμήματος παραμένουν οι ίδιοι, απλώς προσαρμόζονται στις ανάγκες που προκύπτουν τόσο από τις κοινωνικές αλλαγές όσο και από τα νέα δεδομένα της επιστήμης της Ψυχολογίας.

2.4. Διοίκηση του Τμήματος

Η Διοίκηση του Τμήματος ασκείται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος και από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ειδικότερα τα όργανα του Τμήματος είναι τα εξής: Πρόεδρος, Αναπληρωτής Πρόεδρος, τρεις (3) Διευθυντές Τομέων, το Διοικητικό Συμβούλιο και η Γενική Συνέλευση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο, τους Διευθυντές των τριών Τομέων, δύο (2) εκπροσώπους φοιτητών, έναν (1) εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών και ένα (1) μέλος Ε.Δ.Τ.Π. σε περίπτωση που συζητούνται θέματα του κλάδου αυτού.

Η Γενική Συνέλευση διευθύνεται από τον Πρόεδρο και απαρτίζεται από όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, δύο εκπροσώπους των βοηθών και μεταπτυχιακών φοιτητών και οκτώ αντιπροσώπους των προπτυχιακών φοιτητών.

2.4.1 Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;

Στο Τμήμα λειτουργούν οι εξής Επιτροπές:

Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών

Ρόλος της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών είναι η κατά έτος μελέτη του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος με στόχο την προσαρμογή του στις ανάγκες που προκύπτουν είτε από τις προτάσεις των επιμέρους Τομέων, είτε από τις εξελίξεις στο χώρο της Ψυχολογίας.

Επιτροπή Οδηγού Σπουδών

Η Επιτροπή Οδηγού Σπουδών συντάσσει κάθε έτος τον Οδηγό Σπουδών ο οποίος διανέμεται στους φοιτητές, και ταυτόχρονα αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και περιέχει αναλυτικές πληροφορίες για τη δομή του Τμήματος, το προσωπικό, τους Κανονισμούς και το Πρόγραμμα Σπουδών.

Επιτροπή Επετηρίδας

Η συγκεκριμένη Επιτροπή ορίζεται ανά δύο έτη και είναι επιφορτισμένη με την έκδοση της Επιστημονικής Επετηρίδας του Τμήματος Ψυχολογίας. Σε αυτήν δημοσιεύονται, ύστερα από τυφλή

κρίση, επιστημονικές εργασίες τόσο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Ψυχολογίας, όσο και μελών άλλων Τμημάτων.

Σύμβουλοι Σπουδών

Κάθε έτος ορίζονται δύο Σύμβουλοι Σπουδών, έργο των οποίων είναι η λεπτομερέστερη ενημέρωση των φοιτητών σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών τους, η συμβουλευτική ως προς τις κατευθύνσεις που μπορούν να ακολουθήσουν, ως προς τις επιλογές μαθημάτων, καθώς και η ενημέρωση σχετικά με σπουδές σε Πανεπιστήμια της αλλοδαπής.

Επιτροπή Erasmus

Απαρτίζεται από δύο μέλη ΔΕΠ έργο των οποίων είναι η ενημέρωση των φοιτητών για τα Πανεπιστήμια της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία εντάσσονται στο Πρόγραμμα Erasmus και στα οποία μπορούν να φοιτήσουν οι φοιτητές του Τμήματος Ψυχολογίας. Η Επιτροπή καθορίζει τους όρους σύμφωνα με τους οποίους γίνεται η επιλογή μεταξύ των δηλωσάντων φοιτητών, έρχεται σε επαφή με τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια, ενώ ταυτόχρονα επιφορτίζεται τις ανταλλαγές των μελών ΔΕΠ μεταξύ των Πανεπιστημίων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Επιτροπή Παραλαβής Υλικών κλπ.

Ρόλος της είναι, μαζί με υπαλλήλους της Διοίκησης του Πανεπιστημίου, η διεκπεραίωση των απαιτούμενων διοικητικών διαδικασιών για την παραλαβή των οργάνων, τεστ και λοιπών υλικών του Τμήματος Ψυχολογίας.

2.4.2 Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;

Υπάρχει ένας μόνον κανονισμός:

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Αναφέρεται στη Δομή του Προγράμματος, στις Προϋποθέσεις-Προσόντα εγγραφής στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, στο Χρόνο Σπουδών, στο Πρόγραμμα-Λειτουργία Μεταπτυχιακών Σπουδών πρώτου επιπέδου (Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης) στον Έλεγχο Σπουδών και επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών πρώτου επιπέδου, στο Πρόγραμμα-Λειτουργία-Έλεγχο Μεταπτυχιακών Σπουδών δευτέρου επιπέδου (Διδακτορικό Δίπλωμα) και τέλος στη Φιλοσοφία και Στόχους του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας Εξαρτήσεων και Ψυχοκοινωνικών Προβλημάτων.

2.4.3 Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;

Το Τμήμα είναι διαρθρωμένο σε τρεις Τομείς

- τον Τομέα Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας,
- τον Τομέα Εξελικτικής και Σχολικής Ψυχολογίας και
- τον Τομέα Κοινωνικής και Κλινικής Ψυχολογίας

Ο Τομέας Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας συντονίζει τα εξής γνωστικά αντικείμενα:

- ✓ Πειραματική Ψυχολογία
- ✓ Τα γνωστικά και θυμικά ψυχολογικά φαινόμενα (αντίληψη, προσοχή, μάθηση, μνήμη, σκέψη, γλώσσα, συναισθήματα)
- ✓ Οι γνωστικές και θυμικές δυσλειτουργίες
- ✓ Η βιολογική βάση των γνωστικών και θυμικών λειτουργιών
- ✓ Η νευροψυχολογική μελέτη των γνωστικών και θυμικών φαινομένων
- ✓ Η συμβολή της Ψυχολογίας στη Γνωστική Επιστήμη
- ✓ Οι μέθοδοι της ψυχολογικής έρευνας και της στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων των ερευνών
- ✓ Η ιστορία και επιστημολογία της Ψυχολογίας
- ✓ Γνωστικές και θυμικές λειτουργίες στους ηλικιωμένους
- ✓ Ψυχομετρία (Ψυχολογική αξιολόγηση γνωστικών και θυμικών λειτουργιών)

Ο Τομέας Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας διαθέτει οχτώ (8) μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων δύο (2) είναι καθηγητές, δύο (2) είναι Αναπληρωτές Καθηγητές/τριες, τρεις (3) είναι επίκουρες καθηγήτριες και ένα (1) είναι Λέκτορας

Ο Τομέας Εξελικτικής και Σχολικής Ψυχολογίας συντονίζει τα εξής γνωστικά αντικείμενα:

- ✓ Την ανθρώπινη δια βίου ανάπτυξη σε όλες τις διαστάσεις της (γνωστικές, κοινωνικές και συναισθηματικές λειτουργίες) και τις επιδράσεις του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη.
- ✓ Την Ψυχοπαθολογία και τις αποκλίσεις σε όλο το φάσμα της ανάπτυξης
- ✓ Τη σχολική και εκπαιδευτική ψυχολογία και τις εφαρμογές της σχετικής γνώσης στο σχολικό πλαίσιο
- ✓ Την ανθρώπινη δια βίου ανάπτυξη σε όλες τις διαστάσεις της (γνωστικές, κοινωνικές και συναισθηματικές λειτουργίες) και τις επιδράσεις του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη.
- ✓ Την Ψυχοπαθολογία και τις αποκλίσεις σε όλο το φάσμα της ανάπτυξης
- ✓ Τη σχολική και εκπαιδευτική ψυχολογία και τις εφαρμογές της σχετικής γνώσης στο σχολικό πλαίσιο (μαθητές/ήτριες, εκπαιδευτικοί, οικογένεια, κοινότητα) σε επίπεδο πρόληψης, διάγνωσης, παρέμβασης και αξιολόγησης.
- ✓ Την αλληλεπίδραση του ατόμου με το φυσικό και χτιστό περιβάλλον του σχολικού πλαισίου.
- ✓ Τη συμβουλευτική ψυχολογία και τις εφαρμογές της στην εκπαίδευση (σχολική συμβουλευτική, συμβουλευτική σταδιοδρομίας, συμβουλευτική φοιτητών), στην οικογένεια και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.
- ✓ Την κοινωνιολογική θεμελίωση της αγωγής, τις ανισότητες στα εκπαιδευτικά συστήματα, τη μελέτη του παράγοντα φύλο στο σχολικό πλαίσιο και την κοινωνία και την κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας.
- ✓ Την ανθρώπινη δια βίου ανάπτυξη σε όλες τις διαστάσεις της (γνωστικές, κοινωνικές και συναισθηματικές λειτουργίες) και τις επιδράσεις του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος στην ανάπτυξη.

- ✓ Την Ψυχοπαθολογία και τις αποκλίσεις σε όλο το φάσμα της ανάπτυξης
- ✓ Τη σχολική και εκπαιδευτική ψυχολογία και τις εφαρμογές της σχετικής γνώσης στο σχολικό πλαίσιο (μαθητές/ήτριες, εκπαιδευτικοί, οικογένεια, κοινότητα) σε επίπεδο πρόληψης, διάγνωσης, παρέμβασης και αξιολόγησης.
- ✓ Την αλληλεπίδραση του ατόμου με το περιβάλλον (φυσικό και χτιστό) του σχολικού πλαισίου
- ✓ Τη συμβουλευτική ψυχολογία και τις εφαρμογές της στην εκπαίδευση (σχολική συμβουλευτική, συμβουλευτική σταδιοδρομίας, συμβουλευτική φοιτητών), στην οικογένεια και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.
- ✓ Την κοινωνιολογική θεμελίωση της αγωγής, τις ανισότητες στα εκπαιδευτικά συστήματα, τη μελέτη του παράγοντα φύλο στο σχολικό πλαίσιο και την κοινωνία και την κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας.

Ο Τομέας Εξελικτικής και Σχολικής Ψυχολογίας διαθέτει οχτώ (8) μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων τρία (3) είναι καθηγητές, τρία (3) είναι Αναπληρωτές Καθηγητές, ένα (1) είναι επίκουρη καθηγήτρια και ένα (1) είναι Λέκτορας.

Ο Τομέας Κοινωνικής και Κλινικής Ψυχολογίας συντονίζει τα εξής γνωστικά αντικείμενα:

- ✓ Κοινωνική Ψυχολογία: Μεθοδολογία έρευνας (ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις)
- ✓ Κοινωνική Ψυχολογία: Διαπροσωπικές Σχέσεις
- ✓ Κοινωνική Ψυχολογία: Ενδομαδικές Σχέσεις
- ✓ Κοινωνική Ψυχολογία: Διεθνείς Σχέσεις (πόλεμος, ειρήνη, συγκρούσεις)
- ✓ Κοινωνική Ψυχολογία και Εφαρμογές στην Κοινότητα
- ✓ Κριτική Κοινωνική Ψυχολογία
- ✓ Κοινωνική Οργανωτική Ψυχολογία
- ✓ Κοινωνιολογία
- ✓ Κλινική Ψυχολογία
- ✓ Κλινική Ψυχολογία: Μεθοδολογία έρευνας (ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις)
- ✓ Κλινική Ψυχολογία με γνωστικο-συμπεριφορική κατεύθυνση
- ✓ Κλινική Ψυχολογία με ανθρωπιστική κατεύθυνση
- ✓ Κλινική Ψυχολογία με ψυχαναλυτική κατεύθυνση
- ✓ Κλινική Ψυχολογία με συστημική κατεύθυνση
- ✓ Κλινική Ψυχολογία των Εξαρτήσεων
- ✓ Ψυχοκοινωνικά Συστήματα
- ✓ Κλινική Ψυχολογία: Ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις στην κοινότητα
- ✓ Κλινική Ψυχολογία Παιδών και Εφήβων
- ✓ Ψυχοπαθολογία
- ✓ Ψυχολογία Υγείας
- ✓ Δικαστική Ψυχολογία

Ο Τομέας Κοινωνικής και Κλινικής Ψυχολογίας διαθέτει 8 μέλη ΔΕΠ και μία επιστημονική συνεργάτιδα. Από τα μέλη ΔΕΠ ένα (1) είναι καθηγήτρια, τρία (3) είναι αναπληρωτές καθηγητές/τριες, τρία (3) είναι επίκουρες καθηγήτριες και ένα (1) είναι Λέκτορας.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Σύμφωνα με την Επιτροπή Εσωτερικής αξιολόγησης, από τη μελέτη του προγράμματος Σπουδών του Τμήματος διαφαίνεται ότι κύριος στόχος του Προπτυχιακού Προγράμματος είναι η βασική κατάρτιση στην ψυχολογία έτσι ώστε οι απόφοιτοι του Τμήματος να είναι σε θέση να ακολουθήσουν οποιοδήποτε μεταπτυχιακό πρόγραμμα ακαδημαϊκού ή εφαρμοσμένου προσανατολισμού εδώ ή οπουδήποτε στον κόσμο. Ακολουθούμε λοιπόν εδώ παγκόσμια πρότυπα σπουδών ψυχολογίας και δεν υπάρχει μάθημα κορμού ψυχολογίας που διδάσκεται διεθνώς το οποίο να μην καλύπτεται από τουλάχιστον ένα υποχρεωτικό μάθημα του προγράμματος. Στην περίπτωση του δικού μας προγράμματος επειδή έχουμε στη διάθεσή μας τέσσερα χρόνια για προπτυχιακές σπουδές αποκλειστικά στην ψυχολογία έχουμε τη δυνατότητα, σε αντίθεση με τα περισσότερα τμήματα ψυχολογίας στον κόσμο, να προσφέρουμε μαθήματα σε τρεις κατευθύνσεις (Γνωστική-Πειραματική, Εξελικτική-Σχολική, Κοινωνική-Κλινική). Οι κατευθύνσεις αυτές δεν νοούνται ως ειδικότητες εργασίας αλλά ως προπαρασκευαστικές για επί πλέον σπουδές. Οι φοιτητές πρέπει να έχουν τουλάχιστον μία τέτοια κατεύθυνση, αλλά μπορούν να έχουν και δύο κατευθύνσεις.

Σε ό,τι αφορά τις ανάγκες της κοινωνίας, όπως φαίνεται από την προηγούμενη παράγραφο, το Τμήμα φρόντισε να καλύψει όλα τα βασικά αντικείμενα. Επιπλέον, το Τμήμα φροντίζει, όταν υπάρχει η δυνατότητα, να καλύψει, με τις προκηρύξεις νέων θέσεων, νέα αντικείμενα που αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για το κοινωνικό σύνολο, όπως λ.χ. την οργανωτική ψυχολογία και την γηροψυχολογία. Ήδη καλύπτονται κοινωνικές ανάγκες, όπως ψυχική υγεία, εξαρτήσεις, προβλήματα σχολικής συμπεριφοράς, και νευροψυχολογικές διαταραχές. Οι ανάγκες αυτές καλύπτονται σε επίπεδο θεωρίας, έρευνας, και παρεμβάσεων. Φυσικά απαιτούνται περισσότερες θέσεις ΔΕΠ για να μπορέσουμε να πραγματοποιήσουμε με επιτυχία αυτήν την πολιτική του προγράμματός μας.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Το πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος είναι δομημένο σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και περιλαμβάνει τόσο βασικά, υποχρεωτικά μαθήματα κορμού και κατευθύνσεων όσο και μαθήματα επιλογής, τα οποία καλύπτουν όλες τις επιστημονικές περιοχές των τριών επιμέρους Τομέων του Τμήματος.

Ειδικότερα, το 1/3 περίπου των μαθημάτων είναι υποχρεωτικά μαθήματα και προσφέρονται στην πλειοψηφία τους μέχρι και το 4ο εξάμηνο σπουδών. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στους/στις φοιτητές/τριες να αποκτήσουν ένα βασικό υπόβαθρο γνώσεων για τις βασικές περιοχές της ψυχολογικής έρευνας στα δύο πρώτα χρόνια των σπουδών τους, το οποίο στη συνέχεια θα αποτελέσει τη βάση για την παρακολούθηση των μαθημάτων κατεύθυνσης. Το 1/3 περίπου των μαθημάτων είναι μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής για να υποστηρίξουν τις κατευθύνσεις που έχει επιλέξει ο/η φοιτητής/τρια. Τα υπόλοιπα μαθήματα χαρακτηρίζονται ως μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Περίπου το 40% των μαθημάτων χαρακτηρίζονται από τους/τις διδάσκοντες/ουσες ως μαθήματα επιστημονικής περιοχής, το

20% ως μαθήματα υπόβαθρου και το 17% περίπου ως μαθήματα ανάπτυξης ειδικών δεξιοτήτων. Τέλος, σε ελάχιστες περιπτώσεις ορισμένα μαθήματα χαρακτηρίζονται ταυτόχρονα ως μαθήματα υπόβαθρου και επιστημονικής περιοχής (2 μαθήματα) και ως μαθήματα επιστημονικής περιοχής και ειδικών δεξιοτήτων (1 μάθημα). Το 1/3 του συνόλου των μαθημάτων είναι μαθήματα του βασικού κορμού, ενώ τα υπόλοιπα 2/3 είναι μαθήματα κατεύθυνσης.

Τα μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος παρουσιάζονται στους Πίνακες 11.5.1 και 11.5.2. Για την ορθότερη ερμηνεία των πινάκων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι 4 μαθήματα, για τα οποία δεν υπάρχουν στοιχεία, διδάσκονται κανονικά – οι διδάσκοντες, όπως προαναφέρθηκε, έχουν καταθέσει στην Επιτροπή γραπτώς την άποψή τους για τη διαδικασία αξιολόγησης και έχουν αιτιολογήσει την αποχή τους από τη συγκεκριμένη διαδικασία. Τα μαθήματα αυτά υπολογίζονται ως προς τον συνολικό αριθμό των μαθημάτων που υπάρχουν στον Οδηγό Σπουδών, αλλά δεν αξιολογούνται ως προς τα επιμέρους χαρακτηριστικά τους. Επίσης, υπάρχουν μαθήματα τα οποία δεν εμφανίζονται στον Οδηγό Σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2008-09 καθώς δεν διδάσκονται την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά, αλλά διδάσκονταν κατά το έτος 2006-7 ή 2007-8.

Το μαθήματα είναι εξαμηνιαία και ανεξάρτητα στην πλειοψηφία τους. Σε ελάχιστα μαθήματα αναφέρεται από το διδακτικό προσωπικό θεματική επικάλυψη. Παρατηρείται, ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις κατακερματισμός της ύλης, καθώς μαθήματα που ανήκουν στην ίδια επιστημονική περιοχή και υπάρχουν μεταξύ τους συνδέσεις, παρουσιάζονται ως ανεξάρτητα εξαμηνιαία μαθήματα (π.χ., μαθήματα θεωρίας και εφαρμογών). Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα, το Τμήμα έχει ήδη προχωρήσει, στο πλαίσιο της αναμόρφωσης του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών 2008-9, σε ομαδοποιήσεις μαθημάτων που εντάσσονται στην ίδια επιστημονική περιοχή, έτσι ώστε το Πρόγραμμα Σπουδών να αποκτήσει μεγαλύτερη συνοχή και οι φοιτητές/τριες να διευκολυνθούν ώστε να κάνουν τις απαραίτητες συνδέσεις μεταξύ θεωρίας και πράξης.

Σε γενικές γραμμές θα λέγαμε ότι το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος ανταποκρίνεται τόσο στους στόχους που έχει θέσει το Τμήμα για την επιστημονική κατάρτιση των αποφοίτων του, όσο και στις τρέχουσες κοινωνικές ανάγκες και επαγγελματικές απαιτήσεις.

3.1.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

Το διδακτικό προσωπικό χρησιμοποιεί έναν συνδυασμό μεθόδων αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών/τριών, όπως γραπτές εξετάσεις, παρουσιάσεις εργασιών, ασκήσεις, και συγγραφή εργασιών, γεγονός που ενισχύει την εγκυρότητα της διαδικασίας αξιολόγησης.

Ειδικότερα, η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών/τριών πραγματοποιείται για την πλειοψηφία των μαθημάτων (περίπου στο 80%) μέσα από γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, ενώ για το 50% περίπου των μαθημάτων που εξετάζονται γραπτώς υπάρχει και άλλης μορφής αξιολόγηση (κυρίως εργασία για το σπίτι, προφορική παρουσίαση ενός θέματος στο μάθημα ή εργαστηριακές ασκήσεις). Τέλος, περίπου το 17% των μαθημάτων αξιολογούνται μόνο μέσω εργασιών και παρουσιάσεων των εργασιών μέσα στο μάθημα. Στις περιπτώσεις που υπάρχουν εργαστήρια ή ασκήσεις, οι φοιτητές/τριες εποπτεύονται πάντα από τους/τις διδάσκοντες/ουσες και λαμβάνουν επανατροφοδότηση για την ποιότητα της δουλειάς τους (το είδος των μαθημάτων, οι διδακτικές μέθοδοι και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της διδακτικής διαδικασίας παρουσιάζονται αναλυτικά στην υποενότητα 4.2.1).

Ένα από τα θετικά σημεία του εξεταστικού συστήματος είναι ότι για τα 2/3 περίπου των μαθημάτων υπάρχουν εργασίες γραπτές ή παρουσιάσεις εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες, γεγονός που ενισχύει την ενεργητική συμμετοχή των φοιτητών-τριών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Οι εργασίες αυτές είτε είναι προαιρετικές, οπότε δίνεται στο φοιτητή-τρια η δυνατότητα βελτίωσης της βαθμολογίας του/της, είτε είναι υποχρεωτικές, οπότε και η τελική αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών-τριών δεν περιλαμβάνει γραπτή εξέταση.

Ένα μειονέκτημα, θα λέγαμε, του υπάρχοντος εξεταστικού συστήματος είναι η απουσία, για την πλειοψηφία των μαθημάτων, ενός συστήματος συνεχούς αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών/τριών μέσα από την πραγματοποίηση ενδιάμεσων εξετάσεων προόδου. Αυτό θα μπορούσε να εφαρμοστεί μελλοντικά στα δύο πρώτα έτη των σπουδών, όπου τα ακροατήρια είναι μεγάλα και δεν υπάρχει δυνατότητα για εφαρμογή πολλαπλών μεθόδων αξιολόγησης (π.χ., εργασίες ή παρουσιάσεις εργασιών). Το ενδεχόμενο αυτό ήδη λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της συζήτησης για την αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών που έχει ξεκινήσει το Τμήμα. Άλλωστε, η έλλειψη επαρκούς διδακτικού και τεχνικού προσωπικού δε δίνει τη δυνατότητα εφαρμογής άλλων μορφών εξέτασης στα μεγάλα ακροατήρια.

Όσον αφορά τη διαφάνεια στην αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών/τριών, το σύνολο σχεδόν του διδακτικού προσωπικού εκτιμά ότι αυτή διασφαλίζεται κυρίως μέσα από τη δυνατότητα που τους παρέχεται να έχουν πρόσβαση στο γραπτό τους. Η δυνατότητα αυτή τους γνωστοποιείται κατά την έναρξη των μαθημάτων και σε ορισμένες περιπτώσεις ενθαρρύνονται από τους/τις διδάσκοντες/ουσες να το κάνουν, καθώς θα τους βοηθήσει μελλοντικά να διαμορφώσουν κατάλληλα κριτήρια αυτο-αξιολόγησης της επίδοσής τους. Επιπλέον, σε πολλά μαθήματα (κυρίως σε υποχρεωτικά μαθήματα με μεγάλα ακροατήρια) η διαφάνεια διασφαλίζεται με τη χρήση ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής και τη γνωστοποίηση του τρόπου αξιολόγησης των απαντήσεων κατά την ώρα της εξέτασης. Με αυτόν τον τρόπο οι φοιτητές/τριες γνωρίζουν με μεγάλη ακρίβεια την ορθότητα των απαντήσεών τους. Τέλος, στις περιπτώσεις αξιολόγησης μέσω εργασιών ή παρουσιάσεων, παρέχεται άμεση επανατροφοδότηση από το διδακτικό προσωπικό για την ποιότητα του γραπτού κειμένου ή της προφορικής παρουσίασης.

3.1.4. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Όσο αφορά στα μαθήματα κορμού το πρόγραμμα καλύπτει όλα τα αντικείμενα που θεωρούνται διεθνώς ως υποχρεωτικά για την λήψη του πρώτου πτυχίου ψυχολογίας παγκοσμίως. Καλύπτει επί πλέον και άλλα αντικείμενα (Θεραπευτικά Μοντέλα, Σχολική Ψυχολογία, Κοινωνικο-Γνωστική ανάπτυξη, Συμβουλευτική) που σε άλλα Τμήματα είναι θέματα κατεύθυνσης ή μεταπτυχιακής ειδικότητας. Όσον αφορά στα μαθήματα επιλογής κατεύθυνσης, το πρόγραμμα είναι ιδιαίτερα πλούσιο σε θεματική ποικιλία σε σύγκριση με τα παγκόσμια πρότυπα και με προγράμματα τμημάτων που έχουν πολύ περισσότερα μέλη ΔΕΠ. Στην εκτίμηση αυτή συγκλίνουν και οι γνώμες των ξένων φοιτητών του Προγράμματος Erasmus Socrates που έρχονται στο Τμήμα καθώς και των φοιτητών του Τμήματος που πηγαίνουν με αντίστοιχες υποτροφίες σε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της Ευρώπης.

3.1.5. Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

Η πρακτική άσκηση των προπτυχιακών φοιτητών σε σύγκριση με την άσκηση των μεταπτυχιακών και την άσκηση σε ειδικότητα είναι πολύ περιορισμένη και σε χρόνο (μόνο 40 ημέρες) και σε πρόγραμμα

δεξιοτήτων που πρέπει να καλυφθούν. Η άσκηση αυτή έχει ως βασικό στόχο να πληροφορήσει τους προπτυχιακούς των τελευταίων ετών για τους τόπους στους οποίους και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εξειδικεύονται ψυχολόγοι, έτσι ώστε η επιλογή ειδικότητας που θα κάνουν μετά το πτυχίο να έχει κάποια βάση στην εμπειρία των χώρων εργασίας ψυχολόγων και στις γνώμες των ειδικών υπό την εποπτεία των οποίων γίνεται η άσκηση. Η πρακτική άσκηση καλύπτεται από πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ. Η επιθυμία των μελών ΔΕΠ του Τμήματος θα ήταν να υπάρχει πιο στενή εποπτεία και εμπάθυνση στο επαγγελματικό μέρος της πρακτικής άσκησης, πέρα από τους επόπτες-ψυχολόγους της δομής, και από άλλους ψυχολόγους-συνεργάτες με αμοιβή, οι οποίοι θα συνεργάζονται με το Τμήμα Ψυχολογίας.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

3.2.1 Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) του Τμήματος Ψυχολογίας αποτελείται από τέσσερις ξεχωριστές κατευθύνσεις: 1. Της Γνωστικής Ψυχολογίας και Νευροψυχολογίας, 2. Της Σχολικής και Εξελικτικής Ψυχολογίας, 3. Της Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας, 4. Της Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας Εξαρτήσεων και Ψυχοκοινωνικών Συστημάτων. Όλα τα παραπάνω προγράμματα οδηγούν σε Μεταπτυχιακό Τίτλο Σπουδών.

Στο ΠΜΣ προσφέρουν υπηρεσίες όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Κατά κανόνα αντιστοιχούν σε κάθε κατεύθυνση από τις παραπάνω ένας Τομέας του Τμήματος, ενώ οι κατευθύνσεις 3 και 4 υπηρετούνται κυρίως από μέλη του Τομέα Κοινωνικής και Κλινικής Ψυχολογίας. Υπάρχουν ωστόσο μαθήματα, όπως της Μεθοδολογίας και της Στατιστικής, που είναι κοινά για όλες τις κατευθύνσεις, και δεν υπάρχει κατ' αρχήν περιορισμός των μελών ΔΕΠ σε μία κατεύθυνση. Κατά περίπτωση υπάρχουν προσκεκλημένοι διδάσκοντες από άλλα ιδρύματα που προσφέρουν κάποια σειρά μαθημάτων. Οι προσκεκλημένοι αυτοί διδάσκοντες προέρχονται είτε από άλλα τμήματα του Α.Π.Θ., είτε από πανεπιστήμια της ημεδαπής, είτε από πανεπιστήμια του εξωτερικού, είτε από άλλα ιδρύματα υγείας (υγείας, για παράδειγμα), αλλά τα μαθήματά τους γίνονται στο πλαίσιο μεταπτυχιακών μαθημάτων την ευθύνη των οποίων φέρει κάποιο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος. Επίσης στην πρακτική άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών συμβάλλουν ψυχολόγοι και γιατροί από τα ιδρύματα στα οποία γίνεται η εκπαίδευση.

3.2.2 Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος δεν είναι διατμηματικό.

3.2.3 Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος ανταποκρίνεται πλήρως στους στόχους του Τμήματος. Κατά την πρόσφατη αναμόρφωση του Προγράμματος (ΥΑ 66537/Β7/07.07.2008, ΦΕΚ 1306 τεύχος Β') έχει γίνει ιδιαίτερη προσπάθεια, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις της κοινωνίας με δύο τρόπους: από τη μια λαμβάνει υπόψη τις κοινωνικές απαιτήσεις στην οργάνωση, τη δομή και το περιεχόμενο των μεταπτυχιακών σπουδών, ενώ, από την άλλη, και εξαιτίας του γεγονότος ότι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες που φοιτούν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών βρίσκονται

ένα βήμα πριν την ουσιαστική ένταξή τους στην αγορά εργασίας, φροντίζει ιδιαίτερα να τους καλλιεργήσει την κοινωνική διάσταση του επαγγέλματός τους. Ειδικότερα, οι απαιτήσεις της κοινωνίας λαμβάνονται υπόψη τόσο στο είδος των κατευθύνσεων που αποφάσισε το Τμήμα να συμπεριλάβει στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γενικά, όσο και, ειδικότερα, στην επιλογή των παρεχόμενων μαθημάτων, στον τρόπο οργάνωσης της πρακτικής άσκησης, στο είδος και τη θεματική της έρευνας που εκπονείται στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών διατριβών και στην προσπάθεια εμπλοκής των φοιτητών σε κοινωνικά ζητήματα. Θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς ότι το Τμήμα Ψυχολογίας του ΑΠΘ, με έναυσμα και το ίδιο το γνωστικό αντικείμενο που υπηρετεί και το οποίο έχει άμεση σύνδεση με καίρια προβλήματα της κοινωνίας, χαρακτηρίζεται από έντονο προσανατολισμό προς τις κοινωνικές ανάγκες.

3.2.4 Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στα 16 χρόνια λειτουργίας του Τμήματος Ψυχολογίας το ΠΜΣ έχει επανειλημένα εξεταστεί, αξιολογηθεί, και τροποποιηθεί με γνώμονα ακριβώς την συνεκτικότητα και την λειτουργικότητα του Προγράμματος. Κατά την πρόσφατη αναμόρφωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών έγινε προσπάθεια βελτίωσης της δομής του και δόθηκε έμφαση στη συνεκτικότητα και λειτουργικότητά του. Οι 4 κατευθύνσεις του Προγράμματος Σπουδών έδωσαν ιδιαίτερη προσοχή στην οργάνωση της δομής των προγραμμάτων τους, ώστε να περιλαμβάνουν αυτά όλα εκείνα τα μαθήματα, τα οποία καλύπτουν επαρκώς το προσφερόμενο γνωστικό αντικείμενο. Τα προγράμματα σπουδών των 4 κατευθύνσεων περιλαμβάνουν μαθήματα θεωρητικού περιεχομένου, σεμινάρια ειδίκευσης και εφαρμογών και πρακτική άσκηση. Ιδιαίτερη προσπάθεια έγινε κατά τη σύνθεση των προγραμμάτων σπουδών, στην ενίσχυση της έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών εκ μέρους των φοιτητών. Έτσι, οι παρακολουθήσεις μαθημάτων ολοκληρώνονται στο πλαίσιο των τριών εξαμήνων, ενώ στο τέταρτο εξάμηνο δίνεται έμφαση στην ολοκλήρωση της διπλωματικής εργασίας και στην πρακτική άσκηση. Επιπλέον, στοχεύουμε μέσα το πολύ σε τρία χρόνια να συνδυάσουμε τις απαραίτητες ακαδημαϊκές γνώσεις και δεξιότητες με την κατάλληλη πρακτική άσκηση που θα επιτρέψει στους αποφοίτους είτε να επιλέξουν την σωστή άσκηση του επαγγέλματος του ειδικού ψυχολόγου είτε την συνέχεια των σπουδών προς τον ακαδημαϊκό στόχο του διδακτορικού. Για τον σκοπό αυτό ο συνδυασμός ακαδημαϊκής κατάρτισης και πρακτικής άσκησης μεταβάλλεται κατά την διάρκεια των σπουδών με περισσότερα μαθήματα στην αρχή και περισσότερη άσκηση στο τέλος. Αλλά, εκτός από ποσοτική, η σχέση κατάρτισης με άσκηση είναι οργανική, όπου διδάσκονται πρώτα τα απαραίτητα θέματα που θα συναντήσουν στην άσκηση οι φοιτητές/τριες. Σημαντικό επιστέγασμα της εκπαιδευτικής αυτής προσπάθειας είναι η συγγραφή της μεταπτυχιακής πτυχιακής εργασίας.

3.2.5 Πώς κρίνεται το εξεταστικό σύστημα;

Η τελική μεταπτυχιακή εργασία κρίνεται και βαθμολογείται από τριμελή επιτροπή με βάση την εισήγηση του επιβλέποντος. Στα μεταπτυχιακά μαθήματα τα οποία γίνονται σε μικρά ακροατήρια με λιγότερους από δέκα συμμετέχοντες οι δυνατότητες αξιολόγησης της δουλειάς των φοιτητών/τριων είναι πολλαπλές. Υπάρχουν παρουσιάσεις που κάνουν οι φοιτητές, εργασίες που υποβάλλουν, αλλά και τελικές εξετάσεις. Σημασία σε τέτοια σεμινάρια έχει και η συμμετοχή στον διάλογο που αναπτύσσεται στο μάθημα υπό την καθοδήγηση του διδάσκοντος. Κατά συνέπεια η αξιολόγηση της επίδοσης γίνεται με βάση πολλαπλά δείγματα επίδοσης και είναι κατά κανόνα ακριβής και αυστηρά τεκμηριωμένη.

3.2.6 Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

Οι τέσσερις κατευθύνσεις συμπεριλαμβάνουν στις διαδικασίες επιλογής φοιτητών παρόμοια κριτήρια (εξετάσεις, βαθμό πτυχίου, μέσο όρο βαθμών μαθημάτων στην κατεύθυνση, ξένη γλώσσα, ερευνητική δεξιότητα που πιστοποιείται από συμμετοχές σε συνέδρια, εθελοντική προσφορά, συνέντευξη) όπως είναι φυσικό αξιολογούν και πριμοδοτούν τις διάφορες επιδόσεις με διαφορετικούς συντελεστές. Οι συντελεστές αυτοί είναι γνωστοί στους υποψηφίους εξ αρχής. Επιτυχόντες και αποτυχόντες έχουν το δικαίωμα να πληροφορηθούν τις επιδόσεις τους στις παραπάνω δοκιμασίες. Παρά το υψηλό ποσοστό απόρριψης, δεν έχουμε αντιμετωπίσει ενστάσεις μέχρι στιγμής. Συχνά έχουμε αποτυχόντες που επιστρέφουν την επόμενη χρονιά για να ξανα-υποβάλουν υποψηφιότητα. Τέλος πρέπει να τονιστεί ότι από τις υποψηφιότητες για τις διάφορες κατευθύνσεις του ΠΜΣ (βλ. Πίνακες 11.3.1, 11.3.2, 11.3.3, 11.3.4) συχνά οι αιτήσεις από αποφοίτους άλλων τμημάτων ξεπερνούν τις αιτήσεις των αποφοίτων του Τμήματος, με ανάλογη ποσόστωση στα τελικά αποτελέσματα.

3.2.7 Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος χρηματοδοτείται από το Υπουργείο με το ποσό των 23000 € ετησίως, ποσό το οποίο μοιράζεται στις τέσσερις κατευθύνσεις και κρίνεται απολύτως ανεπαρκές. Τόσο οι φοιτητές, όσο και τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν εκφραστεί ιδεολογικά και ουσιαστικά εναντίον της καταβολής διδάκτρων. Καθώς δεν υπάρχει δυνατότητα χρηματοδότησής του Προγράμματος από άλλους πόρους, είναι απαραίτητο να εξεταστεί η αύξηση της χρηματοδότησης, πάντα σε σχέση με την ποιότητα του Προγράμματος και των αποτελεσμάτων της εσωτερικής (και της εξωτερικής, εν καιρώ) αξιολόγησης.

3.2.8 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Το ΠΜΣ του Τμήματος Ψυχολογίας κατ αρχήν παρέχει γνώση και κατάρτιση ανάλογη με ό,τι παρέχεται παγκοσμίως στους ίδιους κλάδους ειδίκευσης. Είναι συνεπώς εύκολο να εμπλέξουμε στο πρόγραμμά μας (για διδασκαλία και ερευνητική συνεργασία) ξένους που έρχονται μέσω του Προγράμματος Έρασμος-Σωκράτης. Συμπεριλαμβάνουμε επίσης στο πρόγραμμα ξένους φοιτητές από το ίδιο πρόγραμμα καθώς και ξένους φοιτητές που έρχονται με υποτροφίες του Υπουργείου Εξωτερικών και του ΙΚΥ. Επίσης οι διδάσκοντες του Τμήματος καλούνται για διαλέξεις και συνεργασίες σε Ευρωπαϊκά και Αμερικανικά Πανεπιστήμια. Η βιβλιογραφία στα περισσότερα μαθήματα του ΠΜΣ είναι κυρίως ξενόγλωσση λόγω εξειδίκευσης και ανάγκης να ασχοληθούμε με τις τελευταίες εξελίξεις. Τέλος οι φοιτητές που αποφοιτούν από το πρόγραμμα συχνά συνεχίζουν σπουδές σε σημαντικά πανεπιστήμια της Ευρώπης (λ.χ. Χαϊδελβέργη) ή της Αμερικής (λ.χ. Johns Hopkins).

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.1-3.3.4 Βαθμός ανταπόκρισης του προγράμματος στους στόχους και τις απαιτήσεις της κοινωνίας, δομή του προγράμματος, διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδασκόντων και οργάνωση σεμιναρίων.

Το Πρόγραμμα διδακτορικών Σπουδών δεν είναι χωρισμένο σε κατευθύνσεις και δεν περιλαμβάνει απαιτήσεις μαθημάτων ή ιδιαίτερων εξετάσεων. Για να γίνει κάποιος δεκτός ως υποψήφιος διδάκτωρ απαιτείται να διαθέτει μεταπτυχιακό τίτλο ανάλογο με αυτούς που προσφέρει το Τμήμα (βλ. 3.2.1-3.2.8) από πανεπιστήμια της ημεδαπής και αναγνωρισμένα πανεπιστήμια της αλλοδαπής. Φυσικά ούτε η κατοχή ενός τέτοιου τίτλου ούτε η αποφοίτηση από το δικό μας ΠΜΣ δεν εγγυάται την εγγραφή του υποψηφίου στο πρόγραμμα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να συναινέσει κάποιο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος (από την βαθμίδα του Επίκουρου και άνω) για να λειτουργήσει ως επόπτης της προτεινόμενης διατριβής και στη συνέχεια να συναινέσει το Τμήμα σε Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης όπου το θέμα εντάσσεται μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου τόσο ως προς την αποδοχή του προτεινόμενου θέματος όσο και ως προς την σύσταση της τριμελούς επιτροπής εποπτείας της διατριβής. Υποχρεωτικά μαθήματα για υποψηφίους διδάκτορες δεν υπάρχουν. Υπάρχει ωστόσο η δυνατότητα η επιτροπή να κάνει σύσταση στον υποψήφιο να καλύψει παρακολουθώντας κάποιο μάθημα τυχόν κενά στην προετοιμασία του. Συχνά οι υποψήφιοι διδάκτορες παίρνουν μέρος και σε μεταπτυχιακά σεμινάρια.

3.3.5 Διεθνής διάσταση του Διδακτορικού Προγράμματος

Εδώ ισχύουν κατ' αρχάς ότι εξηγήσαμε στην 3.2.8. Επί πλέον πρέπει να τονίσουμε δύο σημαντικά στοιχεία. Κατά πρώτο λόγο, υπήρξαν ξένοι υποψήφιοι διδάκτορες οι οποίοι αφού υποστήριξαν την διατριβή τους στο Τμήμα στη συνέχεια επέστρεψαν στις χώρες τους και κατέλαβαν ακαδημαϊκές θέσεις (Λ.Δ. Κίνας, Νιγηρία, Κόστα Ρίκα). Κατά δεύτερο λόγο υπήρξαν διδάκτορες του Τμήματος που διεκδίκησαν με επιτυχία θέσεις ακαδημαϊκές και ερευνητικές μεταδιδακτορικές σε Ελλάδα και εξωτερικό.

3.3.6 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

Το εξεταστικό σύστημα για τις διατριβές είναι οι γνωστές επταμελείς επιτροπές που αξιολογούν τη διατριβή και την υποστήριξη της σε συνέλευση ανοιχτή στο κοινό. Υποχρεωτικά τρία μέλη της επιτροπής πρέπει να ανήκουν στην πρώτη βαθμίδα. Το Τμήμα Ψυχολογίας θεωρεί σημαντικό στις επιτροπές αυτές να συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ με ειδικότητα ψυχολογίας ή ψυχιατρικής ή συναφών επιστημών από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου καθώς επίσης και από άλλα πανεπιστήμια της χώρας. Με τον τρόπο αυτό και διαφυλάσσεται η αξιοπιστία της διαδικασίας και γίνεται γνωστό ευρύτερα το έργο του υποψηφίου καθώς και το έργο που γίνεται στο Τμήμα.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού

4.1.1. Η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού όσον αφορά το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών

Στο Παράρτημα 12-2 παρουσιάζονται αναλυτικά όλα τα στοιχεία που αφορούν τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών στη διαδικασία της αξιολόγησης. Ειδικότερα, στους Πίνακες 12-2.1 και 12-2.2 παρουσιάζεται ο αριθμός των φοιτητών/τριών που συμμετείχαν στην αξιολόγηση των μαθημάτων του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου, αντιστοίχως. Στο Παράρτημα 12-3 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των προπτυχιακών φοιτητών/τριών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 στο σύνολο των μαθημάτων (βλ. Πίνακα 12-3.1 για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και Πίνακα 12-3.2 για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Στα συγκεκριμένα Παραρτήματα δίνονται επίσης πληροφορίες για τις ενότητες και τη βαθμολογία των κλιμάκων του ερωτηματολογίου, καθώς και τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων, και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου για το ακαδημαϊκό έτος 2008-’09, εκ μέρους των φοιτητών/τριών του Τμήματος. Όπως φαίνεται από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, ως προς την Κλίμακα Β1, η οποία εστιάζεται στις διδακτικές δεξιότητες του Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος ως προς τη διδασκαλία των μαθημάτων, ο μέσος όρος της αξιολόγησης των φοιτητών/ριών ήταν 3.74 (Τ.Α. = 0.796) για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και 3.71 (Τ.Α. = 0.829) για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Η βαθμολογία δείχνει ότι οι φοιτητές που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια έχουν γενικά θετική γνώμη για τους διδάσκοντες. Συγκεκριμένα, η υψηλότερη βαθμολογία και στα δύο εξάμηνα (χειμερινό, εαρινό) σημειώθηκε στην Ερώτηση 29, η οποία αναφερόταν στην παρουσίαση του περιεχομένου των μαθημάτων και στην ανάλυση των εννοιών με τρόπο κατανοητό (χειμερινό εξάμηνο Μ.Ο.=4.06, εαρινό εξάμηνο Μ.Ο.= 4.03), ενώ η χαμηλότερη στην Ερώτηση 32, η οποία αναφέρεται στο αν προτείνεται ενδιαφέρουσα βιβλιογραφία στα πλαίσια των μαθημάτων (χειμερινό εξάμηνο Μ.Ο. =3.35, εαρινό εξάμηνο Μ.Ο.= 4.03).

Ως προς την Κλίμακα Β2, η οποία αναφέρεται, επίσης, στις διδακτικές δεξιότητες του Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος αλλά ως προς την ενθάρρυνση της συμμετοχής των φοιτητών/ριών στο μάθημα, ο μέσος όρος της αξιολόγησης των φοιτητών/ριών ήταν 2.83 (Τ.Α. = 0.932) για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και 2.97 (Τ.Α.= 1.095) για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Η υψηλότερη βαθμολογία και στα δύο εξάμηνα, σημειώθηκε στην Ερώτηση 35, η οποία αφορά στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των φοιτητών/ριών και του διαλόγου (χειμερινό εξάμηνο Μ.Ο.= 3.96, εαρινό εξάμηνο Μ.Ο.= 3.83), ενώ η χαμηλότερη στην Ερώτηση 39 που αφορά στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των φοιτητών/ριών σε ερευνητικές δράσεις (χειμερινό εξάμηνο Μ.Ο.= 2.27, εαρινό εξάμηνο Μ.Ο.=2.48).

Ως προς την Κλίμακα Β3, η οποία εστιάζεται στη Συνεργασία του Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες (διαθεσιμότητα, συνέπεια), ο μέσος όρος αξιολόγησης ήταν 4.22 (Τ.Α. = .785) για τα μαθήματα του χειμερινού εξάμηνου και 4.19 (Τ.Α.= 0.834) για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι και οι τρεις ερωτήσεις της κλίμακας αυτής σημείωσαν πολύ υψηλές βαθμολογίες καθώς οι μέσοι όροι κυμάνθηκαν από 4.11 μέχρι 4.33 και για τα δύο εξάμηνα.

Ειδικότερα, οι φοιτητές κρίνουν γενικά ότι τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος παρουσιάζουν το περιεχόμενο του μαθήματος και αναλύουν τους στόχους με τρόπο κατανοητό (ο Μ.Ο. στην αντίστοιχη

ενότητα του ερωτηματολογίου ήταν 4.06 για το χειμερινό εξάμηνο και 4.03 για το εαρινό), είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους (Μ.Ο. = 4.33 και Μ.Ο.= 4.24 αντίστοιχα για το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο), προσίτοι στους φοιτητές (χειμερινό εξάμηνο Μ.Ο. =4.21 και εαρινό εξάμηνο Μ.Ο.= 4.27) και διαθέσιμοι για διευκρινίσεις σχετικά με τις εξετάσεις (χειμερινό εξάμηνο Μ.Ο. =4.11 και εαρινό Μ.Ο. = 4.15). Επίσης, φαίνεται ότι σύμφωνα με τη γνώμη των φοιτητών, ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα και το διάλογο (Μ.Ο. =3.96 και 3.83 αντίστοιχα για το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο), οργανώνουν καλά την παρουσίαση της ύλης (Μ.Ο. =3.92 και 3.89), επιτυγχάνουν να διεγείρουν το ενδιαφέρον των φοιτητών (Μ.Ο. =3.87 και 3.80) και συνδέουν τα θέματα του μαθήματος με την ευρύτερη επιστημονική περιοχή (Μ.Ο. =3.58 και 3.57), και με ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα ή την πράξη (Μ.Ο. =3.62 και 3.63). Αντίθετα, ζητήματα που αφορούν την οργάνωση ομαδικών δραστηριοτήτων, τη συμμετοχή σε ερευνητικές δράσεις και την ανάθεση εργασιών (βλέπε ερωτήσεις 14, 15, 16, 17 και 18 στον Πίνακα 12-3.1), φαίνεται ότι αποτελούν τα αδύναμα στοιχεία της διδασκαλίας, καθώς αξιολογούνται με χαμηλότερο βαθμό εκ μέρους των φοιτητών, πράγμα που πιθανώς οφείλεται στις ειδικές συνθήκες διεξαγωγής των μαθημάτων με τα μεγάλα ακροατήρια, την έλλειψη εργαστηριακών μαθημάτων και τη μικρή αναλογία διδασκόντων σε σχέση με τους φοιτητές (η αναλογία είναι 1/55).

4.1.2. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού προσωπικού όσον αφορά το μεταπτυχιακό διδακτικό έργο

Το διδακτικό έργο σε μεταπτυχιακό επίπεδο αξιολογήθηκε με ειδικά σχεδιασμένα ερωτηματολόγια τα οποία χορηγήθηκαν στις φοιτήτριες και τους φοιτητές του Α' και του Β' έτους των τριών κατευθύνσεων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος για κάθε μάθημα χωριστά. Τα αποτελέσματα που ακολουθούν εκφράζουν το γενικό δείκτη ικανοποίησης των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών ανά κατεύθυνση του ΠΜΣ ως προς μια σειρά διαστάσεων του διδακτικού έργου επί του συνόλου των μαθημάτων του ακαδημαϊκού έτους (π.χ., αξιολόγηση των διδακτικών ενοτήτων, αξιολόγηση των μεθόδων διδασκαλίας, κτλ.). Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα για την κατεύθυνση της Γνωστικής Ψυχολογίας και Νευροψυχολογίας, την κατεύθυνση της Σχολικής Εξελικτικής Ψυχολογίας και την κατεύθυνση της Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας του ΠΜΣ. Επιπλέον, ερωτηματολόγια αξιολόγησης κλήθηκαν να συμπληρώσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες και στα δύο διατομεακά μαθήματα, 'Μεθοδολογία Έρευνας στην Ψυχολογία' και 'Προηγμένες Μέθοδοι στην Ψυχολογική Έρευνα', τα οποία παρακολουθούν όλοι μαζί οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/ήτριες ανεξαρτήτως κατεύθυνσης.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Τμήματος Ψυχολογίας Α.Π.Θ.: Κατεύθυνση Γνωστικής Ψυχολογίας και Νευροψυχολογίας

Τα παρακάτω αποτελέσματα αφορούν το σύνολο των μαθημάτων της κατεύθυνσης Γνωστικής Ψυχολογίας και Νευροψυχολογίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος που διδάχθηκαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες της συγκεκριμένης κατεύθυνσης κατά το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009 και βασίζονται σε σύνολο 43 ερωτηματολογίων. Η αξιολόγηση έγινε σύμφωνα με μία πεντάβαθμη κλίμακα τύπου Likert της μορφής 'Διαφωνώ – Συμφωνώ' για την πλειοψηφία των ερωτήσεων (1: Διαφωνώ απόλυτα, 2: Διαφωνώ, 3: Ουδέτερος, 4: Συμφωνώ, 5: Συμφωνώ απόλυτα). Η κλίμακα για τη συνολική εκτίμηση είχε τη μορφή 'Κακό – Καλό' (1:

Πολύ Κακό, 2: Κακό, 3: Μέτριο, 4: Καλό, 5: Πολύ Καλό), ενώ για κάποιες επιμέρους ερωτήσεις τη μορφή 'Εύκολο – Δύσκολο', 'Χαμηλό – Υψηλό', ή 'Μικρό – Μεγάλο' (π.χ., 1: Πολύ Εύκολο, 2: Εύκολο, 3: Μέτριο, 4: Δύσκολο, 5: Πολύ Δύσκολο, κ.ο.κ.).

Η συνολική εκτίμηση των μαθημάτων της συγκεκριμένης κατεύθυνσης του μεταπτυχιακού είναι πολύ θετική (Μ.Ο. = 4.26, Τ.Α. = .73). Επιπλέον, η θετική αυτή εικόνα εκφράζεται και στις επιμέρους διαστάσεις της αξιολόγησης, όπως είναι η εκτίμηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών για την ακαδημαϊκή αξία των μαθημάτων (Μ.Ο. = 3.86, Τ.Α. = 0.73), τη γενικότερη παρουσία του διδακτικού προσωπικού (Μ.Ο. = 3.82, Τ.Α. = 1.01), την οργάνωση και τη σαφήνεια της διδασκαλίας (Μ.Ο. = 3.79, Τ.Α. = 1.01), την αλληλεπίδραση της ομάδας (Μ.Ο. = 4.20, Τ.Α. = 0.63), την προσωπική σχέση με το διδακτικό προσωπικό (Μ.Ο. = 4.07, Τ.Α. = 0.87), το περιεχόμενο των μαθημάτων (Μ.Ο. = 3.87, Τ.Α. = 0.87), αλλά και το αυξημένο τους ενδιαφέρον για τα μαθήματα μετά την είσοδό τους στο μεταπτυχιακό (Μ.Ο. = 3.90, Τ.Α. = 1.04). Ικανοποιητική, σε μικρότερο βαθμό, ωστόσο, είναι η εκτίμηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών για τα συγγράμματα και τα βοηθήματα που τους δόθηκαν στα πλαίσια των μαθημάτων (Μ.Ο. = 3.34, Τ.Α. = 1.25). Παρά τη μεγάλη τυπική απόκλιση, η οποία υποδεικνύει και τις διαφορές που υπάρχουν στις απόψεις των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών ως προς τα συγγράμματα και τα βοηθήματα που προτάθηκαν στα πλαίσια διαφορετικών μαθημάτων, θα πρέπει να σχολιαστεί και η αντίσταση την οποία συχνά οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/ήτριες εκδηλώνουν ως προς το να ξεφύγουν από τη λογική του ενός συγγράμματος ή της απολύτως καθορισμένης ύλης, χαρακτηριστικά τα οποία είναι γνωστό ότι δε συνάδουν με το χαρακτήρα των μεταπτυχιακών σπουδών.

Τέλος, ως προς κάποια χαρακτηριστικά των μαθημάτων, οι φοιτητές/ήτριες θεωρούν ότι γενικά τα μαθήματα της κατεύθυνσης στο σύνολό τους κινούνται σε μέτριο προς υψηλό βαθμό δυσκολίας (Μ.Ο. = 3.64, Τ.Α. = 1.03), έχουν μέτριο προς υψηλό φόρτο εργασίας (Μ.Ο. = 3.52, Τ.Α. = 1.13), είναι σωστός ο ρυθμός διδασκαλίας (Μ.Ο. = 3.17, Τ.Α. = 1.12) και απαιτούνται περίπου 6-8 ώρες εβδομαδιαίας προετοιμασίας και μελέτης κατά μέσο όρο ανά μάθημα.

Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά και στον Πίνακα 12.4.1 του Παραρτήματος.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Τμήματος Ψυχολογίας Α.Π.Θ.: Κατεύθυνση Σχολικής και Εξελικτικής Ψυχολογίας

Τα παρακάτω αποτελέσματα αφορούν το σύνολο των μαθημάτων της κατεύθυνσης Σχολικής και Εξελικτικής Ψυχολογίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος που διδάχθηκαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες της συγκεκριμένης κατεύθυνσης κατά το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009 και βασίζονται σε σύνολο 42 ερωτηματολογίων. Η αξιολόγηση έγινε σύμφωνα με μία πεντάβαθμη κλίμακα τύπου Likert της μορφής 'Καθόλου – Πάρα Πολύ' για την πλειοψηφία των ερωτήσεων (1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Αρκετά, 4: Πολύ, 5: Πάρα Πολύ), ενώ για κάποιες επιμέρους ερωτήσεις η κλίμακα είχε τη μορφή 'Εύκολο – Δύσκολο', 'Χαμηλό – Υψηλό', ή 'Μικρό – Μεγάλο' (π.χ., 1: Πολύ Εύκολο, 2: Εύκολο, 3: Μέτριο, 4: Δύσκολο, 5: Πολύ Δύσκολο, κ.ο.κ.).

Η αξιολόγηση της συγκεκριμένης κατεύθυνσης του μεταπτυχιακού είναι ιδιαιτέρως θετική, κάτι το οποίο φαίνεται από τις εκτιμήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών ως προς όλες τις επιμέρους διαστάσεις του ερωτηματολογίου. Ειδικότερα, πολύ προς πάρα πολύ θετική είναι η αξιολόγηση των διδακτικών ενοτήτων στο σύνολό τους (Μ.Ο. = 4.33, Τ.Α. = 0.76) αλλά και η αξιολόγηση των μεθόδων διδασκαλίας (Μ.Ο. = 4.44, Τ.Α. = 0.74), ενώ το ενδιαφέρον των φοιτητών/ριών μετά την παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υψηλό προς πολύ υψηλό (Μ.Ο. = 4.19, Τ.Α. = 0.80). Ως προς τη δυσκολία τους, τα

μαθήματα της κατεύθυνσης κρίθηκαν γενικά ως αρκετά δύσκολα (Μ.Ο. = 3.36, Τ.Α. = 0.73, κατά μέσο όρο ανά μάθημα), ενώ ο φόρτος εργασίας αξιολογήθηκε γενικά σε μέτρια προς υψηλά επίπεδα (Μ.Ο. = 3.40, Τ.Α. = 0.77).

Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά και στον Πίνακα 12.4.2 του Παραρτήματος.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Τμήματος Ψυχολογίας Α.Π.Θ.: Κατεύθυνση Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας

Τα παρακάτω αποτελέσματα αφορούν το σύνολο των μαθημάτων της κατεύθυνσης Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολογίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος που διδάχθηκαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες της συγκεκριμένης κατεύθυνσης κατά το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009 και βασίζονται σε σύνολο 27 ερωτηματολογίων. Η αξιολόγηση έγινε σύμφωνα με μία πεντάβαθμη κλίμακα τύπου Likert της μορφής 'Καθόλου – Πάρα Πολύ' για την πλειοψηφία των ερωτήσεων (1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Αρκετά, 4: Πολύ, 5: Πάρα Πολύ), ενώ για κάποιες επιμέρους ερωτήσεις η κλίμακα είχε τη μορφή 'Εύκολο – Δύσκολο', 'Χαμηλό – Υψηλό', ή 'Μικρό – Μεγάλο' (π.χ., 1: Πολύ Εύκολο, 2: Εύκολο, 3: Μέτριο, 4: Δύσκολο, 5: Πολύ Δύσκολο, κ.ο.κ.).

Η αξιολόγηση της συγκεκριμένης κατεύθυνσης του μεταπτυχιακού είναι θετική, κάτι το οποίο φαίνεται από τις εκτιμήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών ως προς όλες τις επιμέρους διαστάσεις του ερωτηματολογίου. Ειδικότερα, αρκετά προς πολύ θετική είναι η αξιολόγηση των διδακτικών ενοτήτων στο σύνολό τους (Μ.Ο. = 3.59, Τ.Α. = 1.22) αλλά και η αξιολόγηση των μεθόδων διδασκαλίας (Μ.Ο. = 3.62, Τ.Α. = 1.14), ενώ το ενδιαφέρον των φοιτητών/ριών μετά την παρακολούθηση των μαθημάτων είναι σχετικά υψηλό (Μ.Ο. = 3.70, Τ.Α. = 1.33). Ως προς τη δυσκολία τους, τα μαθήματα της κατεύθυνσης κρίθηκαν γενικά ως αρκετά δύσκολα (Μ.Ο. = 3.22, Τ.Α. = 0.64, κατά μέσο όρο ανά μάθημα), ενώ ο φόρτος εργασίας αξιολογήθηκε γενικά σε μέτρια προς υψηλά επίπεδα (Μ.Ο. = 3.22, Τ.Α. = 0.64).

Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά και στον Πίνακα 12.4.3 του Παραρτήματος.

Διατομεακά Μαθήματα: 'Μεθοδολογία Έρευνας στην Ψυχολογία' και 'Προηγμένες Στατιστικές Μέθοδοι στην Ψυχολογική Έρευνα'

Όπως έχει ήδη αναφερθεί τα μαθήματα 'Μεθοδολογία Έρευνας στην Ψυχολογία' και 'Προηγμένες Μέθοδοι στην Ψυχολογική Έρευνα' είναι διατομεακά και τα παρακολουθούν όλοι μαζί οι πρωτοετείς μεταπτυχιακοί φοιτητές/ήτριες ανεξαρτήτως κλάδου ειδίκευσης.

Μεθοδολογία Έρευνας στην Ψυχολογία

Πρόκειται για ένα μάθημα το οποίο διδάσκεται από ομάδα μελών του διδακτικού προσωπικού. Η αξιολόγηση έγινε σύμφωνα με μία πεντάβαθμη κλίμακα τύπου Likert της μορφής 'Καθόλου – Πάρα Πολύ' για την πλειοψηφία των ερωτήσεων (1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Αρκετά, 4: Πολύ, 5: Πάρα Πολύ), ενώ για κάποιες επιμέρους ερωτήσεις η κλίμακα είχε τη μορφή 'Εύκολο – Δύσκολο', 'Χαμηλό – Υψηλό', ή 'Μικρό – Μεγάλο' (π.χ., 1: Πολύ Εύκολο, 2: Εύκολο, 3: Μέτριο, 4: Δύσκολο, 5: Πολύ Δύσκολο, κ.ο.κ.). Τα παρακάτω αποτελέσματα προέκυψαν από την επεξεργασία 15 ερωτηματολογίων.

Η αξιολόγηση του συγκεκριμένου διατομεακού μαθήματος είναι αρκετά ικανοποιητική, κάτι το οποίο φαίνεται από τις εκτιμήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών ως προς όλες τις επιμέρους διαστάσεις του ερωτηματολογίου. Ειδικότερα, σχετικά ικανοποιητική είναι η αξιολόγηση των ποικίλων διδακτικών

ενοτήτων του μαθήματος (Μ.Ο. = 2.95, Τ.Α. = 1.03), αρκετά προς πολύ θετική είναι η αξιολόγηση των μεθόδων διδασκαλίας (Μ.Ο. = 3.51, Τ.Α. = 0.87), ενώ το ενδιαφέρον των φοιτητών/ριών μετά την παρακολούθηση των μαθημάτων είναι μέτριο προς υψηλό (Μ.Ο. = 3.47, Τ.Α. = 1.06). Ως προς τη δυσκολία του, το συγκεκριμένο μάθημα κρίθηκε γενικά ως μετρίως δύσκολο (Μ.Ο. = 3.00, Τ.Α. = .38), ενώ ο φόρτος εργασίας αξιολογήθηκε σε μικρά προς μέτρια επίπεδα (Μ.Ο. = 3.22, Τ.Α. = 0.64).

Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά και στον Πίνακα 12.4.4 του Παραρτήματος.

Προηγμένες Μέθοδοι στην Ψυχολογική Έρευνα

Η αξιολόγηση έγινε σύμφωνα με μία πεντάβαθμη κλίμακα τύπου Likert της μορφής ‘Διαφωνώ – Συμφωνώ’ για την πλειοψηφία των ερωτήσεων (1: Διαφωνώ απόλυτα, 2: Διαφωνώ, 3: Ουδέτερος, 4: Συμφωνώ, 5: Συμφωνώ απόλυτα). Η κλίμακα για τη συνολική εκτίμηση είχε τη μορφή ‘Κακό – Καλό’ (1: Πολύ Κακό, 2: Κακό, 3: Μέτριο, 4: Καλό, 5: Πολύ Καλό), ενώ για κάποιες επιμέρους ερωτήσεις τη μορφή ‘Εύκολο – Δύσκολο’, ‘Χαμηλό – Υψηλό’, ή ‘Μικρό – Μεγάλο’ (π.χ., 1: Πολύ Εύκολο, 2: Εύκολο, 3: Μέτριο, 4: Δύσκολο, 5: Πολύ Δύσκολο, κ.ο.κ.). Τα παρακάτω αποτελέσματα προέκυψαν από την επεξεργασία 14 ερωτηματολογίων.

Δεδομένης της φύσης του συγκεκριμένου μαθήματος, η συνολική εκτίμησή του είναι ικανοποιητική (Μ.Ο. = 3.21, Τ.Α. = .80). Η ικανοποιητική αυτή εικόνα εκφράζεται και στις περισσότερες από τις επιμέρους διαστάσεις της αξιολόγησης, όπως είναι η οργάνωση και η σαφήνεια της διδασκαλίας (Μ.Ο. = 3.23, Τ.Α. = 1.21), η αλληλεπίδραση της ομάδας (Μ.Ο. = 3.23, Τ.Α. = 1.02), το περιεχόμενο του μαθήματος (Μ.Ο. = 3.39, Τ.Α. = 1.15) και η προσωπική σχέση με το διδάσκοντα (φιλικότητα, διαθεσιμότητα, παροχή συμβουλών κτλ.) (Μ.Ο. = 3.79, Τ.Α. = 0.79). Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στην πολύ θετική αξιολόγηση της παρουσίας του διδάσκοντα (Μ.Ο. = 4.22, Τ.Α. = 0.69), αλλά και στην όχι ιδιαίτερα υψηλή εκτίμηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών της ακαδημαϊκής αξίας του μαθήματος (Μ.Ο. = 2.79, Τ.Α. = 0.98). Σχετικά χαμηλό είναι και το ενδιαφέρον τους για το μάθημα (Μ.Ο. = 2.79, Τ.Α. = 1.42), τουλάχιστον για έναν αριθμό φοιτητών/ριών, γενικά θεωρείται δύσκολο έως πολύ δύσκολο μάθημα (Μ.Ο. = 4.36, Τ.Α. = 0.50) με μέτριο, ωστόσο, φόρτο εργασίας (Μ.Ο. = 2.71, Τ.Α. = 1.20), με σωστό ρυθμό διδασκαλίας (Μ.Ο. = 3.36, Τ.Α. = 0.50) και με απαιτήσεις 1-3 ωρών εβδομαδιαίας προετοιμασίας.

Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά και στον Πίνακα 12.4.5 του Παραρτήματος.

4.1.3. Φόρτος διδασκαλίας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο

Ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος είναι 7 ώρες (σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο). Όλα τα μέλη ΔΕΠ διδάσκουν και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

4.2. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας

4.2.1 Είδος μαθημάτων και διδακτικές μέθοδοι

Τα μισά περίπου (50%) από τα μαθήματα πραγματοποιούνται 3 ώρες εβδομαδιαίως, αντιστοιχούν σε 3 διδακτικές μονάδες και στην πλειοψηφία τους είναι υποχρεωτικά, ενώ τα υπόλοιπα αντιστοιχούν σε 2 διδακτικές μονάδες και είναι στην πλειοψηφία τους μαθήματα υποχρεωτικής ή ελεύθερης επιλογής (βλ. Πίνακα 11.5.2).

Στην πλειοψηφία τους τα μαθήματα παρουσιάζονται με τη μορφή διάλεξης, εκτός από ελάχιστα μαθήματα (6 μαθήματα) στα οποία πραγματοποιούνται εργαστήρια, με πολύ μεγάλη ωστόσο δυσκολία, καθώς λόγω έλλειψης κονδυλίων δεν υπάρχει ο σχετικός εξοπλισμός. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι από τη φύση τους τα περισσότερα μαθήματα του Τμήματος δεν είναι εργαστηριακά μαθήματα, με την αυστηρή χρήση του όρου «εργαστηριακό μάθημα». Αυτό δε σημαίνει βέβαια ότι δεν πραγματοποιούνται άλλου τύπου δραστηριότητες συναφείς με τους μαθησιακούς στόχους που θέτει το κάθε μάθημα. Ειδικότερα, στο 20% των μαθημάτων αναφέρεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. η ύπαρξη μικρών ομάδων φοιτητών/τριών, οι οποίες δουλεύουν πάνω σε ένα θέμα το οποίο και παρουσιάζουν προφορικά μέσα στο μάθημα. Επίσης, σε πολλά μαθήματα αναφέρονται δραστηριότητες όπως: (α) ομαδικές ασκήσεις εφαρμογών, (β) ομαδικές ασκήσεις εφαρμογών οι οποίες συνοδεύονται από μικρής κλίμακας ερευνητική δραστηριότητα εκτός ωρών διδασκαλίας, (γ) βιωματικές ασκήσεις, (δ) παρακολούθηση ταινιών σχετικών με τη θεματολογία του μαθήματος, (ε) παρουσιάσεις από φοιτητές/τριες της δραστηριότητας κοινωνικών φορέων σχετικών με τη θεματολογία του μαθήματος, (στ) πρακτική άσκηση σε σχολικές δομές εκτός ωρών διδασκαλίας.

Όσον αφορά τη χρήση πολλαπλής βιβλιογραφίας, αυτή χρησιμοποιείται στην πλειοψηφία των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών (πάνω από το 80%). Επίσης, στα 2/3 περίπου των μαθημάτων υπάρχουν εργασίες γραπτές ή παρουσιάσεις εργασιών από τους/τις φοιτητές/τριες. Οι εργασίες αυτές είτε είναι προαιρετικές, οπότε δίνεται στο φοιτητή-τρια η δυνατότητα βελτίωσης της βαθμολογίας του/της, είτε είναι υποχρεωτικές, οπότε και η τελική αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών-τριών δεν περιλαμβάνει γραπτή εξέταση.

Όλα τα μαθήματα περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας, όπου υπάρχει και η περιγραφή του περιεχομένου τους. Για παράδειγμα, στον Πίνακα 11.5.2 δίνεται η αντίστοιχη σελίδα του Οδηγού Σπουδών στην οποία αναγράφεται το κάθε μάθημα. Επίσης, υπάρχει η Ιστοσελίδα του Τμήματος Ψυχολογίας, στην οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν όλες τις σχετικές πληροφορίες για το προσωπικό του Τμήματος, τα μαθήματα που διδάσκονται ανά εξάμηνο σπουδών, τις ώρες συνεργασίας των διδασκόντων, καθώς και τις ανακοινώσεις που αφορούν τα μαθήματα αλλά και τις υπόλοιπες δραστηριότητες του Τμήματος. Τέλος, τα μαθήματα που διδάχθηκαν στο τρέχον ακαδημαϊκό έτος έχουν όλα αξιολογηθεί από τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος.

4.2.2. Διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 11.5.3, η επικαιροποίηση της διδακτέας ύλης πραγματοποιήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 για την πλειοψηφία των μαθημάτων (περίπου στο 75%). Στα υπόλοιπα μαθήματα η τελευταία αναπροσαρμογή της διδακτέας ύλης πραγματοποιήθηκε κυρίως κατά τα δύο προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη (2006-07 και 2005-06).

4.2.3. Ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις

Η κατανομή της βαθμολογίας και ο μέσος όρος βαθμολογίας των φοιτητών/τριών του Τμήματος δίνονται στον Πίνακα 11.6.1. Η κατανομή της βαθμολογίας αφορά την πρώτη εξεταστική περίοδο για το κάθε

μάθημα και όχι την επαναληπτική. Βέβαια, θα πρέπει να τονιστεί ότι ο Πίνακας αυτός μόνον ενδεικτικός μπορεί να θεωρηθεί, καθώς λείπουν πολλά στοιχεία από τα μαθήματα, τα οποία οι διδάσκοντες δεν έδωσαν είτε γιατί δε συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης, είτε γιατί τα στοιχεία δεν ήταν διαθέσιμα, είτε γιατί ορισμένα μαθήματα δε διδάχθηκαν λόγω εκπαιδευτικών αδειών. Επίσης, με την πρόσληψη νέων μελών Δ.Ε.Π. ορισμένα μαθήματα διεξάγονται τα δύο τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν στοιχεία για τα προηγούμενα έτη. Ωστόσο, ακόμη κι όταν καταγράφονται αυτά τα στοιχεία από τους διδάσκοντες, σε ορισμένες περιπτώσεις οι αριθμοί δίνονται σε ποσοστιαία αναλογία (κατά προσέγγιση) ή δίνονται με τη **μορφή συχνοτήτων και όχι ποσοστών**, χωρίς να αναφέρεται ο συνολικός αριθμός των φοιτητών/τριών έτσι ώστε να μπορεί να υπολογιστεί το ποσοστό τους. Στον συγκεκριμένο Πίνακα έχουν υπολογιστεί τα στοιχεία που αφορούν τα 52 από τα 77 μαθήματα που παρουσιάζονται στους αντίστοιχους Πίνακες μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Αλλά ακόμη και γι' αυτά τα 52 μαθήματα δεν υπάρχουν ποσοστά βαθμολογίας για όλα τα ακαδημαϊκά έτη για τους λόγους που προαναφέρθηκαν.

Με βάση τα συγκεντρωτικά στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 5, περίπου το 30% των φοιτητών/τριών βαθμολογούνται με 7 και 8, το 15% με άριστα (9 και 10), ενώ ένα αντίστοιχο ποσοστό δεν καταφέρνει να επιτύχει κατά την πρώτη εξέταση του μαθήματος. Ο μέσος όρος βαθμολογίας των φοιτητών/τριών στο σύνολο των μαθημάτων τα τελευταία 5 χρόνια θα λέγαμε ότι είναι χαμηλός (κατά προσέγγιση λίγο υψηλότερος από 6). Η χαμηλή αυτή επίδοση των φοιτητών/τριών του Τμήματος χρειάζεται να διερευνηθεί και να εντοπιστούν οι αιτίες της. Να εξεταστεί, δηλαδή αν οφείλεται στο χαμηλό επίπεδο των ίδιων των φοιτητών ή στον τρόπο διδασκαλίας και εξέτασης που υιοθετούν οι διδάσκοντες, ή, τέλος, μήπως υποδηλώνει έλλειψη διάθεσης εκ μέρους των διδασκόντων να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα.

Ο μέσος βαθμός πτυχίου για την πενταετία 2003-04 ως 2007-08 είναι 7,18 με βάση τα επίσημα στοιχεία της γραμματείας (βλ. Πίνακα 11.6.2). Να σημειωθεί, ωστόσο, ότι αυτός ο μέσος όρος υπολογίζεται με βάση την επιτυχημένη εξέταση των φοιτητών/τριών.

4.3. Οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου

Πολλά από τα στοιχεία που αφορούν την οργάνωση των μαθημάτων του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών, έτσι όπως καταγράφηκαν από τα μέλη ΔΕΠ παρουσιάζονται συνοπτικά στον Πίνακα 11.5.3.

4.3.1. Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;

Η ύλη των μαθημάτων, οι μαθησιακοί στόχοι και ο τρόπος αξιολόγησης γνωστοποιούνται από την πλειονότητα των διδασκόντων/ουσών μέσω διαγράμματος (syllabus), το οποίο περιλαμβάνει τις θεματικές των διαλέξεων, τα διδακτικά βοηθήματα, την πρόσθετη βιβλιογραφία καθώς και τον τρόπο εξέτασης. Το διάγραμμα συνήθως διανέμεται στο πρώτο μάθημα, αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων και στην Ιστοσελίδα του Τμήματος, καθώς και έξω από το γραφείο του/της διδάσκοντα/ουσας. Επίσης, σε 8 μαθήματα τόσο το διάγραμμα, όσο και το περιεχόμενο των διαλέξεων αναρτάται στο Blackboard.

4.3.2. Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Οι διδάσκοντες/ουσες που κατέθεσαν τα στοιχεία των μαθημάτων τους, κατέθεσαν πληροφορίες και για τους μαθησιακούς στόχους αυτών των μαθημάτων. Μάλιστα, σύμφωνα με τους/τις διδάσκοντες/ουσες οι μαθησιακοί στόχοι γνωστοποιούνται στους/στις φοιτητές/τριες ήδη από το πρώτο μάθημα.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των φοιτητών στο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης, (βλ Παράρτημα - Πίνακας 12-3.1) Ως προς την πρώτη κλίμακα (Κλίμακα Α1), η οποία αναφέρεται στους στόχους, το περιεχόμενο και την οργάνωση των μαθημάτων, ο μέσος όρος της αξιολόγησης των μαθημάτων για το χειμερινό εξάμηνο ήταν 3.77 (Τ.Α.= 0.66) στην πεντάβαθμη κλίμακα. Ο υψηλότερος μέσος όρος (4.02) παρατηρήθηκε στην Ερώτηση 3, η οποία αφορούσε στο βαθμό ενδιαφέροντος του περιεχομένου του μαθήματος, ενώ ο χαμηλότερος (3.44) στην Ερώτηση 7, η οποία αναφερόταν στη σύνδεση του κάθε μαθήματος με άλλα μαθήματα που οι φοιτητές και οι φοιτήτριες διδάσκονται ή έχουν διδαχθεί. Τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών για τα μαθήματα που διδάχτηκαν στο εαρινό εξάμηνο αποκάλυψαν την ίδια εικόνα. Ο μέσος όρος βαθμολογίας στην Κλίμακα Α1 (αξιολόγηση των στόχων, του περιεχομένου και την οργάνωσης του μαθήματος) ήταν υψηλός (Μ.Ο = 3.84 και Τ.Α.=0.658). ο υψηλότερος μέσος όρος (4.01) παρατηρήθηκε στην Ερώτηση 1 που αφορά στην σαφήνεια των στόχων του μαθήματος. Όπως στο χειμερινό εξάμηνο, έτσι και στο εαρινό ο χαμηλότερος μέσος όρος (3.54) σημειώθηκε στη Ερώτηση 7, η οποία αναφερόταν στη σύνδεση του κάθε μαθήματος με άλλα μαθήματα που οι φοιτητές και οι φοιτήτριες διδάσκονται ή έχουν διδαχθεί (βλ. Παράρτημα – Πίνακας 12-3.2)

4.3.3. Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων

Η μέτρηση της επίτευξης των μαθησιακών στόχων γίνεται στο πλαίσιο των εξετάσεων των μαθημάτων στο τέλος κάθε εξαμήνου.

4.3.4. Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται επακριβώς. Στην ερώτηση 40 της υποκλίμακας Β3 των ερωτηματολογίων που διανεμήθηκαν στους φοιτητές για τα μαθήματα του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου, οι απαντήσεις που λάβαμε αναφορικά με τη συνέπεια των διδασκόντων στις υποχρεώσεις τους δείχνουν ότι οι διδάσκοντες έχουν συνεπή παρουσία στα μαθήματα, διορθώνουν έγκαιρα τις εργασίες των φοιτητών και είναι συνεπείς στις ώρες συνεργασίας (Μ.Ο.= 4.33 για το χειμερινό εξάμηνο και Μ.Ο.=4.19 για το εαρινό εξάμηνο σε 5-βάθμια κλίμακα, 1= Καθόλου, 5= Πάρα πολύ) (βλ. Παράρτημα – Πίνακας 12-3.1, υποκλίμακα Β3).

4.3.5. Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος;

Κατά την αξιολόγηση των μαθημάτων χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου από τους φοιτητές, η Ερώτηση 49 του ερωτηματολογίου αφορούσε στους παράγοντες που δυσχεραίνουν την παρακολούθηση των μαθημάτων και αντιστράφηκε η βαθμολογία της. Από τους τέσσερις παράγοντες που προτεινόταν στο ερωτηματολόγιο (ώρα διδασκαλίας, συμπιπτουν κάποια μαθήματα την ίδια ώρα, μειωμένο ενδιαφέρον για το μάθημα και αδυναμία κατανόησης του/της διδάσκοντα/ουσας), ο παράγοντας ο οποίος, κατά τη γνώμη των φοιτητών/ριών, δυσχεραίνει την παρακολούθηση των μαθημάτων τόσο στα

μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου όσο και στα μαθήματα του εαρινού είναι κυρίως η ώρα διδασκαλίας των μαθημάτων (Βλ Παράρτημα – Πίνακας 12-3.1).

4.3.6. Πόσα και ποια από τα βασικά εισαγωγικά μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανωτέρων βαθμίδων;

Έξι από τα εισαγωγικά μαθήματα (Εισαγωγή στην Ψυχολογία, Εισαγωγή στην Εξελικτική Ψυχολογία I και II, Γνωστική Ψυχολογία, Σχολική Ψυχολογία και Ανθρωπιστική Ψυχολογία διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ των δύο ανωτέρων βαθμίδων.

4.3.7. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα τα οποία, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο.

4.3.8. Πόση θεματική επικάλυψη μαθημάτων διαπιστώνεται;

Σε ελάχιστα μαθήματα (σε 9 από τα 76) αναφέρεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. θεματική επικάλυψη με άλλα μαθήματα. Η επικάλυψη αυτή είναι αναμενόμενη καθώς σε ορισμένα εισαγωγικά κυρίως μαθήματα διδάσκονται βασικές έννοιες της Ψυχολογίας και των ειδικών περιοχών της Ψυχολογίας (π.χ. Ιστορία και Φιλοσοφία της Ψυχολογίας, Εισαγωγή στην Ψυχολογία, Εισαγωγή στην Εξελικτική Ψυχολογία, Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία), οι οποίες επαναλαμβάνονται στη συνέχεια στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων. Για παράδειγμα, τα δύο τελευταία έτη ακολουθούν πολλά μαθήματα εφαρμογών, τα οποία προϋποθέτουν και χρησιμοποιούν ως βάση αυτές τις γενικές εισαγωγικές έννοιες.

4.3.9. Ποια είναι τα ποσοστά συμμετοχής των φοιτητών στα μαθήματα;

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των διδασκόντων/ουσών, τα ποσοστά συμμετοχής στα μαθήματα κυμαίνονται από το 40% έως το 80% των φοιτητών/τριών που δηλώνουν το μάθημα. Ειδικότερα, για το 40% περίπου των μαθημάτων οι διδάσκοντες/ουσες αναφέρουν ότι συμμετέχει το 40-60% των φοιτητών/τριών, ενώ για το 25% περίπου των μαθημάτων αναφέρουν ότι συμμετέχει το 60-80% των φοιτητών/τριών. Τέλος, η συμμετοχή φτάνει στο 80-100% μόνον στα μαθήματα εκείνα τα οποία απαιτούν την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών/τριών – δηλαδή, την προφορική παρουσίαση εργασιών και τη συμμετοχή τους σε εργαστήρια ή ασκήσεις που πραγματοποιούνται κατά τις ώρες του μαθήματος (βλ. Πίνακα 11.5.3). Από την άλλη μεριά, η συλλογή ερωτηματολογίων από τις τάξεις διδασκαλίας κατά το χειμερινό εξάμηνο έδειξε πολύ χαμηλά ποσοστά παρουσίας των φοιτητών στα μαθήματα κατά τις συγκεκριμένες μέρες και ώρες (βλ. Παράρτημα – Πίνακας 12-2.1), γεγονός που υποδηλώνει πιθανώς μια αντίφαση ανάμεσα στις εκτιμήσεις των μελών ΔΕΠ και την πραγματική κατάσταση. Είτε δηλαδή τα μέλη ΔΕΠ υπερεκτίμησαν τη συμμετοχή των φοιτητών στα μαθήματα, όταν συμπλήρωσαν τα δελτία, ή έχουν στο μυαλό τους μια διαφορετική πραγματικότητα την οποία αντιμετωπίζουν στην καθημερινή πρακτική, η οποία δεν καταγράφηκε κατά τη συλλογή των δεδομένων εξαιτίας ιδιομορφιών της συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (μια εβδομάδα πριν τις διακοπές των Χριστουγέννων για το χειμερινό εξάμηνο και δύο εβδομάδες πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου για το εαρινό εξάμηνο, συλλογή δεδομένων στην αρχή του μαθήματος, όταν δηλαδή δεν έχουν έρθει όλοι οι φοιτητές, ή, τέλος, χαμηλή συμμετοχή των παρόντων φοιτητών στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου). Είναι απαραίτητο να εξεταστεί διεξοδικότερα η

συμμετοχή των φοιτητών στα μαθήματα σε σχέση με τις εκτιμήσεις των διδασκόντων. Οι ίδιοι, βέβαια, οι φοιτητές που συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια κατά την αξιολόγηση των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου απαντώντας στην ερώτηση 48 (υποενότητα Δ: αυτοαξιολόγηση φοιτητή/τριας) δηλώνουν πολύ συχνή παρακολούθηση των μαθημάτων (Μ.Ο. 4.31 για το χειμερινό εξάμηνο και Μ.Ο = 4.24 για το εαρινό εξάμηνο), το αποτέλεσμα αυτό, όμως, υποδηλώνει την πρακτική της συγκεκριμένης ομάδας φοιτητών που βρέθηκαν στην αίθουσα διδασκαλίας τη στιγμή της συλλογής δεδομένων (βλ Παράρτημα – Πίνακες 12-3.1 και 12-3.2).

4.4. Εκπαιδευτικά βοηθήματα

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 11.5.3, σε 55 από τα 76 μαθήματα διανέμεται βιβλίο στους φοιτητές, ενώ στα υπόλοιπα 21 δίνονται σημειώσεις των διδασκόντων/ουσών. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος πάντοτε υποστήριζαν την αναγκαιότητα κατάργησης της πολιτικής του ενός συγγράμματος και τη σύσταση φακέλου βιβλιογραφίας για τη μελέτη των φοιτητών. Το μέτρο αυτό δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί χωρίς στήριξη από την Πολιτεία, καθώς προσκρούει στις αντιρρήσεις των φοιτητών και σε οικονομικά και νομικά εμπόδια (μεγάλο κόστος αναπαραγωγής των φακέλων στα απαιτούμενα αντίτυπα, απαγόρευση αναπαραγωγής λόγω πνευματικών δικαιωμάτων). Για τους λόγους αυτούς, σταδιακά, οι διδάσκοντες προχώρησαν στη συγγραφή διδακτικών βιβλίων ή σημειώσεων, στον εντοπισμό σχετικών με τα μαθήματά τους βιβλίων στην αγορά ή στη μετάφραση εγχειριδίων ξένων συγγραφέων τα οποία και προτείνουν ως διδακτικά εγχειρίδια στους φοιτητές.

Ως προς τη σχετική ερώτηση του ερωτηματολογίου αξιολόγησης των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου (Ερώτηση 10, Υποκλίμακα Α2), ο Μ.Ο. αξιολόγησης του εκπαιδευτικού υλικού είναι 3,45 (Τ.Α. 1.007) στην πεντάβαθμη κλίμακα. (βλ Παράρτημα – Πίνακας 12-3.2).

4.4.1. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;

Οι διδάσκοντες αποφασίζουν πότε ένα βοήθημα (βιβλίο ή σημειώσεις) πρέπει να αλλάξει, ή να επικαιροποιηθεί.

4.4.2. Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;

Η διανομή των συγγραμμάτων καθυστερεί πάρα πολύ, με αποτέλεσμα να ακυρώνεται οποιαδήποτε προσπάθεια μάθησης των φοιτητών-τριών.

Πρέπει να επισημανθεί στο σημείο αυτό ότι ως και το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος (2007-08) το Τμήμα είχε διαμορφώσει μια διαδικασία διάθεσης των διδακτικών βοηθημάτων που επέτρεπε τη σχετικά έγκαιρη διανομή τους στους φοιτητές. Με τις νέες διατάξεις, όμως, που εφαρμόζονται κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος (2008-09), οι οποίες αποδεικνύονται ιδιαίτερα γραφειοκρατικές και χρονοβόρες και δημιούργησαν τεράστιες δυσκολίες τόσο σε επίπεδο Γραμματείας (δηλώσεις φοιτητών για τα συγγράμματα), όσο και στη συνεργασία με τους εκδότες, το σύστημα αυτό είναι πλέον ανεφάρμοστο, με αποτέλεσμα τεράστιες καθυστερήσεις στη διάθεση των βοηθημάτων. Το φαινόμενο αυτό έχει δυσμενείς επιπτώσεις στους φοιτητές του Τμήματος, η δυσaréσκεια των οποίων είναι εμφανής και στις απαντήσεις τους στα ερωτηματολόγια. Όπως φαίνεται στην ερώτηση 11 της υποενότητας Α2 (βλ Παράρτημα – Πίνακας 12-3.1) οι φοιτητές θεωρούν ότι τα εκπαιδευτικά βοηθήματα δεν διατίθενται εγκαίρως (Μ.Ο=

2.30, T.A. 1.379 για το χειμερινό εξάμηνο και M.O= 2.09 και T.A. = 1.296 για το εαρινό εξάμηνο, σε 5-βάθμια κλίμακα).

4.4.3. Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;

Σύμφωνα με τις δηλώσεις των διδασκόντων, το ποσοστό της διδασκόμενης ύλης το οποίο καλύπτεται από τα συγγράμματα που διανέμονται κυμαίνεται από το 30% έως το 100%. Στις περισσότερες περιπτώσεις αναφέρεται ότι καλύπτεται το 70-80% της διδασκόμενης ύλης.

4.4.4. Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;

Σύμφωνα με τις δηλώσεις των διδασκόντων, στην πλειοψηφία των μαθημάτων (περίπου το 85%) παρέχεται πρόσθετη βιβλιογραφία.

4.5. Διαθέσιμα μέσα και υποδομές

4.5.1. Αίθουσες διδασκαλίας

Η πλειονότητα των διδασκόντων έκρινε τις εκπαιδευτικές υποδομές, καθώς και τον εξοπλισμό ή τη στελέχωση του Τμήματος, ως ανεπαρκείς. Τα στοιχεία που αφορούν την επάρκεια-καταλληλότητα των εκπαιδευτικών υποδομών και της υλικοτεχνικής υποδομής για τη διεξαγωγή των μαθημάτων αναφέρονται επιγραμματικά στον Πίνακα 11-5.4. Συνοπτικά, επισημάνθηκαν τα εξής:

α) Οι αίθουσες διδασκαλίας (αν και θεωρούνται επαρκείς ως προς τη χωρητικότητα) Η διανομή των συγγραμμάτων καθυστερεί πάρα πολύ, με αποτέλεσμα να ακυρώνεται οποιαδήποτε προσπάθεια μάθησης των φοιτητών-τριών.

β) Διατυπώθηκε έντονα η ανάγκη ίδρυσης ειδικών εργαστηρίων, καθώς και εγκατάστασης κατάλληλου εξοπλισμού για την εκπαίδευση των φοιτητών-τριών του Τμήματος (π.χ. ψυχο-διαγνωστικά εργαλεία).

γ) Επιπλέον, επισημάνθηκε η ανάγκη διεύρυνσης του χώρου στέγασης της βιβλιοθήκης και του σπουδαστηρίου, καθώς και ο εξοπλισμός της βιβλιοθήκης με πολλαπλά αντίτυπα βιβλίων.

δ) Διατυπώθηκε η ανάγκη εύρεσης κονδυλίων για την πρόσκληση ομιλητών, τη διεξαγωγή σεμιναρίων, συνεδρίων, και για τη σύνδεση των μαθημάτων με τους χώρους εργασίας.

ε) Αναφέρθηκε ότι η διανομή των συγγραμμάτων καθυστερεί πάρα πολύ, με αποτέλεσμα να ακυρώνεται οποιαδήποτε προσπάθεια μάθησης των φοιτητών-τριών.

ζ) Αναφέρθηκε ότι δεν υπάρχει επάρκεια διδακτικού προσωπικού (π.χ. μελών ΔΕΠ στην περιοχή της κοινωνικής ψυχολογίας), των οποίων γενικότερα η διαδικασία πρόσληψης και τοποθέτησης διαρκεί υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα.

η) Λόγω έλλειψης χώρου, πολλά μέλη Δ.Ε.Π. στο Τμήμα Ψυχολογίας μοιράζονται πολύ μικρά γραφεία, τα οποία δεν έχουν παράθυρα, ούτε και τον ανάλογο εξοπλισμό.

θ) Το τελευταίο διάστημα έχει περιοριστεί στο ελάχιστο η αίσθηση της προσωπικής ασφάλειας στους χώρους του Πανεπιστημίου, ειδικά κατά τις βραδινές ώρες, καθώς επανειλημμένα έχουν γίνει κλοπές εξοπλισμού και προσωπικών αντικειμένων.

ι) Τέλος, αναφέρθηκε ότι υπάρχει πολύ σοβαρό πρόβλημα καθαριότητας στις αίθουσες, στις τουαλέτες, στα γραφεία και στους κοινόχρηστους χώρους – δυστυχώς δεν τηρούνται ούτε οι στοιχειώδεις κανόνες υγιεινής.

Γενικότερα, διαπιστώνεται έντονο πρόβλημα επάρκειας του αριθμού των αιθουσών διδασκαλίας, καθώς το Τμήμα Ψυχολογίας στεγάζεται στη Φιλοσοφική Σχολή, όπου λειτουργούν άλλα επτά Τμήματα. Η περιορισμένη διαθεσιμότητα των αιθουσών καθορίζει συχνά και το εξαμηνιαίο πρόγραμμα διδασκαλίας, για το οποίο δεν λαμβάνονται υπόψη – όπως θα έπρεπε – αυτές καθαυτές οι ανάγκες του προγράμματος σπουδών (π.χ. είδος μαθήματος, έτος σπουδών, αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών κτλ). Τα παραπάνω καθιστούν σχεδόν αδύνατη την οποιαδήποτε μείωση του αριθμού των ακροατηρίων και τη διάσπαση ορισμένων υποχρεωτικών τουλάχιστον μαθημάτων, τα οποία παρακολουθεί ένας μεγάλος αριθμός φοιτητών-τριών.

Από την άλλη, αρκετές αίθουσες κρίνονται ακατάλληλες ως προς την ακουστική τους (π.χ. δεν υπάρχει μικροφωνική εγκατάσταση) ή το χωροταξικό τους σχεδιασμό (π.χ. δεν μπορεί να υπάρξει στις αίθουσες μια διαφορετική διεύθυνση στα έδρανα έτσι ώστε οι φοιτητές να εργάζονται σε μικρές ομάδες), γεγονός που δυσχεραίνει σημαντικά την εκπαιδευτική διαδικασία. Ακόμη και οι μαυρο-πίνακες που υπάρχουν σε ορισμένες αίθουσες θεωρούνται ανεπαρκείς για τις ανάγκες των μαθημάτων, όπως για παράδειγμα για το μάθημα της στατιστικής. Επιπλέον, οι αίθουσες δε διαθέτουν κατάλληλο φωτισμό, ενώ δημιουργείται πρόβλημα τόσο με τη θέρμανση, όσο και με την ψύξη, καθώς σε καμία από τις αίθουσες διδασκαλίας δεν υπάρχει κεντρικός κλιματισμός.

Επίσης, αναφέρονται σημαντικά προβλήματα καθαριότητας των αιθουσών αλλά και ασφάλειας. Για παράδειγμα, για λόγους ασφάλειας δεν υπάρχει μόνιμος υλικο-τεχνικός εξοπλισμός στις αίθουσες (π.χ. Η/Υ, video-projector, διαφανοσκόπιο, ηχεία) με αποτέλεσμα αυτός να μεταφέρεται κάθε φορά (σε κάθε μάθημα) από τους διδάσκοντες. Ιδιαίτερο πρόβλημα αποτελεί η γενικότερη έλλειψη ασφάλειας στους εσωτερικούς και κυρίως στους εξωτερικούς χώρους της Σχολής, ειδικά όταν τα μαθήματα διεξάγονται αργά το απόγευμα ή και το βράδυ λόγω έλλειψης αιθουσών.

Η υλικοτεχνική υποδομή αξιολογήθηκε από τους φοιτητές με 2.66 κατά μέσο όρο (Τ. Α. = .860 για το χειμερινό εξάμηνο και με 2.84 (Τ.Α.= 0.889) για το εαρινό εξάμηνο). Η υψηλότερη βαθμολογία (3.14) παρατηρήθηκε στην Ερώτηση 43, η οποία αναφερόταν στην καταλληλότητα της αίθουσας διδασκαλίας για την παρακολούθηση του μαθήματος, και η χαμηλότερη βαθμολογία (1.77 για το χειμερινό και 1.88 για το εαρινό)) σημειώθηκε στην Ερώτηση 44, η οποία αφορούσε την καταλληλότητα της αίθουσας διδασκαλίας για φοιτητές με αναπηρία (βλ Παράρτημα – Πίνακας 12-3.1 και 12-3.2, υποενότητα Γ). Θα πρέπει, ωστόσο, να επισημανθεί ότι τα δύο κτίρια της Φιλοσοφικής Σχολής διαθέτουν κατάλληλες προσβάσεις για άτομα με κινητική αναπηρία (ράμπες και ανελκυστήρες κλιμάκων).

4.5.2. Εκπαιδευτικά εργαστήρια

Τα υπάρχοντα εργαστήρια δεν επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες του μεγάλου αριθμού προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος (π.χ. για τη διεξαγωγή ασκήσεων, πειραμάτων και σεμιναρίων). Ταυτόχρονα διαπιστώνεται ανεπάρκεια ως προς τον εργαστηριακό εξοπλισμό, ο οποίος είναι απαραίτητος για την εκπαίδευση των φοιτητών-τριών σε βασικά πειράματα και διαγνωστικά εργαλεία της επιστήμης της ψυχολογίας. Έτσι, τονίστηκε ότι υπάρχει πολύ μεγάλη ανάγκη ίδρυσης ειδικών εργαστηρίων καθώς και εγκατάστασης κατάλληλου εξοπλισμού για την εκπαίδευση των

φοιτητών-τριών του Τμήματος. Ειδικότερα, υπάρχει ανάγκη εξοπλισμού των εργαστηρίων με εκπαιδευτικό υλικό (π.χ. ψυχο-διαγνωστικά εργαλεία), λογισμικό για διεξαγωγή πειραμάτων αλλά και δημιουργία αντίστοιχων χώρων για την εφαρμογή τους σε μικρές ομάδες.

4.5.3. Βιβλιοθήκη- Σπουδαστήριο

Το μεγαλύτερο μέρος των μελών Δ.Ε.Π. κρίνει ικανοποιητική την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τη Βιβλιοθήκη του Τμήματος Ψυχολογίας. Αναφέρεται μάλιστα ότι, αν και η Βιβλιοθήκη στεγάζεται σε πολύ μικρό χώρο, είναι σχετικά πλούσια και εξυπηρετεί μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Έτσι κι αλλιώς, τα τελευταία χρόνια, η δυνατότητα πρόσβασης στις ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες μέσω του Δικτύου των Ελληνικών Βιβλιοθηκών έλυσε πολλά προβλήματα και ανταποκρίθηκε στις ανάγκες βιβλιογραφικής υποστήριξης τόσο των μελών Δ.Ε.Π., όσο και των φοιτητών-τριών του Τμήματος Ψυχολογίας. Πιο συγκεκριμένα, η βιβλιοθήκη του Τμήματος Ψυχολογίας στεγάζεται στο παλιό κτίριο Φιλοσοφικής στην αίθουσα (201) σε ένα χώρο 90 περίπου τετραγωνικών μέτρων και απαριθμεί σήμερα 15.000 χιλιάδες τόμους βιβλίων. Τα θέματα που καλύπτουν τα βιβλία άπτονται των παρακάτω κατηγοριών:

1. Γενική Φιλοσοφία
2. Ψυχολογία (Γενικά)
3. Γνωστική – Πειραματική Ψυχολογία
4. Συμβουλευτική Ψυχολογία
5. Αναπτυξιακή – Εξελικτική Ψυχολογία
6. Εκπαιδευτική Ψυχολογία
7. Ψυχολογία της γλώσσας
8. Νευροεπιστήμη και συμπεριφορά
9. Κλινική Ψυχολογία
10. Ψυχοπαθολογία
11. Κοινωνική Ψυχολογία

Η βιβλιοθήκη περιλαμβάνει και τα εξής τεστ:

1. W.A.I.S Αγγλικό (WECHSLER ADULT INTELLIGENCE SCALE)
2. W.A.I.S Γαλλικό (WECHSLER ADULTIGENCE SCALE)
3. BENE – ANTONY FAMILY RELATIONS TEST
4. E. ΤΑΦΑ ΤΕΣΤ
5. T.A.T. THEMATIC APPERCEPTION TEST
6. VISUAL MOTOR GESTALT TEST
7. TEST VOOR VISUELE WAARNEMING
8. PORTABLE TACTUAL PERFORMANCE TEST AND RECORDING FORM
9. W.I.S.C. – R (WECHSLER INTELLIGENCE SCALE FOR CHILDREN-REVISED (5 αντ.)
10. BRUNET-LEZINE
11. T.A.T.
12. CHILDREN'S APPERCEPTION TEST (C.A.T.) HUMAN FIGURES
13. VERBAL AND SPATIAL REASONING TEST (VESPAR)
14. PSYCHOLINGUISTIC ASSESSEMNTS OF LANGUAGE PROCESSING IN APHASIA (PALPA)

15. WINSCONSIN CARD SORTING TEST
16. DETROIT TESTS OF LEARNING APTITUDE-PRIMARY
17. MOVEMENT ASSESSMENT BATTERY FOR CHILDREN MOVEMENT
18. SOCIAL SKILLS RATING SYSTEM

Οι έντυπες συνδρομές του Τμήματος Ψυχολογίας, οι οποίες φιλοξενούνται στη θεματική βιβλιοθήκη της Φιλοσοφικής Σχολής, είναι οι παρακάτω:

1. American Journal of Psychology
2. Annual Review of Psychology
3. British Journal of Clinical Psychology
4. British Journal of Education Psychology
5. British Journal of Psychology
6. British Journal of Social Psychology
7. Human Development-Basel
8. Journal of Consulting and Clinical Psychology
9. Journal of Family Psychology
10. Journal of Psychotherapy Integration
11. Memory and Cognition
12. Merrill-Palmer Quarterly: Journal of Development Psychology

Οι φοιτητές του Τμήματος Ψυχολογίας (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, υποψήφιοι διδάκτορες) έχουν την δυνατότητα

* αναζήτησης βιβλίων μέσα από την ιστοσελίδα της κεντρικής βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ., η οποία είναι: www.lib.auth.gr. Επίσης έχει δημιουργηθεί μία βάση δεδομένων που φιλοξενείται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ψυχολογίας, στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.psy.auth.gr/library/, που δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να βρίσκουν τα πρόσφατα αποκτήματα της βιβλιοθήκης (2005-2009) τόσο των βιβλίων όσο και των μεταπτυχιακών εργασιών που έχουν κατατεθεί στο Τμήμα.

* πρόσβασης σε ένα πλήθος ηλεκτρονικών περιοδικών από τη HEAL-LINK, μέσα στην οποία φιλοξενείται μια σπουδαία βάση δεδομένων για την επιστήμη της Ψυχολογίας η American Psychological Association (PsycArticles)

Επίσης πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια στους φοιτητές το χρονικό διάστημα Νοέμβριος του 2007 μέχρι Ιούνιο του 2008 στα οποία δήλωσαν συμμετοχή 120 φοιτητές από τους οποίους συμμετείχαν τελικά μόνο οι 64.

Σκοπός των σεμιναρίων ήταν:

Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στις σπουδές γύρω από την επιστήμη της Ψυχολογίας.

Πιο συγκεκριμένα:

Α) την απόκτηση από τους φοιτητές στοιχειωδών δεξιοτήτων στην αποτελεσματική αναζήτηση βιβλιογραφίας στη βιβλιοθήκη, σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων καθώς και στην πλοήγηση στο

διαδίκτυο και στη χρήση των αναγκαίων εργαλείων της έρευνας και αναζήτηση και χρησιμοποίηση πολλαπλών βιβλιογραφιών (online βιβλιογραφικούς καταλόγους, βιβλιογραφικές ψηφιακές βάσεις δεδομένων πλήρους κειμένου, οργάνωση υλικού)

Β) την αναζήτηση και χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών ψυχολογικών περιοδικών πλήρους κειμένου που προσφέρονται μέσω της HEAL-LINK (Δίκτυο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών) και κυρίως μέσα στην APA (American Psychological Association)

Γ) στην υπόδειξη των φοιτητών, που πρόκειται να πραγματοποιήσουν τη διπλωματική τους εργασία, «πως γίνεται μια επιστημονική εργασία» προτείνοντάς τους μια σειρά από μονογραφίες που διαπραγματεύονται τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εργαστούν, ώστε να φέρουν σε πέρας την εργασία τους.

Από ένα τυχαίο δείγμα φοιτητών που απάντησαν με την συμπλήρωση ερωτηματολογίων για το πόσο χρήσιμα θεωρούν τα σεμινάρια για τη χρήση της βιβλιοθήκης το 10% απάντησαν καθόλου ενώ το 90% απάντησαν χρήσιμα έως πολύ χρήσιμα.

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος Ψυχολογίας αποτελεί σημαντική πηγή διάδοσης της γνώσης στον πανεπιστημιακό χώρο του Α.Π.Θ εάν λάβουμε υπόψη τον συνολικό αριθμό δανεισμών που πραγματοποιεί σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα. Έτσι το πανεπιστημιακό έτος 2006 πραγματοποίησε **949.00**, το 2007 **12547**, το 2008 **12136** και μέχρι το μέσο του 2009 **7726**. Σύμφωνα με το διάγραμμα κατατάσσεται στην **έκτη θέση** στον αριθμό δανεισμών στο σύνολο **των σαράντα ένα βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ.**

Ο σημερινός συνολικός αριθμός των δανειζομένων ανέρχεται στους 708 εκ των οποίων οι 521 είναι προπτυχιακοί φοιτητές, οι 23 υποψήφιοι διδάκτορες, οι 79 μεταπτυχιακοί φοιτητές, οι 31 μέλη ΔΕΠ, οι 16 πανεπιστημιακοί υπάλληλοι και οι 38 εξωτερικοί χρήστες.

Για τη σωστή ενημέρωση των φοιτητών προτείνεται η συνέχιση των σεμιναρίων με πιο οργανωμένο τρόπο όπως: η υποχρεωτική ενσωμάτωση αυτών σε κάποια μαθήματα που έχουν σχέση με τη μεθοδολογία έρευνας. Σύμφωνα με τον οδηγό σπουδών θα μπορούσαν να γίνουν στο μάθημα «Εισαγωγή στη Μεθοδολογία των Επιστημών», στις Πειραματικές ασκήσεις ΙΙΙ, στη « Μεθοδολογία Έρευνας στο Σχολικό Πλαίσιο», στην Ποιοτική Μεθοδολογία στις Κοινωνικές Επιστήμες.

Τα προβλήματα που εντοπίστηκαν συνοψίζονται κυρίως στα εξής: α) Ο μικρός χώρος της βιβλιοθήκης, που λειτουργεί ταυτόχρονα και ως σπουδαστήριο, δεν καλύπτει τις ανάγκες των φοιτητών-τριών του Τμήματος. β) Η στενότητα του χώρου δεν επιτρέπει τη διάθεση πολλών αντιτύπων για κάθε σύγγραμμα, με αποτέλεσμα πολλά βιβλία και βασικά εγχειρίδια μαθημάτων να μην είναι άμεσα διαθέσιμα στους ενδιαφερόμενους. γ) Η βιβλιοθήκη υστερεί κυρίως σε εξειδικευμένο προσωπικό, καθώς υπάρχει μόνο μία πτυχιούχος βιβλιοθηκονόμος. δ) Τέλος, δεν υπάρχει δυνατότητα φωτοτύπησης του υλικού μέσα στη βιβλιοθήκη του Τμήματος, λόγω του θορύβου που προκαλείται από το μηχάνημα, καθώς η βιβλιοθήκη λειτουργεί ταυτόχρονα και ως σπουδαστήριο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να απομακρύνεται συνεχώς υλικό από το χώρο της βιβλιοθήκης για φωτοτυπίες.

4.6. Αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

4.6.1. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς;

Τα διδασκόμενα μαθήματα παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα του τμήματος (<http://www.psy.auth.gr/>). Οι φοιτητές ενημερώνονται κυρίως για τα προτεινόμενα συγγράμματα και την εξεταστέα ύλη αλλά μπορούν να βρουν και πρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό στην ιστοσελίδα, όπως οι διαφάνειες των παραδόσεων, θέματα εργασιών και προτεινόμενους ιστότοπους σχετικούς με την ύλη των μαθημάτων.

4.6.2. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς;

Οι περισσότεροι διδάσκοντες χρησιμοποιούν στο πλαίσιο του μαθήματος διαφάνειες, τις οποίες προβάλλουν μέσω φορητού ηλεκτρονικού υπολογιστή και του αντίστοιχου μηχανήματος προβολής. Δυστυχώς, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο τεχνολογικός εξοπλισμός μεταφέρεται και στήνεται κάθε φορά από τον/την διδάσκοντα/ουσα, καθώς στις αίθουσες δεν υπάρχουν σταθερά τοποθετημένα μηχανήματα. Από την άλλη, ο υπάρχων ηλεκτρονικός εξοπλισμός του Ψυχολογικού Εργαστηρίου, του Σπουδαστηρίου και της Βιβλιοθήκης του Τμήματος θεωρείται από την πλειονότητα των μελών Δ.Ε.Π. περιορισμένος. Ωστόσο, ελάχιστοι είναι οι διδάσκοντες που κάνουν χρήση της ιστοσελίδας του Τμήματος Ψυχολογίας και των συστημάτων ηλεκτρονικής διαχείρισης μαθημάτων Blackboard και eclass για να αναρτήσουν ηλεκτρονικά τις διαλέξεις-παραδόσεις των μαθημάτων τους.

4.6.3. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην αξιολόγηση των φοιτητών; Πώς;

Κανένα μέλος Δ.Ε.Π. δεν χρησιμοποιεί τεχνολογίες πληροφορικής κατά την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών.

4.6.4. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία φοιτητών –διδασκόντων; Πώς;

Σε ό,τι αφορά την επικοινωνία με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, τα περισσότερα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος δηλώνουν ότι κάνουν χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και της ιστοσελίδας του Τμήματος, όπου ανακοινώνουν διάφορες πληροφορίες σχετικές με το μάθημα (π.χ. σχεδιάγραμμα, ύλη, συγγράμματα, κοκ). Τέλος, κανένα μέλος Δ.Ε.Π. δεν χρησιμοποιεί εκπαιδευτικό λογισμικό στο πλαίσιο της διδασκαλίας των μαθημάτων, εκτός από μία περίπτωση όπου αναφέρεται η χρήση του λογισμικού Zaps: The Norton Psychology Labs.

4.6.5. Ποιο το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε ΤΠΕ κατά την τελευταία πενταετία;

Οι επενδύσεις του τμήματος σε ΤΠΕ κατά την τελευταία πενταετία προέρχονται από χρηματοδότηση από Τ. Π/Υ, ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΠΕΠ ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚ. και έχουν ως εξής:

Έτος	Ύψος Επένδυσης
2003 – 2004	10.000,00 €
2004 – 2005	35.000,00 €
2005 – 2006	30.000,00 €
2006 – 2007	63.500,00 €
2007 – 2008	18.000,00 €
Σύνολο Πενταετίας	156.000,00 €

4.7. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία

4.7.1. Αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων στα μαθήματα

Υπάρχουν 1363 εγγεγραμμένοι φοιτητές στο Τμήμα και 24 διδάσκοντες (23 μέλη Δ.Ε.Π., 1 επιστημονική συνεργάτης). Έτσι, η αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων είναι 1 προς 55, η οποία θεωρείται πολύ μεγάλη. Είναι απαραίτητο να αυξηθεί ο αριθμός των διδασκόντων, ώστε η αναλογία να φτάσει στο επίπεδο αυτών που συναντούμε σε αντίστοιχα Τμήματα Ψυχολογίας καλών Πανεπιστημίων του εξωτερικού.

4.7.2. Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται αυτές από τους φοιτητές;

Ναι, οι διδάσκοντες έχουν ανακοινωμένες ώρες γραφείου, τις τηρούν και αυτές αξιοποιούνται από τους φοιτητές .

4.8. Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα

4.8.1. Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας)

Η εκπαίδευση των φοιτητών/τριών στην ερευνητική διαδικασία κατά τις προπτυχιακές τους σπουδές πραγματοποιείται με ποικίλους τρόπους ανάλογα με το περιεχόμενο του μαθήματος. Ειδικότερα, οι διδάσκοντες ανέφεραν τους εξής τρόπους: (α) μέσω της προφορικής καθοδήγησης σε ατομικό επίπεδο κατά τις ώρες συνεργασίας ή σε ομάδες των 2-3 ατόμων, (β) μέσω της εκπόνησης μιας μικρής σε έκταση ερευνητικής εργασίας για όλους/ες, (γ) μέσω της ενημέρωσης και παραπομπής των φοιτητών/τριών στην Υπηρεσία Επιμόρφωσης Χρηστών των ηλεκτρονικών πηγών του Α.Π.Θ. για περαιτέρω εκπαίδευση, (δ) μέσω οργάνωσης σεμιναρίων από τον/την διδάσκοντα/ουσα για όσους/ες βρίσκονται στη φάση εκπόνησης διπλωματικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με τη βιβλιοθήκη του Τμήματος ή την κεντρική βιβλιοθήκη του Ιδρύματος και (ε) μέσω της ίδιας της εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας, η οποία είναι υποχρεωτική για τη λήψη του πτυχίου. Όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Ψυχολογίας έχουν από δύο έως τέσσερις ώρες συνεργασίας εβδομαδιαίως με τους/τις φοιτητές/τριες. Οι ώρες αυτές εμφανίζονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και στον Πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας του Τμήματος. Υπάρχουν διδάσκοντες που ανακοινώνουν τις ώρες γραφείου τους και στον πίνακα ανακοινώσεων του γραφείου τους, στην προσωπική τους ιστοσελίδα και στην ιστοσελίδα των μαθημάτων που διδάσκουν. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι ώρες αυτές τηρούνται σε μεγάλο βαθμό εκ μέρους των μελών ΔΕΠ, οι δε φοιτητές που συμμετείχαν στη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι από τη συνεργασία τους με τους διδάσκοντες. Όπως φαίνεται στους Πίνακες 12-3.1 και 12-3.2 του Παραρτήματος, και ως προς την Κλίμακα Β3, η οποία εστιάζεται στη Συνεργασία του Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες (διαθεσιμότητα, συνέπεια), ο μέσος όρος αξιολόγησης ήταν 4.22 (Τ.Α. = .785) για το χειμερινό εξάμηνο και 4.19 (Τ.Α.= 0.834) για το εαρινό εξάμηνο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι και οι τρεις ερωτήσεις της κλίμακας αυτής σημείωσαν πολύ υψηλές βαθμολογίες καθώς κυμάνθηκαν από 4.11 μέχρι 4.33.

4.8.2. Παρέχεται στους φοιτητές η δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;

Περιορισμένες είναι οι δυνατότητες συμμετοχής των προπτυχιακών φοιτητών σε ερευνητικά έργα. Αντίθετα, οι φοιτητές του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών συμμετέχουν συστηματικά στις ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος και αρκετές φορές παίρνουν μέρος με αμοιβή σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα.

Η πραγματικότητα αυτή αντανακλάται και στις απόψεις των φοιτητών για το σχετικό θέμα. Κατά την αξιολόγηση του μαθημάτων του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου από τους φοιτητές/τριες, στους Πίνακες 12-3.1 και 12-3.2 του Παραρτήματος φαίνεται ότι ως προς την Κλίμακα Α2, η οποία αναφέρεται στο εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος και ειδικότερα στη συμμετοχή των προπτυχιακών φοιτητών σε ερευνητικές δραστηριότητες, ο μέσος όρος της αξιολόγησης των μαθημάτων ήταν 3.06 (Τ.Α.= .77) για το χειμερινό εξάμηνο και 3.04 (Τ.Α. = 0.804) για το εαρινό εξάμηνο στην πεντάβαθμη κλίμακα. Ειδικότερα όμως στην ερώτηση 15 που αναφέρεται στη συμμετοχή των προπτυχιακών φοιτητών σε ερευνητικές δραστηριότητες ο μέσος όρος ήταν 0.15 για το χειμερινό εξάμηνο και 0.15 για το εαρινό εξάμηνο. Για την κλίμακα αυτή θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι Ερωτήσεις 14, 15, 16, 17 και 18 ήταν ερωτήσεις τύπου ΝΑΙ ή ΟΧΙ και οι φοιτητές/ήτριες έδωσαν πολύ χαμηλές βαθμολογίες (Μ.Ο. = 0.13) για το χειμερινό εξάμηνο και Μ.Ο.= 0.16 για το εαρινό εξάμηνο) σε αυτές. Οι ερωτήσεις αυτές αφορούν στην πραγματοποίηση εργαστηρίων, συμμετοχή σε έρευνα, συγγραφή εργασίας, επαφή με κοινωνικές ομάδες/φορείς και διαλέξεις από προσκεκλημένους εισηγητές. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι λόγω της φύσης του Τμήματος δεν υπάρχουν εργαστήρια, η συμμετοχή σε έρευνα, η συγγραφή εργασίας και η επαφή με κοινωνικές ομάδες και φορείς είναι συνήθως προαιρετική για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες και κυρίως στα πλαίσια μαθημάτων επιλογής και κατά τα μεγάλα εξάμηνα, ενώ οι διαλέξεις από προσκεκλημένους ομιλητές σπανίζουν λόγω των περιορισμένων οικονομικών δυνατοτήτων. Στις περιπτώσεις που οι φοιτητές απάντησαν θετικά στις παραπάνω ερωτήσεις και τους ζητήθηκε να αξιολογήσουν τη συμβολή αυτών των δραστηριοτήτων στην κατανόηση του αντικειμένου του μαθήματος, οι βαθμολογίες ήταν υψηλές (μέσος όρος 3.90 για το χειμερινό εξάμηνο και 4.22 για το εαρινό εξάμηνο)) (βλ. δεύτερο μέρος των ερωτήσεων 14, 15, 16, 17 και 18. (βλ. και Σημείωση 1 στο τέλος του Πίνακα 12-3.1 του Παραρτήματος).

4.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο

4.9.1. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Το Τμήμα συνεργάζεται με όλα τα Τμήματα Ψυχολογίας και με τα Παιδαγωγικά Τμήματα (Δασκάλων και Προσχολικής Αγωγής) που λειτουργούν στα υπόλοιπα Πανεπιστήμια της χώρας στα πλαίσια συνεδρίων, ημερίδων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και διατμηματικών μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

4.9.2. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Όπως φαίνεται στο κεφάλαιο 4.10 που αναφέρεται στην κινητικότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού, αλλά και στο κεφάλαιο 5 στο οποίο παρουσιάζεται το ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ, το Τμήμα συνεργάζεται με πλήθος εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων του εξωτερικού και για εκπαιδευτικούς σκοπούς, τόσο σε προπτυχιακό, όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο.

4.9.3. Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Όπως φαίνεται στο κεφάλαιο 6 της παρούσας έκθεσης, το Τμήμα έχει αναπτύξει συνεργασίες με ποικίλους κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Η συνεργασία αυτή συμπεριλαμβάνει και πτυχές του διδακτικού έργου, καθώς δίνει την ευκαιρία σε φοιτητές/τριες να ενημερωθούν για τα προβλήματα και τις ανάγκες της τοπικής και της ευρύτερης κοινότητας, όσον αφορά θέματα γύρω από την επιστήμη της Ψυχολογίας και το επάγγελμα του Ψυχολόγου. Οι δυνατότητες αυτές είναι πολύ περιορισμένες όσον αφορά τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του προπτυχιακού επιπέδου, προσφέρονται όμως σε ευρύτερη κλίμακα στους φοιτητές/τριες του μεταπτυχιακού κύκλου, οι οποίοι όχι μόνο κάνουν την πρακτική τους άσκηση σε τέτοιους φορείς, αλλά έχουν την ευκαιρία, στο πλαίσιο ερευνών στις οποίες συμμετέχουν, να γνωρίσουν μια ποικιλία δομών και φορέων.

4.10. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών

4.10.1.Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;

Όχι, το Τμήμα δε διαθέτει στρατηγικό σχεδιασμό σχετικά με την κινητικότητα των μελών του. Η κινητικότητα βασίζεται στις επιλογές των ίδιων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, τα οποία συνήθως και φέρουν την ευθύνη της σύναψης διμερών συμφωνιών στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS, αξιοποιώντας τις προσωπικές τους γνωριμίες με συναδέλφους που εργάζονται σε Ιδρύματα του εξωτερικού προς όφελος της κινητικότητας τόσο σε επίπεδο φοιτητών/ριών όσο και σε επίπεδο διδασκόντων.

4.10.2. Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

Το Τμήμα Ψυχολογίας έχει συνάψει διμερείς συμφωνίες με 30 Ιδρύματα του εξωτερικού στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS. Οι συμφωνίες αυτές προβλέπουν κινητικότητα φοιτητών και φοιτητριών και κινητικότητα διδασκόντων. Ο Πίνακας 12-5.1 του Παραρτήματος παρουσιάζει αναλυτικά τις συμφωνίες που αφορούν στην κινητικότητα φοιτητών/ριών και ο Πίνακας 12-5.2 του Παραρτήματος τις συμφωνίες που αφορούν στην κινητικότητα διδασκόντων/ουσών.

4.10.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Κατά την τελευταία πενταετία σχεδόν το σύνολο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος μετακινήθηκε προς άλλα Ιδρύματα του εξωτερικού στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων και, μάλιστα πολλαπλώς. Οι μετακινήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια των προσωπικών συνεργασιών που έχει το κάθε μέλος ΔΕΠ με Ιδρύματα του εξωτερικού (βλ. και Ατομικά Δελτία Αξιολόγησης και το τμήμα της έκθεσης που αφορά στην αξιολόγηση του ερευνητικού έργου), στα πλαίσια των διεθνών συνεργασιών του Α.Π.Θ., αλλά και στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS (κινητικότητα διδασκόντων). Θα πρέπει,

άλλωστε, να σημειωθεί ότι οι εκπαιδευτικές άδειες αξιοποιούνται από την πλειοψηφία των μελών του Τμήματος και για τις δραστηριότητες αυτές.

4.10.4. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Κατά την τελευταία πενταετία ένας ικανός αριθμός μελών ακαδημαϊκού προσωπικού Ιδρυμάτων εξωτερικού μετακινήθηκε προς το Τμήμα μας στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων (βλ. Πίνακα 11-8). Οι μετακινήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν είτε στα πλαίσια των προσωπικών συνεργασιών που έχει το κάθε μέλος ΔΕΠ με Ιδρύματα του εξωτερικού (βλ. και Ατομικά Δελτία Αξιολόγησης και το τμήμα της έκθεσης που αφορά στην αξιολόγηση του ερευνητικού έργου) αλλά και στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS (κινητικότητα διδασκόντων). Ειδικότερα, στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS 16 συνάδελφοι του εξωτερικού επισκέφθηκαν το Τμήμα μας για διάστημα μίας εβδομάδας. Στα πλαίσια ερευνητικών προγραμμάτων (ενίοτε κοινών με Πανεπιστήμια του εξωτερικού) 12 συνάδελφοι επισκέφθηκαν το Τμήμα μας για ερευνητικούς λόγους. Επιπλέον, στα πλαίσια ετήσιων επιστημονικών συναντήσεων (ημερίδων, διημερίδων, συνεδρίων) που το Τμήμα συνδιοργανώνει με την Ψυχολογική Εταιρεία Βορείου Ελλάδος επισκέπτονται το Τμήμα μας διακεκριμένοι ακαδημαϊκοί και ερευνητές (2-3 περίπου κάθε χρόνο). Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η μετακίνηση ακαδημαϊκού προσωπικού από Ιδρύματα του εξωτερικού προς το Τμήμα μας καθίσταται όλο και πιο δύσκολη λόγω των περιορισμένων κονδυλίων που διατίθενται για το σκοπό αυτό.

4.10.5. Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματός μας μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα του εξωτερικού και, κυρίως, της Ευρώπης, κατεξοχήν στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS. Ειδικότερα, κατά την τελευταία πενταετία μετακινήθηκαν 142 φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματός μας στα Πανεπιστήμια της Ευρώπης με τα οποία το Τμήμα μας έχει συνάψει διμερή συμφωνία. Γενικά, το Τμήμα ενθαρρύνει την κινητικότητα των φοιτητών και φοιτητριών στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS και στις πρόσφατες διμερείς συμφωνίες (LLP/ERASMUS) έχει συμπεριλάβει και κινητικότητα μεταπτυχιακών φοιτητών/ριών και υποψηφίων διδασκτόρων.

4.10.6. Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Κατά την τελευταία πενταετία, μετακινήθηκαν 37 φοιτητές και φοιτήτριες άλλων Ιδρυμάτων προς το Τμήμα μας στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS. Κάποιοι από αυτούς παρακολούθησαν και το Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Για την ενθάρρυνση της μετακίνησης φοιτητών/ριών του εξωτερικού προς το Τμήμα μας ο Οδηγός Σπουδών του Τμήματος είναι διαθέσιμος και στα αγγλικά συμπεριλαμβανομένων των μονάδων ECTS και διατίθεται τόσο σε έντυπη μορφή όσο και σε ηλεκτρονική μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος. Επίσης, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διδάσκουν σε ατομικό επίπεδο και στην Αγγλική γλώσσα στους/στις φοιτητές/τριες ERASMUS (βλ και Πίνακα 11-8).

4.10.7. Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;

Για τις επισκέψεις που πραγματοποιούνται στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS χορηγείται από το Ίδρυμα Υποδοχής βεβαίωση η οποία πιστοποιεί το παρεχόμενο εκπαιδευτικό έργο που πραγματοποιήθηκε εκεί. Η βεβαίωση αυτή κατατίθεται στο Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

4.10.8.Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

Σύμφωνα με τη γνώμη των συντονιστών ERASMUS του Τμήματος (Φ. Καργόπουλος, Αν. Καθηγητής και Ελ. Γωνίδα, Επίκ. Καθηγήτρια) η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων του Α.Π.Θ. είναι εξαιρετική παρά τον υπερβολικό φόρτο εργασίας που έχουν και τη μη καταλληλότητα του χώρου στον οποίο στεγάζονται (πολύ περιορισμένος χώρος, σε μεγάλο του μέρος χωρίς φυσικό φως και δυνατότητα αερισμού).

4.10.9. Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Τις ενέργειες προβολής και ενημέρωσης γενικά της ακαδημαϊκής κοινότητας τις αναλαμβάνει κυρίως το Γραφείο Διεθνών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και όχι το Τμήμα. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της ενημέρωσης των φοιτητών/ριών και του διδακτικού προσωπικού για τις δυνατότητες μετακίνησής τους σε Ιδρύματα του εξωτερικού (βλ. και παρακάτω 4.10.14). Κάθε χρόνο περίπου στα τέλη Μαρτίου γίνεται ανοιχτή ενημέρωση στους ενδιαφερόμενους φοιτητές και φοιτήτριες για τις δυνατότητες μετακίνησης που έχουν, τις διμερείς συμφωνίες του Τμήματος με ευρωπαϊκά Ιδρύματα και τις διαδικασίες υποβολής δικαιολογητικών.

4.10.10.Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;

Το Τμήμα δεν οργανώνει ειδικές εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές. Το Γραφείο Διεθνών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων οργανώνει τέτοιες εκδηλώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, στις οποίες συμμετέχουν και οι φοιτητές που φοιτούν στο δικό μας Τμήμα.

4.10.11. Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;

Γενικά, οι εισερχόμενοι φοιτητές υποστηρίζονται από το Γραφείο Διεθνών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για τα διαδικαστικά ζητήματα. Για τα ακαδημαϊκά ζητήματα (μαθήματα, εξετάσεις, εργασίες κ.ο.κ.) οι συντονιστές του Τμήματος είναι στη διάθεσή τους αλλά και οι διδάσκοντες των οποίων μαθήματα έχουν επιλέξει οι εισερχόμενοι φοιτητές.

4.10.12. Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;

Κανένα μάθημα στο Τμήμα μας δε διδάσκεται σε ξένη γλώσσα επισήμως. Το μοντέλο το οποίο έχει επικρατήσει είναι συναντήσεις σε τακτά χρονικά διαστήματα των εισερχόμενων φοιτητών με τους διδάσκοντες / τις διδάσκουσες των μαθημάτων που έχουν επιλέξει. Κατά τις συναντήσεις αυτές συνήθως

χορηγείται ένα διάγραμμα του μαθήματος και σχετική βιβλιογραφία, αναφέρεται ο τρόπος αξιολόγησης (π.χ., εργασία/ες, εξετάσεις προφορικές ή γραπτές), επιλύονται απορίες των φοιτητών/ριών, κ.ο.κ.), κάποιες φορές μπορεί να γίνεται και μάθημα σε εξατομικευμένη συνθήκη και η επικοινωνία γίνεται στην Αγγλική γλώσσα.

4.10.13. Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Όχι. Για κάτι τέτοιο, τουλάχιστον σε επίπεδο Τμήματος, θα απαιτούνταν οικονομικοί πόροι τους οποίους προφανώς και δε διαθέτει το Τμήμα.

4.10.14. Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Όπως έχει ήδη σημειωθεί παραπάνω (βλ. και 2.10.9), το Τμήμα ενθαρρύνει γενικά την κινητικότητα των φοιτητών και των μελών ΔΕΠ. Αυτό φαίνεται και από το γεγονός ότι το σύνολο των διαθέσιμων θέσεων για την κινητικότητα των φοιτητών/ριών, όπως προβλέπεται από τις διμερείς συμφωνίες του Τμήματος καλύπτεται σχεδόν κάθε χρόνο. Όσο για την κινητικότητα των μελών ΔΕΠ, στην πλειοψηφία τους οι συνάδελφοι αξιοποιούν τις δυνατότητες μετακίνησης που έχουν, κυρίως στα πλαίσια των εκπαιδευτικών τους αδειών για επισκέψεις μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας, αλλά και ανεξαρτήτως των εκπαιδευτικών τους αδειών για επισκέψεις μικρότερης διάρκειας σε Ιδρύματα του εξωτερικού. Άλλωστε, οι διεθνείς συνεργασίες προάγουν την παραγωγή ερευνητικού έργου και ενισχύουν το ακαδημαϊκό προφίλ του Τμήματος.

4.10.15. Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;

Από όσο τουλάχιστον γνωρίζουμε, δεν υπάρχουν στο Τμήμα μας θεσμοθετημένα κριτήρια ελέγχου της ποιότητας της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού. Η/Ο κάθε συνάδελφος, όταν μετακινείται, έχει ένα σχέδιο εργασίας και συνεργασίας με συναδέλφους από τα Ιδρύματα που επισκέπτεται και επαφίεται στα δικά του ακαδημαϊκά κριτήρια ο τρόπος με τον οποίο θα υλοποιηθεί. Στοιχεία, ωστόσο, για το περιεχόμενο μίας ακαδημαϊκής επίσκεψης περιγράφονται στην έκθεση προγραμματισμού και απολογισμού που συνήθως κατατίθεται από τον ενδιαφερόμενο για την έγκριση της μετακίνησης.

5. Ερευνητικό έργο

Στο Ατομικό Απογραφικό Δελτίο που συμπλήρωσαν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ψυχολογίας δίνονται όλες οι πληροφορίες για το ερευνητικό / επιστημονικό έργο των μελών, τις ερευνητικές υποδομές του Τμήματος καθώς και τη σύνδεση του Τμήματος με την κοινωνία (το υπόδειγμα του Ατομικού Απογραφικού Δελτίου δίνεται στο Παράρτημα 12-1.4).

5.1. Η προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος

5.1.1 Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;

Δεν υπάρχει καταγεγραμμένος σχεδιασμός της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος και με αυτήν την έννοια το παρόν κείμενο αποτελεί μια πρώτη προσπάθεια επίσημης καταγραφής της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος μέσω της διαδικασίας αξιολόγησης. Το Τμήμα, ωστόσο, έχει θέσει αρχές και προτεραιότητες που συνιστούν στην πράξη την ερευνητική του πολιτική.

Η έρευνα που διεξάγεται στο Τμήμα καλύπτει όλους τους βασικούς κλάδους της Ψυχολογίας. Επίσης εκπονείται τόσο βασική όσο και εφαρμοσμένη έρευνα. Στο πλαίσιο του κάθε Τομέα καλλιεργούνται μια σειρά από ερευνητικά αντικείμενα που συνήθως συνδέονται μεταξύ τους και που βρίσκονται στο επίκεντρο της διεθνούς έρευνας και των σύγχρονων εξελίξεων. Στο πεδίο της εφαρμοσμένης έρευνας ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση της έρευνας με την κοινωνία και τις τρέχουσες κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και ανάγκες αντιμετώπισης γνωστικών και νευροψυχολογικών διαταραχών. Γενικότερα, στον Τομέα Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας διερευνώνται βασικά φαινόμενα, όπως η μνήμη, η σκέψη και η νόηση, και αυτά συνδέονται με έρευνα σε πιο εφαρμοσμένους κλάδους, όπως η νευροψυχολογία και η γηροψυχολογία. Ειδικότερα, θέματα που ερευνώνται στον Τομέα Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας είναι τα ακόλουθα: Ο ρόλος της εργαζόμενης μνήμης στη μάθηση, η νόηση από την άποψη της γνωστικής επιστήμης, οι μεταγνωστικές διεργασίες κατά την επίλυση προβλημάτων μάθησης, η εκτέλεση έργων προσοχής και προοπτικής μνήμης, καθώς και η επιστημολογική σκέψη. Επίσης, η θεωρία του νου σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού, όπως οι σχιζοφρενείς, και η σχέση των μεταγνωστικών εμπειριών με τα συναισθήματα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, επίσης, στη νευροψυχολογική αξιολόγηση και δημιουργία δοκιμασιών ή προσαρμογή ξένων στα ελληνικά δεδομένα, καθώς επίσης και στη μελέτη των γνωστικών, μεταγνωστικών και θυμικών διεργασιών σε ηλικιωμένους. Στον Τομέα Εξελικτικής και Σχολικής Ψυχολογίας ερευνώνται θέματα σχετικά με την ανθρώπινη δια βίου ανάπτυξη σε όλες τις διαστάσεις της (γνωστικές, κοινωνικές και συναισθηματικές λειτουργίες), τη σχολική και εκπαιδευτική ψυχολογία και τις εφαρμογές της σχετικής γνώσης στο σχολικό πλαίσιο, την αλληλεπίδραση του ατόμου με το περιβάλλον (φυσικό και χτιστό) του σχολικού πλαισίου, τη συμβουλευτική ψυχολογία και τις εφαρμογές της στην εκπαίδευση, την κοινωνιολογική θεμελίωση της αγωγής, τη μελέτη του παράγοντα φύλο στο σχολικό πλαίσιο και στην κοινωνία και, τέλος, την κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. Ο Τομέας Κοινωνικής και Κλινικής Ψυχολογίας επικεντρώνεται στην εφαρμοσμένη κοινωνική έρευνα στο χώρο της κοινωνικής ψυχολογίας με αντικείμενο τις διομαδικές σχέσεις και σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα, τη μελέτη των οργανισμών, τη διερεύνηση των ψυχολογικών διεργασιών που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση των σωματικών

παθήσεων, την κριτική μελέτη της ψυχοθεραπείας και ζητημάτων ψυχικής υγείας, και την ανάπτυξη κοινοτικών παρεμβάσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση των εξαρτήσεων και άλλων ψυχοκοινωνικών προβλημάτων.

Στο Τμήμα λειτουργεί παραδοσιακά το Εργαστήριο Ψυχολογίας (Β. Δ/μα αριθμός 55/13.2.1937). Πιο πρόσφατα ιδρύθηκε το Εργαστήριο Γνωστικής Νευροεπιστήμης (Υπουργική Απόφαση 108553/Β1/30.9.2005).

Εξαιτίας της περιορισμένης οικονομικής δυνατότητας για ανάπτυξη ερευνητικής υποδομής, στο Τμήμα διεξάγεται έρευνα που δεν προϋποθέτει πολύ εξειδικευμένη υποδομή.

5.1.2. Πώς παρακολουθείται η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος παρακολουθείται από τους Τομείς και τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, μέσω της προκήρυξης νέων θέσεων Δ.Ε.Π. σε αντικείμενα που εντάσσονται στις προτεραιότητες του Τμήματος, καθώς και μέσω των κρίσεων για εξέλιξη των υπάρχοντων μελών Δ.Ε.Π.

5.1.3. Πώς δημοσιοποιείται ο απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Ο απολογισμός του ερευνητικού έργου γίνεται ουσιαστικά μέσα από τα βιογραφικά των μελών Δ.Ε.Π. Επιπλέον το ερευνητικό έργο των μελών Δ.Ε.Π. καταγράφεται και δημοσιοποιείται στην Επετηρίδα του Τμήματος, όπου δημοσιεύονται εργασίες που έχουν εκπονηθεί στο Τμήμα. Μέχρι τελευταία, στην Επετηρίδα περιλαμβανόταν παράρτημα με τις δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια και γενικότερα το επιστημονικό έργο των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Τέλος, το επιστημονικό έργο των μελών Δ.Ε.Π. δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

5.1.4. Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά;

Η διεξαγωγή έρευνας αποτελεί βασικό τομέα του ακαδημαϊκού έργου. Τα μέλη Δ.Ε.Π. εκπονούν ερευνητικές μελέτες ως τμήμα των ακαδημαϊκών τους καθηκόντων και κινούμενοι από ενδιαφέρον για τη παραγωγή νέας γνώσης στην επιστημονική περιοχή που θεραπεύουν. Το ερευνητικό έργο αποτελεί ένα από τα βασικότερα κριτήρια αξιολόγησης της εξέλιξης των μελών Δ.Ε.Π. Ως κίνητρο μπορεί να λειτουργήσει η ενημέρωση των μελών Δ.Ε.Π. για τη σύγχρονη βιβλιογραφία και έρευνα με στόχο τη βελτίωση της διδασκαλίας. Η διαθεσιμότητα ερευνητικών προγραμμάτων λειτουργεί επίσης ως κίνητρο για τη διεξαγωγή έρευνας. Τέλος, σημαντικό κίνητρο είναι η διεθνής επιστημονική αναγνώριση.

Πέρα από αυτά δεν υπάρχουν άλλα κίνητρα που να παρέχονται με οργανωμένο και θεσμοθετημένο τρόπο για τη διεξαγωγή έρευνας.

5.1.5. Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας;

Υπάρχουν διαδικασίες ενημέρωσης των μελών Δ.Ε.Π. από το Α.Π.Θ., κυρίως από την Επιτροπή Ερευνών, σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης με τη μορφή ανακοινώσεων στο δικτυακό τόπο, εντύπων και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. διοργανώνει τακτικά ενημερωτικές Ημερίδες σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης, συχνά σε συνεργασία με άλλους φορείς. Τα μέλη Δ.Ε.Π. ενημερώνονται επίσης για προκηρύξεις ερευνητικών προγραμμάτων από ανακοινώσεις στον Τύπο και από σχετικούς διαδικτυακούς τόπους.

5.1.6. Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;

Καταρχάς, η ερευνητική διαδικασία υποστηρίζεται μέσω του τακτικού προϋπολογισμού του Α.Π.Θ. (κονδύλιο Β3) για έρευνα, που υποστηρίζει τα μέλη Δ.Ε.Π. στην αγορά ερευνητικής υποδομής, καθώς και από τη χρηματοδότηση για αγορά λογισμικού (τόσο στατιστικών πακέτων όσο και λογισμικού για τη διεξαγωγή πειραμάτων) και γενικότερα την αγορά ερευνητικής υποδομής από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μέσω του τακτικού προϋπολογισμού επενδύσεων και μέσω διαφόρων προγραμμάτων (π.χ. από τα Κοινωνικά Πλαίσια Στήριξης). Προκηρύσσονται επίσης ερευνητικά προγράμματα για υποψήφιους διδάκτορες, για μεταδιδακτορική έρευνα και για μέλη Δ.Ε.Π. από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και από άλλους φορείς, όπως η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας και φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, χορηγούνται υποτροφίες αριστείας για υποψήφιους διδάκτορες από την Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ.

Η δημιουργία νέων Εργαστηρίων που παρέχουν χώρο, υποδομή και δυνατότητες χρηματοδότησης για τη διεξαγωγή της έρευνας προβλέπεται ότι θα ενισχύσει σημαντικά την ερευνητική διαδικασία.

Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών Δ.Ε.Π. υποστηρίζεται μέσω της χορήγησης εκπαιδευτικών αδειών, αδειών για συμμετοχή σε συνέδρια και σε επιστημονικές εκδηλώσεις, όπως και τη χρηματοδότηση για παρακολούθηση συνεδρίων. Πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η χρηματοδότηση αυτή είναι ανεπαρκής, αφού δεν καλύπτει επαρκώς ούτε το κόστος συμμετοχής σε ένα συνέδριο το χρόνο.

Επίσης, υπάρχει υποστήριξη από τη βιβλιοθήκη σχετικά με την αναζήτηση βιβλιογραφίας και το διαδανεισμό, αν και πρέπει να σημειωθεί ότι αυτές οι υπηρεσίες είναι υπό πληρωμή, έξοδα που καλούνται να καλύψουν από προσωπικούς τους πόρους τα μέλη Δ.Ε.Π.

Γενικά, η κρατική χρηματοδότηση για έρευνα στην επιστήμη της Ψυχολογίας (π.χ. από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας) είναι μικρότερη από αυτήν που διατίθεται σε άλλες επιστήμες, γεγονός που περιορίζει την έρευνα που διεξάγεται στο Τμήμα.

5.1.7. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας;

Όχι, δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας, αν και από την Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. χορηγούνται υποτροφίες αριστείας σε υποψήφιους διδάκτορες.

5.1.8. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος;

Πέραν της Επετηρίδας, δεν υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων εντός του Τμήματος.

Τα μέλη Δ.Ε.Π. δημιουργούν έντυπα που παρουσιάζουν τα αποτελέσματα ορισμένων ερευνητικών τους έργων, αν και αυτά αφορούν κυρίως τα χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα. Επιπλέον, τα μέλη Δ.Ε.Π. διοργανώνουν μερικές φορές ενημερωτικές ημερίδες σχετικά με τα ερευνητικά αποτελέσματα.

5.1.9. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται εκτός Τμήματος κατά κύριο λόγο μέσα από δημοσιεύσεις σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά, την Επετηρίδα του Τμήματος και συμμετοχή και ανακοινώσεις σε συνέδρια.

Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος συμμετέχουν σε έργα που αφορούν διμερείς συνεργασίες με πανεπιστήμια του εξωτερικού (π.χ. Erasmus ή συνεργασίες στα πλαίσια ερευνητικών προγραμμάτων), σε οργανωτικές επιτροπές συνεδρίων, και σε συντακτικές επιτροπές ελληνικών και διεθνών περιοδικών. Το Τμήμα συνεργάζεται με επιστημονικές εταιρίες (π.χ. Ψυχολογική Εταιρία Βορείου Ελλάδος), με τις οποίες οργανώνει συνέδρια και επιστημονικές συναντήσεις που προωθούν την παρουσίαση των ερευνών που εκπονούνται στα πλαίσια του Τμήματος. Τέλος, καλούνται συχνά στο Τμήμα για ομιλίες ακαδημαϊκοί από άλλα Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού, και έτσι αφενός γίνεται γνωστό το ερευνητικό έργο που παράγεται στο Τμήμα και αφετέρου αναπτύσσονται ερευνητικές συνεργασίες.

5.1.10. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Το ερευνητικό έργο που εκπονείται στο Τμήμα γίνεται γνωστό στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον μέσω διαλέξεων των μελών Δ.Ε.Π. σε κοινωνικούς φορείς, δημοσιεύσεων στον Τύπο και συμμετοχής τους σε εκπομπές στα Μ.Μ.Ε.

Επίσης στο Τμήμα εκπονείται εφαρμοσμένη έρευνα σε συνεργασία με σχολεία, μη-κυβερνητικές οργανώσεις και γενικότερα κοινωνικούς φορείς σε προγράμματα που στοχεύουν στη βελτίωση των συνθηκών ειδικών ομάδων του πληθυσμού. Με αυτόν τον τρόπο τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται άμεσα στο τοπικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Η διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον παρουσιάζεται πιο διεξοδικά στην ενότητα της παρούσας έκθεσης που αφορά στη σύνδεση του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς φορείς.

Εν κατακλείδι, το Τμήμα έχει να επιδείξει αξιόλογη και πολύπλευρη ερευνητική δραστηριότητα, τόσο σε βασικούς όσο και σε εφαρμοσμένους τομείς. Πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι αυτή η δραστηριότητα οφείλεται κυρίως στην πρωτοβουλία και τη δραστηριοποίηση των μελών Δ.Ε.Π., οι οποίοι εκπονούν με συστηματικότητα και συνέπεια ερευνητικά προγράμματα παρά την ανεπαρκή και ελλιπή υποστήριξη της

ερευνητικής διαδικασίας. Καταρχάς, τα ερευνητικά προγράμματα που προκηρύσσονται για τις κοινωνικές επιστήμες είναι πολύ περιορισμένα σε σχέση με αυτά για άλλες επιστήμες. Η χρηματοδότηση της ερευνητικής διαδικασίας, στις διάφορες πτυχές της, είναι ανεπαρκής. Τέλος, παρότι η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. έχει ικανοποιητική υποδομή για την παρακολούθηση της υλοποίησης προγραμμάτων και τη διαχείριση των ερευνητικών κονδυλίων, η υποστήριξη που παρέχει είναι περιορισμένη, γεγονός που αποθαρρύνει ιδιαίτερα τα νεώτερα και επομένως λιγότερο έμπειρα μέλη ΔΕΠ από την αναζήτηση και διεκδίκηση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων.

5.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα

5.2.1. Ποια ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη την τελευταία πενταετία;

Παρακάτω γίνεται αναφορά στα ερευνητικά και αναπτυξιακά έργα που υλοποιήθηκαν την τελευταία πενταετία από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Ερευνητικά προγράμματα όπου είναι επιστημονικώς υπεύθυνοι μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ψυχολογίας.

«Προωθώντας την ισότητα των φύλων κατά τη μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας: Δράσεις συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού με την οπτική του φύλου». Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ.

«Εθνικές ταυτότητες, ταυτότητες φύλου και σχολική βία». Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ: Πυθαγόρας.

«Δράσεις για την άρση των εμποδίων κοινωνικής ένταξης και εργασιακής ενσωμάτωσης κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων». Φορέας χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

«Αναμόρφωση του προπτυχιακού προγράμματος του Τμήματος Ψυχολογίας του Α.Π.Θ.: Ψυχολογία και σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες». Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ: Πυθαγόρας.

«Αντιλήψεις και αναπαραστάσεις του πολέμου και της τρομοκρατίας στο λόγο: Συγκριτική μελέτη σε εθνικό και υπερεθνικό πλαίσιο». Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.: Πυθαγόρας ΙΙ.

«Δημιουργία πολιτισμικά κατάλληλων νευροψυχολογικών δοκιμασιών για τον ελληνικό πληθυσμό». Φορέας χρηματοδότησης: Marie Curie Reintegration Grant, 7^ο Πλαίσιο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

«Εγκέφαλος και κοινωνική νόηση: Νευρογνωστικοί μηχανισμοί». Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.: Πυθαγόρας ΙΙ

«Χρήση Εικονικής πραγματικότητας για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών». Φορέας χρηματοδότησης: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας: ΠΕΝΕΔ (σε συνεργασία με το Τμήμα Πληροφορικής του Α.Π.Θ.)

«Παιδιά με χαμηλή σχολική επίδοση και παραπομπή σε διαγνωστικές υπηρεσίες: Ακαδημαϊκοί και ψυχοκοινωνικοί παράγοντες». Φορέας χρηματοδότησης: Ηράκλειτος.

Ερευνητικά προγράμματα όπου είναι επιστημονικοί συνεργάτες μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

«Μελέτη απορρόφησης αποφοίτων Α.Π.Θ. στην αγορά εργασίας». Γραφείο Διασύνδεσης Α.Π.Θ. και Οριζόντια Δράση Υποστήριξης Γραφείων Διασύνδεσης Ελληνικών Α.Ε.Ι.

«Έγκαιρη και συστηματική ανίχνευση, αξιολόγηση και υποστήριξη των μαθητών με μαθησιακά προβλήματα και προβλήματα λόγου και ομιλίας και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες». Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Ι. Επιστημονικώς Υπεύθυνη του έργου: Καθ. Μ. Τζουριάδου.

«Sole, The Social in Learning: Upbridging socially and academically competent, motivated, and self- and coregulated young learners». Συντονίστρια του προγράμματος: Prof. M. Vauras. Υπεύθυνη της ελληνικής ομάδας: Καθ. Α. Ευκλείδη.

Νέο Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών των Τμημάτων Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Α.Π.Θ. με τίτλο «Ειδικευση Εκπαιδευτικών και Σχολικών Ψυχολόγων στην Παιδαγωγική της Ισότητας των Φύλων». Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ.

«Εναισθητοποίηση εκπαιδευτικών και παρεμβατικά προγράμματα ισότητας των φύλων». Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ, με τελικό δικαιούχο το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας.

«Συνδετικότητα στην αποκατάσταση της γλώσσας μετά από αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο στην Ευρώπη». Φορέας χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

«Υποστήριξη των τοπικών κοινωνικών δομών και υπηρεσιών σε θέματα Τσιγγάνων. Παραγωγή μεθοδολογικών εργαλείων». Οικοκοινωνία.

«Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών μέσω της συστηματικής εκπαίδευσης των εν ενεργεία και μελλοντικών εκπαιδευτικών». Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Φορέας χρηματοδότησης: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και Υ.Π.Ε.Π.Θ.

Συνεχιζόμενη συμμετοχή στο σχεδιασμό και τη συγγραφή ερευνητικής πρότασης με στόχο τη διεξαγωγή διεθνούς έρευνας με τίτλο «Post traumatic stress disorder with female military returnees from Iraq».

«European Residents in Regeneration Network». European Inter- University Centre for Human Rights and Democratisation (EIUC) και Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Health and Social Care for Migrants and Ethnic Minorities in Europe». International Research Project, EU RTD Framework

«The Elderly Project». Διεθνής Εταιρεία Συμβουλευτικής (IAC) και Διεθνές Ερευνητικό Σεμινάριο (IRS) (χωρίς χρηματοδότηση).

«Working Memory and Education: a Screening Programme and Intervention». Φορέας χρηματοδότησης: Economic and Social Research Council, Βρετανία.

Ερευνητικό πρόγραμμα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος για τη στάθμιση σε Ελληνικό πληθυσμό της συστοιχίας Rivermead Behavioral Memory Test (Wilson, B., Cockburn, J. & Baddeley, A.).

«Can Exercise Protect the Brain from Stress-Related Hormones?». Φορέας χρηματοδότησης: National Institutes of Mental Health (NIMH), Η.Π.Α.

«Methamphetamine toxicity and corticostriatal glutamate». Φορέας χρηματοδότησης: National Institutes on Drug Abuse (NIDA), Η.Π.Α.

«Forests, Trees and Human Health and Wellbeing». Φορέας χρηματοδότησης: European Concerted Research Action, COST E39.

«Πρόγραμμα Νοημόνων Συστημάτων», μέρος των Προηγμένων Συστημάτων Υπολογιστών. Φορέας χρηματοδότησης: Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.

Εποπτεία έρευνας δράσης του Κέντρου Πρόληψης «Ελπίδα». Φορέας χρηματοδότησης: Ο.ΚΑ.ΝΑ.

«Η Διαμόρφωση της Προσωπικότητας σε Διαφορετικές Κουλτούρες». University of Osnabrueck, Γερμανία και Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

«Προετοιμασία γυναικών σε υψηλό κίνδυνο για καρκίνο του μαστού για γενετικό έλεγχο», Fox Chase Cancer Institute, Η.Π.Α.

5.2.2. Ποιο ποσοστό μελών Δ.Ε.Π. αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες;

Ένα μεγάλο ποσοστό μελών Δ.Ε.Π. (άνω του 85% αυτών που πήραν μέρος στην αξιολόγηση) αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες.

5.2.3. Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/ και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;

Σε όλα τα έργα στα οποία είναι υπεύθυνοι μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες και σε κάποια από αυτά και μεταδιδακτορικοί ερευνητές, ο ακριβής αριθμός των οποίων ποικίλει από έργο σε έργο και δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί (πρόκειται για ερευνητές που δεν έχουν σταθερή απασχόληση στα προγράμματα, ή αλλάζουν συχνά και αντικαθίστανται. Επιπλέον, δεν δίνονται αριθμοί στα απογραφικά δελτία).

5.3. Διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές

5.3.1. Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων

Στο Τμήμα λειτουργούν δύο ερευνητικά εργαστήρια, που περιγράφονται συνοπτικά παρακάτω.

Εργαστήριο Ψυχολογίας: ιδρύθηκε με το Β. Δ/μα αριθμός 55/13.2.1937 και προσαρτήθηκε στην έδρα της Ψυχολογίας στη Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ. Με την πρυτανική πράξη Α.797/8.10.85 κατανεμήθηκε στον Τομέα Ψυχολογίας του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής. Με το Π.Δ. 152/21.4.93 «Κατάτμηση του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.» εντάχθηκε αυτοδικαίως στο Τμήμα Ψυχολογίας ως Εργαστήριο που είχε κατανεμηθεί στον Τομέα Ψυχολογίας του κατατμηθέντος Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Το εργαστήριο αφορά την καλλιέργεια της ψυχολογικής έρευνας, τη διδασκαλία και άσκηση των φοιτητών στην χρήση των οργάνων ψυχολογίας και τη μέτρηση ψυχολογικών φαινομένων (π.χ μελέτη γνωστικών λειτουργιών και μεθόδων εκτίμησής τους, μελέτη των ηλικιωμένων, μελέτη της ανάπτυξης, μελέτη διαδικασιών μάθησης στην εκπαίδευση).

Εργαστήριο Γνωστικής Νευροεπιστήμης: ιδρύθηκε με την Υπουργική Απόφαση 108553/Β1/30.9.2005. Το Εργαστήριο της Γνωστικής Νευροεπιστήμης καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα στην περιοχή της Πειραματικής Ψυχολογίας, της Γνωστικής Ψυχολογίας, της Ψυχολογίας της Γλώσσας, της Νευροψυχολογίας και της Ψυχοφυσιολογίας, που ανήκουν στις ευρύτερες περιοχές της Πειραματικής Ψυχολογίας, της Γνωστικής Ψυχολογίας και της Γνωστικής Νευροεπιστήμης, και εντάσσεται στον Τομέα της Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας του Τμήματος Ψυχολογίας. Έχει ως αποστολή: (1) την κάλυψη διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τομέα της Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας και ειδικότερα: α) τη εκπαίδευση, την κατάρτιση και άσκηση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και β) τη διεξαγωγή έρευνας που να αποβλέπει στην προαγωγή της επιστήμης, (2) τη συνεργασία με ελληνικά και αλλοδαπά ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και άλλους επιστημονικούς, επαγγελματικούς και κοινωνικούς φορείς σε περιοχές και θέματα κοινού ενδιαφέροντος, (3) την οργάνωση ασκήσεων, διαλέξεων, σεμιναρίων, συμποσίων, και παντοειδών παρεμφερών συναντήσεων και εκδηλώσεων με Έλληνες και ξένους ειδικούς στην Πειραματική Ψυχολογία, στη Γνωστική Ψυχολογία, στην Ψυχολογία της Γλώσσας, στη Νευροψυχολογία και στην Ψυχοφυσιολογία, (4) την πραγματοποίηση διάφορων πρακτικών ασκήσεων, όπως και προγραμμάτων επιμόρφωσης ή έρευνας, (5) τη δημοσίευση ειδικών εκδόσεων υπό τύπο βιβλίων, άρθρων ή περιοδικών, (6) την παροχή υπηρεσιών κατά τα προβλεπόμενα στο Προεδρικό Διάταγμα 159/1984 (Α' 53).

5.3.2. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων και ερευνητικών εργαστηρίων.

Οι χώροι και τα ερευνητικά εργαστήρια θεωρούνται γενικά ανεπαρκείς. Κατ' αρχάς δεν υπάρχει χώρος για γραφεία για όλα τα μέλη Δ.Ε.Π.. Επιπλέον, ο χώρος του Εργαστηρίου Ψυχολογίας χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για μεταπτυχιακά μαθήματα και τη διεξαγωγή ατομικών εξετάσεων, ενώ στον ίδιο χώρο υπάρχει η νησίδα Η/Υ του Τμήματος, η οποία δε διαχωρίζεται από το χώρο όπου γίνονται τα μαθήματα, και εννέα γραφεία μελών Δ.Ε.Π. Κατά συνέπεια, υπάρχουν σοβαρές δυσκολίες κατά τη διάρκεια των μαθημάτων και αδυναμία χρήσης του χώρου για τη διεξαγωγή έρευνας. Επιπλέον, υπάρχει ένα μόνο μικρό γραφείο για χρήση για τη συλλογή δεδομένων από συμμετέχοντες σε έρευνα. Ο χώρος αυτός είναι μικρός και, ενώ είναι κατάλληλος για τη συλλογή κάποιων δεδομένων, είναι ανεπαρκής για κάποιες άλλες έρευνες, όπως π.χ. για έρευνα στη συμβουλευτική.

5.3.3. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού

Ο εργαστηριακός εξοπλισμός του Τμήματος δεν επαρκεί για να καλύψει ούτε τις βασικές διδακτικές ανάγκες κάποιων μαθημάτων (για παράδειγμα όργανα που χρειάζονται στη διδασκαλία των πειραματικών ασκήσεων). Υπάρχει επαρκής εξοπλισμός για τη διδασκαλία αρκετών μαθημάτων (δηλαδή φορητοί Η/Υ και προβολικά). Υπάρχει σχετική επάρκεια στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, παρότι τα περιθώρια ενίσχυσης και εμπλουτισμού του εξοπλισμού είναι μεγάλα. Επιπλέον, σημειώνονται ελλείψεις όσον αφορά στο λογισμικό (π.χ., e-prime, λογισμικό για την ανάλυση ποιοτικών δεδομένων). Όσον αφορά στα διαθέσιμα ψυχομετρικά εργαλεία σημειώνεται έλλειψη στον αριθμό αντιτύπων (π.χ. υπάρχει μόνον ένα αντίτυπο από τεστ νοημοσύνης και τεστ αισθησιοκινητικού συντονισμού) ενώ δεν υπάρχουν και βασικά ψυχομετρικά εργαλεία για τη διεξαγωγή ερευνών (π.χ. για την εκτίμηση της μνήμης). Σημειώθηκε, επίσης, ότι ο εργαστηριακός εξοπλισμός που υπάρχει σχετίζεται κατά κύριο λόγο με το αντικείμενο της πειραματικής ψυχολογίας, με ελλείψεις στον εξοπλισμό για την έρευνα που διεξάγεται από μέλη Δ.Ε.Π. των Τομέων της Κλινικής, Κοινωνικής, Εξελικτικής και Σχολικής Ψυχολογίας. Για παράδειγμα, όσον αφορά στην έρευνα στην κλινική και κοινωνική ψυχολογία που βασίζεται σε συνέντευξεις ή σε ομάδες εστίασης, ενώ υπάρχουν βασικά εργαλεία (π.χ. μαγνητόφωνα), δεν υπάρχουν κατάλληλοι χώροι ή κονδύλια για την υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας (π.χ. για την απομαγνητοφώνηση συνεντεύξεων).

5.3.4. Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας;

Όπως ήδη αναφέρθηκε, δεν υπάρχουν επαρκείς και κατάλληλοι χώροι για τη διεξαγωγή έρευνας. Επιπλέον, απαιτείται περισσότερος εξοπλισμός (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικό, ψυχομετρικά εργαλεία) και χώροι κατάλληλοι για τη συλλογή δεδομένων.

5.3.5. Ποια ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις υπάρχουσες υποδομές;

Αρκετά αντικείμενα (π.χ. μελέτη βασικών γνωστικών λειτουργιών, συμβουλευτική και θεραπευτική διεργασία, κοινωνική ψυχολογία) απαιτούν εξειδικευμένο εξοπλισμό (υλικό και λογισμικό) και κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους, οι οποίοι δεν είναι διαθέσιμοι.

5.3.6. Πόσο εντακτική χρήση γίνεται των ερευνητικών υποδομών;

Γίνεται πολύ συχνή χρήση των διαθέσιμων ερευνητικών υποδομών από ικανό αριθμό των μελών Δ.Ε.Π.

5.3.7. Πόσο συχνά ανανεώνονται οι ερευνητικές υποδομές; Ποια είναι η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού και η λειτουργική του κατάσταση και ποιες οι τυχόν ανάγκες ανανέωσης/ επικαιροποίησης;

Ο εξοπλισμός ανανεώνεται όταν υπάρχει ανάλογη χρηματοδότηση (και έγινε μια τέτοια ανανέωση από τη χρηματοδότηση από ερευνητικά προγράμματα, στα οποία συμμετείχε το Τμήμα την τελευταία πενταετία). Παρόλα αυτά, η ανανέωση των ερευνητικών υποδομών δεν είναι επαρκής. Ειδικότερα, σημειώνεται έλλειψη σε σύγχρονους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (π.χ. με touch screen), εξειδικευμένο λογισμικό και ψυχομετρικά εργαλεία

5.3.8. Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;

Η χρηματοδότηση για την προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών καλύπτεται σε μεγάλο ποσοστό από ερευνητικά προγράμματα και σε μικρότερο ποσοστό από τις τακτικές πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού. Δεν αναφέρεται συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση, ενώ γίνεται αναφορά και στην ανανέωση εξοπλισμού με έξοδα των ίδιων των μελών Δ.Ε.Π.

5.4. Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία

Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, σύμφωνα με τις δηλώσεις τους, παρουσιάζονται στον Πίνακα 11-9. Στον Πίνακα 5-1 παρουσιάζεται ο συνολικός αριθμός επιστημονικών δημοσιεύσεων για την πενταετία και ο μέσος όρος της πενταετίας για τα 19 από τα 24 μέλη Δ.Ε.Π. και τους επιστημονικούς συνεργάτες που υπέβαλαν ατομικά απογραφικά δελτία. Επίσης, στο Παράρτημα 12-6 δίνεται ο αναλυτικός Κατάλογος Δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ κατά την τελευταία πενταετία.

Πίνακας 5-1. Σύνολο δημοσιεύσεων και μέσος όρος ανά μέλος Δ.Ε.Π

	Βιβλία/μονογραφίες	Επιστημονικά περιοδικά με κριτές	Επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές	Πρακτικά συνέδριων με κριτές	Πρακτικά συνέδριων χωρίς κριτές	Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους	Άλλες εργασίες	Ανακοινώσεις σε επιστ. συνέδρια (με κριτές) χωρίς πρακτικά	Ανακοινώσεις σε επιστ. συνέδρια (χωρίς κριτές) χωρίς πρακτικά	Άλλα
Σύνολο	20	189	1	34	12	67	19	433	34	51
ΜΟ ανά μέλος ΔΕΠ	1,05	9,95	0,05	1,79	0,63	3,53	1,00	22,79	1,79	2,68

Όπως φαίνεται από τους πίνακες, τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος έχουν να επιδείξουν σημαντικό δημοσιευμένο έργο, και ιδιαίτερα εργασίες σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, τόσο της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού, και ανακοινώσεις σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια με κριτές. Αξιοσημείωτος είναι επίσης ο αριθμός των μονογραφιών, καθώς και των κεφαλαίων σε συλλογικούς τόμους. Στις ενότητες «άλλες εργασίες» και «άλλα» περιλαμβάνονται εκθέσεις ερευνητικών

προγραμμάτων, επιμέλεια ειδικών τευχών επιστημονικών περιοδικών, μεταφράσεις επιστημονικών έργων, συγγραφή εκπαιδευτικών οδηγιών, αναρτημένες ανακοινώσεις και στρογγυλά τραπέζια σε επιστημονικά συνέδρια, διοργάνωση συμποσίων, εργαστηρίων και ομάδων εργασίας σε επιστημονικά συνέδρια, δημοσιεύσεις στον τύπο και ομιλίες.

Και τα 19 από τα 24 μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που κατέθεσαν απογραφικά δελτία παρουσιάζουν δημοσιευμένο έργο. Ο αριθμός, ωστόσο, του δημοσιευμένου έργου κυμαίνεται σημαντικά μεταξύ των μελών Δ.Ε.Π., με εύρος από **15 ως 171** δημοσιεύσεις ανά μέλος Δ.Ε.Π. (συνυπολογιζόμενων και των ανακοινώσεων σε συνέδρια), κατά την προηγούμενη πενταετία.

5.5. Βαθμός αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους

Οι δείκτες αναγνώρισης του ερευνητικού έργου που διεξάγεται στο Τμήμα, σύμφωνα με τις δηλώσεις των μελών Δ.Ε.Π., παρουσιάζονται στον Πίνακα 11-10. Επίσης, στον Πίνακα 5-2 παρουσιάζεται ο συνολικός αριθμός των δεικτών αναγνώρισης του ερευνητικού έργου και ο μέσος όρος της πενταετίας για τα 19 από τα 24 μέλη Δ.Ε.Π. που υπέβαλαν ατομικά απογραφικά δελτία.

Πίνακας 5-2 Σύνολο δεικτών αναγνώρισης ερευνητικού έργου και μέσος όρος ανά μέλος Δ.Ε.Π.

	Ετεροαναφορές	Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου	Βιβλιοκρισίες	Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων	Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών	Προσκλήσεις για διαλέξεις σε διεθνή συνέδρια	Διπλώματα ευρεσιτεχνίας	Βραβεία	Τιμητικοί τίτλοι
Σύνολο	782	7	10	86	101	23	0	7	6
ΜΟ ανά μέλος ΔΕΠ	41,16	0,37	0,53	4,53	5,32	1,21	0	0,37	0,32

Το ερευνητικό έργο που διεξάγεται στο Τμήμα φαίνεται να τυγχάνει αναγνώρισης, η οποία αντανακλάται ιδιαίτερα στον αριθμό των ετεροαναφορών στις δημοσιεύσεις των μελών Δ.Ε.Π. και στη συμμετοχή των μελών Δ.Ε.Π. σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών και επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων. Πολλά μέλη Δ.Ε.Π. έχουν προσκληθεί να δώσουν διαλέξεις σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια. Σημαντικός είναι επίσης ο αριθμός των βραβείων και τιμητικών τίτλων που έχουν αποδοθεί σε μέλη Δ.Ε.Π., οι οποίοι παρουσιάζονται αναλυτικά στη σχετική ενότητα της έκθεσης.

5.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος

Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Ψυχολογίας έχουν αναπτύξει πολλές ερευνητικές συνεργασίες στο πλαίσιο της ερευνητικής τους δραστηριότητας αλλά και ερευνητικών προγραμμάτων, στα οποία είναι επιστημονικώς υπεύθυνοι ή συμμετέχουν ως επιστημονικοί συνεργάτες.

Ειδικότερα, τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος έχουν συνεργαστεί με μέλη από άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του Α.Π.Θ. (ενδεικτικά αναφέρονται: Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης και Αγωγής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Τμήμα Φιλοσοφίας και

Παιδαγωγικής, Εργαστήριο Πειραματικής Φυσιολογίας της Ιατρικής Σχολής, Τμήμα Νομικής, Τμήμα Φιλολογίας), με συναδέλφους από άλλα ελληνικά Πανεπιστήμια (ενδεικτικά αναφέρονται: Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης, Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Τμήμα Φ.Π.Ψ. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Ε.Κ.Π.Α., Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο), με φορείς του εσωτερικού (π.χ. Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί και νηπιαγωγεία του νομού Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Βρεφών «Μητέρα» στην Αθήνα, το Δημοτικό Βρεφοκομείο «ο Άγιος Στυλιανός» στη Θεσσαλονίκη) και με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού (ενδεικτικά αναφέρονται: Πανεπιστήμιο Turku στη Φινλανδία, State University of New York at Stony Brook στις Η.Π.Α., University of York στη Βρετανία, Πανεπιστήμιο της Δρέσδης στη Γερμανία, Πανεπιστήμιο του Quebec στο Montreal του Καναδά, Πανεπιστήμιο του Cambridge στη Βρετανία, Πανεπιστήμιο του Ίνσμπρουκ στην Αυστρία, Πανεπιστήμιο Tufts στη Μασαχουσέτη, στις Η.Π.Α., Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι στη Φινλανδία, Manchester Metropolitan University στη Βρετανία, και Institute of Psychiatry του University of London στη Βρετανία).

5.7. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος.

Η καθηγήτρια Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη απέσπασε την τιμητική διάκριση «Χρυσού Φοίνικα», το 2004, από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης, το Δήμο Θεσσαλονίκης, και την Οργανωτική Επιτροπή της Φοιτητικής Εβδομάδας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για την προσφορά της στην αναβίωση και στήριξη του θεσμού της Φοιτητικής Εβδομάδας Α.Π.Θ. και τη συνολική συμβολή της στην υλοποίηση του θεσμού.

Η καθηγήτρια Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη τιμήθηκε από το Τμήμα Ιατρικής Α.Π.Θ. για την ενεργό συμμετοχή της στο πρόγραμμα «Εκπαίδευση των Εκπαιδευτών», το 2004.

Η καθηγήτρια Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη τιμήθηκε με το βραβείο «Award for Outstanding Career Contribution to Educational Psychology» από το Division of Educational and School Psychology (Division 5) του International Association of Applied Psychology, στην Αθήνα, το 2006.

Η καθηγήτρια Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη τιμήθηκε από την Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για το έργο της ως Προέδρου της από το 1997 μέχρι το 2006, το 2007.

Η καθηγήτρια Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη έγινε Επίτιμο μέλος της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης στις 15/12/2007.

Ο αναπληρωτής καθηγητής Φ. Καργόπουλος απέσπασε τον τιμητικό τίτλο Visiting Global Scholar, Park University Parkville Missouri, το 2005.

Η επίκουρη καθηγήτρια Δ. Τατά τιμήθηκε με το The President's Award for Distinguished Doctoral Students, State University of New York at Stony Brook, New York, το 2004.

Επίσης, βραβεύτηκαν μία προφορική ανακοίνωση και τέσσερις αναρτημένες ανακοινώσεις της αναπληρώτριας καθηγήτριας Μ. Ε. Κοσμίδου σε πανελλήνια και διεθνή επιστημονικά συνέδρια. Τέλος, βραβεύτηκε μία αναρτημένη ανακοίνωση της λέκτορος Ε. Μασούρα σε πανελλήνιο επιστημονικό συνέδριο.

5.8. Πώς κρίνετε το βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/ σπουδαστών στην έρευνα;

Σημειώνεται μεγάλος αριθμός συμμετοχής στην έρευνα μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων, ενώ υπάρχει μικρότερος αριθμός προπτυχιακών φοιτητών που συμμετέχουν στην έρευνα.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

6.1. Συνεργασίες του Τμήματος Ψυχολογίας με ΚΠΠ φορείς

Το Τμήμα Ψυχολογίας έχει αναπτύξει ποικίλες μορφές συνεργασίας με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς σε τοπικό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο. Οι συνεργασίες αυτές ανάλογα με το είδος των δραστηριοτήτων τις οποίες περιλαμβάνουν (εκπαιδευτικές, ερευνητικές, παρεμβατικές, διοικητικές ή/και πολιτιστικές), έχουν άμεσες ή έμμεσες επιπτώσεις στο ζητούμενο της σύνδεσης του Πανεπιστημίου με τη κοινωνία.

A. Συνεργασίες με φορείς μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

Η πρακτική άσκηση των φοιτητών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, αποτελεί τη βασικότερη μορφή **θεσμοθετημένης** συνεργασίας του Τμήματος Ψυχολογίας με φορείς παροχής υπηρεσιών στο χώρο της σωματικής - ψυχικής υγείας, και κοινωνικής υποστήριξης (νοσοκομεία, ψυχιατρεία, σχολεία, συμβουλευτικά κέντρα κλπ.). Πρόκειται για μία μορφή συνεργασίας που επιφέρει οφέλη εκατέρωθεν καθώς επιτρέπει την άσκηση φοιτητών σε χώρους εργασίας με διαφορετικές απαιτήσεις, και β) την ανταλλαγή ιδεών ανάμεσα στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και τους εργαζόμενους-επόπτες των φοιτητών, με στόχο την διεύρυνση της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την εργασία. Επιπλέον εξοπλίζει τους φορείς με εργατικό δυναμικό εκπαιδευομένων που συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση των αναγκών του κάθε χώρου.

B. Συνεργασίες με φορείς μέσω ερευνητικών δραστηριοτήτων και προγραμμάτων παρέμβασης.

Το Τμήμα έχει μακρόχρονη και πρωτοπόρα παρουσία στη δημιουργία ερευνητικών/παρεμβατικών προγραμμάτων τα οποία σε συνεργασία με ΚΠΠ φορείς, προωθούν ενέργειες ανάπτυξης και βελτίωσης συγκεκριμένων συνθηκών σε σχολεία, ψυχιατρεία, νοσοκομεία και κοινότητες.

Ενδεικτικό αυτής της προσπάθειας αποτελεί το γεγονός ότι 28 από τα 36 χρηματοδοτούμενα προγράμματα που υλοποίησε το Τμήμα Ψυχολογίας τη τελευταία πενταετία, είναι προγράμματα εφαρμοσμένης κοινωνικής έρευνας η οποία στοχεύει στη μελέτη και αντιμετώπιση προβλημάτων γενικότερα. Τα αποτελέσματα δηλαδή διοχετεύονται με τη μορφή εξειδικευμένων δράσεων επιμόρφωσης -μετεκπαίδευσης εργαζομένων σε φορείς (εκπαιδευτικοί, σχολικοί σύμβουλοι, εργαζόμενοι σε δημόσιους κοινωνικούς φορείς). Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερα ανεπτυγμένη εμφανίζεται η συνεργασία του *Τμήματος με εκπαιδευτικούς φορείς* σε τοπική και πανελλαδική κλίμακα.

Παρόμοιας εμβέλειας είναι οι καινοτόμες δράσεις του Τμήματος για την *πρόληψη και αντιμετώπιση ψυχοκοινωνικών προβλημάτων στον ευρύτερο χώρο της κοινότητας*. Εδώ εντάσσονται μακροχρόνιες δράσεις όπως το ειδικό πρόγραμμα *Αυτοβοήθειας* στο χώρο των εξαρτήσεων, και τα ειδικά προγράμματα κατάρτισης εργαζομένων σε κοινωνικούς φορείς με στόχο την άρση εμποδίων για την εργασιακή απασχόληση και τη κοινωνική ένταξη κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων.

Γ. Συνεργασίες με φορείς μέσω διοικητικών-πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Μέλη του Τμήματος Ψυχολογίας έχουν διατελέσει ως συνεργάτες η και διοικούντες στα εξής:

Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής ΑΠΘ., ΔΟΑΤΑΠ.

Επίσης μέλος έχει δημιουργήσει το θεσμό της Έδρας UNESCO για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Ειρήνη στο ΑΠΘ και εκπροσωπεί τη χώρα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για αυτά τα θέματα.

Συνεργασίες με φορείς υπάρχουν και στον ευρύτερο πολιτιστικό και κοινωνικό χώρο, όπου είναι έντονη η παρουσία των μελών ΔΕΠ με ομιλίες και σεμινάρια σε ποικίλα κοινωνικά θέματα.

6.2. Δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

Η δυναμική ανάπτυξης του Τμήματος για την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς, είναι συνδεδεμένη κυρίως με την εκπαιδευτική διαδικασία και την ερευνητική δραστηριότητα. Και οι δύο μορφές συνεργασιών κρίνονται αρκετά ανεπτυγμένες και παρουσιάζουν προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης. Παρόλα αυτά, οι δυνατότητες και οι προοπτικές συνέχισης αυτού του είδους συνεργασιών στις παρούσες χρονικές συνθήκες, εξαρτώνται άμεσα από την αντιμετώπιση πολλαπλών προβλημάτων που σχετίζονται κυρίως με την χρηματοδότηση των ενεργειών αυτών, και τη βιωσιμότητα των προγραμμάτων. Είναι ενδεικτικό ότι η συνέχιση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών πχ. εξαρτάται από την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν την ασφαλιστική κάλυψη των φοιτητών και την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού στους δημόσιους οργανισμούς.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, η ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς περιορίζεται στα χρονικά όρια του προγράμματος. Παραμένει επομένως ανοιχτό το ζητούμενο της ανάπτυξης συνεργασιών με βιωσιμότητα πέραν των ορίων των προγραμμάτων χρηματοδότησης. Ανοιχτό επίσης παραμένει το ζητούμενο ανάπτυξης συνεργασιών με περισσότερους κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς.

6.3. Δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

Όπως τονίσθηκε ήδη, δύο είναι τα είδη των κυριότερων δραστηριοτήτων για την ενίσχυση συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς. Η εκπαιδευτική - μέσω πρακτικής άσκησης - και η ερευνητική/παρεμβατική δραστηριότητα. Και οι δύο δραστηριότητες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των σχέσεων του ατόμου με τη κοινωνία.

6.4. Βαθμός σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.

Παρότι στο πλαίσιο των παραπάνω δραστηριοτήτων, ο βαθμός σύνδεσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας με ΚΠΠ φορείς, είναι αρκετά ανεπτυγμένος, υπάρχουν αρκετές διαστάσεις αυτής της σύνδεσης που δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί. Τέτοιες διαστάσεις αφορούν κυρίως τη σύνδεση των φοιτητών με χώρους της

ευρύτερης παραγωγής (πέραν της υγείας και της εκπαίδευσης) η ακόμα και την ανάπτυξη άλλου μοντέλου εκπαίδευσης με περισσότερη έμφαση στην εφαρμογή.

6.5. Συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.

Το Τμήμα συμβάλλει στη τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη μέσω των τριών ειδών δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο 6.1.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος

Η στρατηγική ανάπτυξης του Τμήματος από της ιδρύσεως του το 1993 ήταν και παραμένει σε γενικές γραμμές ενιαία. Οι αρχές που διέπουν τη στρατηγική ανάπτυξης του Τμήματος είναι:

- 1) Διασφάλιση μιας ισόπλευρης ανάπτυξης στους βασικούς κλάδους της Ψυχολογίας που θεραπεύει το Τμήμα και συνοψίζονται στους τρεις τομείς του Τμήματος.
- 2) Διασφάλιση υψηλής ποιότητας διδακτικού έργου σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με ποικιλία αντικειμένων, σε βάθος ανάπτυξη θεμάτων, παροχή σύγχρονης γνώσης που προέρχεται από τη διεθνή έρευνα και εμπειρία και Πρακτική Άσκηση που προετοιμάζει τους φοιτητές για την άσκηση του επαγγέλματος.
- 3) Δημιουργία προγράμματος σπουδών με ευελιξία σε μαθήματα επιλογής και δυνατότητα για τον φοιτητή/τρια να αναπτύξει τα ενδιαφέροντά του και το προσωπικό του προφίλ, ώστε να διευκολύνεται η συνειδητή επιλογή μεταπτυχιακής κατεύθυνσης σπουδών και επαγγελματικής ενασχόλησης.
- 4) Διασφάλιση μελών ΔΕΠ με υψηλά προσόντα και διεθνή παρουσία.
- 5) Διασφάλιση έρευνας υψηλού επιπέδου που όμως να μπορεί να εξυπηρετηθεί από τις δυνατότητες των υποδομών του Τμήματος.
- 6) Εξασφάλιση βασικών υποδομών (π.χ. εργαστηριακό εξοπλισμό) για τη διεξαγωγή ερευνών.
- 7) Υποστήριξη και καλλιέργεια πνεύματος ανθρωπισμού και αλληλεγγύης προς τα άτομα που έχουν ανάγκη ψυχολογικών υπηρεσιών.
- 8) Άμεση σύνδεση με την κοινωνία και προσφορά υπηρεσιών σε τομείς ψυχικής υγείας, εξαρτήσεων από ουσίες, σχολικών αναγκών, και νευροψυχολογικών παρεμβάσεων.
- 9) Εξασφάλιση πόρων για τη διεξαγωγή βασικής έρευνας και παρεμβάσεων κοινωνικών και στην εκπαιδευτική κοινότητα μέσα από ΕΠΕΑΕΚ, κονδύλια ευρωπαϊκά, ή από ΗΠΑ.
- 10) Επιδίωξη και εξασφάλιση συνεργασιών σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο τόσο σε επίπεδο ακαδημαϊκών ανταλλαγών όσο και ερευνητικών συνεργασιών αλλά και αντιπροσώπευσης σε διεθνείς επιστημονικές ενώσεις ή οργανώσεις.
- 11) Διασφάλιση και συντήρηση μιας υψηλού επιπέδου βιβλιοθήκης με ετήσιο εμπλουτισμό σε βιβλία όλων των ειδικοτήτων, αλλά και βασικών βοηθημάτων όπως λεξικών και εγκυκλοπαιδειών ψυχολογίας, τόσο στα ελληνικά όσο και κυρίως, στα αγγλικά.
- 12) Συντήρηση και συνεχής ανανέωση ιστοσελίδας για την προβολή του Τμήματος και την άμεση πρόσβαση των φοιτητών σε πληροφορίες που αφορούν το Τμήμα, τους διδάσκοντες, τα μαθήματα, τις επιστημονικές εκδηλώσεις που διεξάγονται με τη συνεργασία του Τμήματος (και όχι μόνο).
- 13) Διασφάλιση αποτελεσματικής διοικητικής λειτουργίας του Τμήματος με επαρκές προσωπικό τόσο στη Γραμματεία του Τμήματος όσο και των Τομέων.
- 14) Ύπαρξη πνεύματος συνεργασίας και συνεισφοράς μεταξύ των μελών ΔΕΠ αλλά και του διοικητικού προσωπικού καθώς και διασφάλιση αρχών δημοκρατικής και δίκαιης διοίκησης.

Η στρατηγική αυτή ανάπτυξης του Τμήματος απέδωσε θετικούς καρπούς κατά τα προηγούμενα χρόνια. Εφόσον, εμπλουτιστεί με τα δεδομένα από την εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση, αναμένεται να βελτιώσει και να κάνει ακόμη πιο επικεντρωμένες τις ενέργειες για τη μελλοντική του

ανάπτυξη. Ιδιαίτερος σημαντική θεωρείται η ενεργός συμμετοχή όλων των μελών ΔΕΠ σε λήψη αποφάσεων αλλά και η συνεργασία με τους φοιτητές στα θέματα που αφορούν το διδακτικό έργο. Ο βασικός περιορισμός σε ότι αφορά τους ρυθμούς ανάπτυξης του Τμήματος είναι η καταστροφή υποδομών από καταληψίες και η συνύπαρξή του με άλλα 7 Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής, σε χώρους που δεν επαρκούν για τη διασφάλιση στοιχειώδους ποιότητας ζωής και ευπρέπειας.

7.2. Διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος

Η διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος κρίνεται ικανοποιητική και αποδοτική για τους ακόλουθους λόγους:

- 1) Τηρούνται αυστηρά οι προβλεπόμενες από το Τμήμα διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε επίπεδο Τμήματος (Γ.Σ. , Γ.Σ.Ε.Σ.) και Τομέων.
- 2) Υπάρχει συνεχής και αποτελεσματική λειτουργία Επιτροπών:
 - α. Προγράμματος Σπουδών και Οδηγού Σπουδών
 - β. Μεταπτυχιακών Σπουδών
 - γ. Οικονομικών
 - δ. Ισομερής εκπροσώπηση των τριών Τομέων σε όλες τις Επιτροπές
- 3) Υπάρχει συνολική αποτίμηση αναγκών του Τμήματος στην οποία λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των Τομέων. Ειδικότερα, υπάρχει υποστήριξη, μέσω αλλαγής προτεραιοτήτων, για τις έκτακτες ανάγκες που προκύπτουν ώστε να μη διαταράσσεται η συνολική στρατηγική του Τμήματος όπως διαγράφηκε παραπάνω.
- 4) Υπάρχει στενή συνεργασία με τις Πρυτανικές Αρχές και την επιτροπή Ερευνών για την εξυπηρέτησης των αναγκών του Τμήματος.
- 5) Υπάρχει συνεισφορά μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε Επιτροπές του Πανεπιστημίου, πράγμα που εξυπηρετεί και τις συνολικές ανάγκες του Πανεπιστημίου αλλά και του Τμήματος (π.χ. Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής, Επιτροπή Φοιτητικής Εβδομάδας, Έδρα UNESCO).
- 6) Στη στρατηγική του Τμήματος λαμβάνονται υπόψη οι γενικότερες ευρωπαϊκές πολιτικές για το επάγγελμα του ψυχολόγου και οι επαγγελματικές ανάγκες. Αυτή η ενημέρωση γίνεται μέσω της συμμετοχής μελών ΔΕΠ σε ηγετικές θέσεις σε επαγγελματικούς και ακαδημαϊκούς συλλόγους καθώς και σε κρατικές επιτροπές (π.χ. ΔΟΑΤΑΠ, Υπουργείο Υγείας κλπ) και τη μεταφορά των ευρωπαϊκών εξελίξεων για συζήτηση στη γενική Συνέλευση του Τμήματος.
- 7) Η Επιτροπή Αξιολόγησης του Τμήματος έθεσε στο πλαίσιο για τους δείκτες ποιότητας του έργου του Τμήματος και τη βάση για την παρακολούθηση της απόδοσης της στρατηγικής του Τμήματος. Οι στόχοι είναι να τεκμηριωθούν τα επιτεύγματα του Τμήματος (με την πρώτη αυτή αξιολόγηση), να καταγραφούν οι ανάγκες βελτίωσης, να γίνουν συζητήσεις και να καθοριστούν οι ενέργειες βελτίωσης για να ληφθούν οι αναγκαίες αποφάσεις. Ο απώτερος στόχος είναι το Τμήμα να διατηρήσει τα πλεονεκτήματα που έχει και να αναπτύξει ακόμη περισσότερο την ελκυστικότητα και την αναγνώρισή του από την ελληνική, ευρωπαϊκή, και διεθνή κοινότητα ακαδημαϊκή και επαγγελματική.

Με βάση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην παρούσα, πρώτη αξιολόγηση του Τμήματος, και η οποία αντανακλά τα προηγούμενα 4-5 έτη και τη διδασκαλία του έτους 2008-2009, έχουν δρομολογηθεί οι ακόλουθες ενέργειες που εντάσσονται στη στρατηγική ανάπτυξης του Τμήματος:

- 1) Συζήτηση αναλυτική με μέλη ΔΕΠ και φοιτητές για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.

- 2) Διεξαγωγή συζητήσεων σε ομάδες εστίασης και ανάλυσης λόγου για την καλύτερη κατανόηση και ανάδυση των πεποιθήσεων των μελών ΔΕΠ και φοιτητών για θέματα εκπαιδευτικού έργου.
- 3) Διεξαγωγή άτυπων συζητήσεων μεταξύ μελών ΔΕΠ για την ανταλλαγή απόψεων επί διδακτικών θεμάτων, μεθόδων, στόχων κλπ.
- 4) Ανάδειξη των θετικών στοιχείων του Τμήματος και αλλαγή προγράμματος σπουδών για βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου. Η διαδικασία αλλαγής του προγράμματος Σπουδών έχει ήδη εγκριθεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος, η σχετική Επιτροπή έχει υποβάλει προτάσεις και η όλη διαδικασία προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2009-2010 και η εφαρμογή του νέου Προγράμματος Σπουδών να ξεκινήσει το ακαδ. έτος 2010-2011.
- 5) Διεξαγωγή συζητήσεων μεταξύ μελών ΔΕΠ και διαμόρφωση κατευθυντηρίων γραμμών στην ερευνητική και κοινωνική πολιτική του Τμήματος.

Γενικότερα, η διαδικασία στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης κρίνεται ουσιαστική. Τα ειδικότερα θέματα στα οποία αναμένεται να επικεντρωθεί η στρατηγική του Τμήματος είναι:

- 1) Βελτίωση συνεχώς του προγράμματος σπουδών
- 2) Έμφαση στην ενεργή συμμετοχή φοιτητών, εμπλουτισμό εξεταστικών μεθόδων και αύξηση της διαφάνειας, αύξηση του ποσοστού παρακολούθησης μαθημάτων με μικρότερα ακροατήρια, εργασίες από ομάδες.
- 3) Καλλιέργεια δεξιοτήτων, ακαδημαϊκών και επαγγελματικών, π.χ. γραφής, παρατήρησης και ανάλυσης συμπερασμάτων.
- 4) Καθιέρωση διαδικασίας εσωτερικής συνολικής αποτίμησης του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών από φοιτητές κατά την αποφοίτησή και μετά.
- 5) Παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων.
- 6) Επαφές με φορείς για την καταγραφή των αναγκών και των ευκαιριών απασχόλησης για τους απόφοιτους
- 7) Διαμόρφωση προδιαγραφών ποιότητας για την πτυχιακή διπλωματική εργασία.

7.3. Υπάρχει διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5 ετούς) σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι η διαδικασία αυτή;

Κατά περιόδους υπήρχε τέτοιο βραχυ-μεσοπρόθεσμο σχέδιο ανάπτυξης στα πλαίσια του τετραετούς προγραμματισμού. Τώρα θα διαμορφωθεί πληρέστερο σχέδιο.

7.4. Ποια είναι η συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών;

Υπάρχει μέσω της Γενικής Συνέλευσης και των Τομέων αλλά και ειδικών Επιτροπών του Τμήματος.

7.5. Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξής του στοιχεία και δείκτες;

Παλαιότερα το Τμήμα συγκεντρώνει τα ακαδημαϊκά στοιχεία στην Επετηρίδα του Τμήματος και σήμερα στην Ιστοσελίδα του Τμήματος. Δε χρησιμοποιούνται όμως ειδικοί δείκτες, εκτός αυτών που απαιτούνται από τα ΕΠΕΑΕΚ που διαχειρίστηκε το Τμήμα.

7.6. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;

Η προσέλκυση μελών ΔΕΠ υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου είναι στρατηγική του Τμήματος που πραγματοποιείται στις εκλογές των μελών ΔΕΠ για όλες τις βαθμίδες και επιλέγονται άτομα που διαθέτουν πολλαπλώς περισσότερα προσόντα από αυτό που απαιτεί ο νόμος πλαίσιο. Το Τμήμα χρησιμοποιεί την υψηλή φήμη του ως πλεονέκτημα για την προσέγγιση ατόμων υψηλού επιπέδου, διότι δε διαθέτει τη δυνατότητα χρήσης οικονομικών ή άλλων κινήτρων.

7.7. Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Το Τμήμα φροντίζει να προκηρύσσει θέσεις ΔΕΠ οι οποίες ανταποκρίνονται στον ακαδημαϊκό του σχεδιασμό.

7.8. Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος; Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);

Το Τμήμα ζητά 100 φοιτητές αλλά τελικά σπουδάζουν περίπου 220-250 ανά έτος με βάση το νομικό πλαίσιο εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Στον Πίνακα 7-1 παρουσιάζεται ο αριθμός των φοιτητών/τριών του Τμήματος την τελευταία πενταετία.

Πίνακας 7-1. Πλήθος φοιτητών που σπουδάζουν στο Τμήμα ανά έτος.

	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004
Εισαγωγικές εξετάσεις	166	167	167	162	163
Μετεγγραφές ¹	14	18	18	12	26
Κατατακτήριες εξετάσεις	14	14	13	19	26
Άλλες κατηγορίες	43	49	55	31	33
Σύνολο	237	248	253	224	248

7.9. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;

Το Τμήμα δεν μπορεί εφαρμόσει στρατηγικές προσέλκυσης, διότι το υπάρχον σύστημα δεν το επιτρέπει.

¹ Στη γραμμή «Μετεγγραφές» αναγράφεται ο καθαρός αριθμός μετεγγραφομένων φοιτητών (εισορές-εκροές)

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών

8.1.1. Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος και των Τομέων;

(α) Η Γραμματεία του Τμήματος

Το προσωπικό της Γραμματείας του Τμήματος αποτελείται από τη Γραμματέα και τέσσερις διοικητικές υπαλλήλους, εκ των οποίων μια κλητήρας. Όλες ανήκουν στο μόνιμο διοικητικό προσωπικό (??? και η κλητήρας?) του Πανεπιστημίου και διαθέτουν διαφορετικό βαθμό πείρας, όσον αφορά τη λειτουργία της Γραμματείας. Η Γραμματέας εξυπηρετεί το Τμήμα από το 1993, τη χρονιά δηλαδή της ίδρυσής του, ενώ δύο από τις υπαλλήλους είναι εντελώς καινούργιες, καθώς αντικατέστησαν πρόσφατα δύο άτομα τα οποία πήραν προαγωγή και τοποθετήθηκαν σε νέες θέσεις. Η κατανομή του έργου των υπαλλήλων γίνεται από τη Γραμματέα, η οποία και ρυθμίζει τον τρόπο λειτουργίας της Γραμματείας. Ένα άτομο, τουλάχιστον, έχει αναλάβει την άμεση εξυπηρέτηση των φοιτητών στη θυρίδα. Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 άρχισε να λειτουργεί η υπηρεσία ηλεκτρονικής Γραμματείας με τη χρήση του Διαδικτύου, γεγονός που άλλαξε την ποιότητα εξυπηρέτησης των φοιτητών.

(β) Η Γραμματεία των Τομέων

Η Γραμματεία των Τομέων αποτελείται από 4 υπαλλήλους, δηλαδή μία Γραμματέα για κάθε ένα από τους τρεις Τομείς και μια κλητήρα. Από τα τέσσερα αυτά άτομα που υπηρετούν στη Γραμματεία των Τομέων, δύο (μία γραμματέας και η κλητήρας) ανήκουν στο μόνιμο διοικητικό προσωπικό, ένα ανήκει στην κατηγορία ΕΤΕΠ και ένα στην κατηγορία υπαλλήλων Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου. Το Τμήμα έχει ζητήσει και μια θέση ΕΤΕΠ Πληροφορικής.

8.1.2. Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Η Γραμματεία του Τμήματος λειτουργεί για τους φοιτητές καθημερινά 12.00-13.00 και για το διδακτικό προσωπικό από τις 8.00-14.00. Αντίστοιχα οι Γραμματείες των Τομέων λειτουργούν για τους φοιτητές καθημερινά από τις 8.00-14.00 και τις ίδιες ώρες λειτουργεί και για το διδακτικό προσωπικό. Δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο οι φοιτητές κρίνουν την αποτελεσματικότητα της Γραμματείας, γιατί κατά την κατασκευή των σχετικών ερωτηματολογίων δεν προβλέφθηκαν σχετικές ερωτήσεις. Η γενική εκτίμηση είναι ότι οι φοιτητές εξυπηρετούνται επαρκώς. Παρόλα αυτά, αρκετές φορές έχουν εκφραστεί παράπονα εκ μέρους των φοιτητών ότι το ωράριο λειτουργίας δεν επαρκεί για την εξυπηρέτησή τους, κυρίως σε εποχές αιχμής. Η λειτουργία της ηλεκτρονικής Γραμματείας αναμένεται να μειώσει το συνωστισμό των φοιτητών στις θυρίδες και, αντίστοιχα, το φόρτο εργασίας της Γραμματείας. Στην επόμενη έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης, πάντως, η ΟΜΕΑ δεσμεύεται να συμπεριλάβει τα ερωτηματολόγια των φοιτητών ερωτήσεις που θα αξιολογούν την αποτελεσματικότητα της Γραμματείας, όσον αφορά την εξυπηρέτηση των φοιτητών.

Όσον αφορά την εξυπηρέτηση των μελών ΔΕΠ, η λειτουργία της Γραμματείας θεωρείται επαρκής, και ουδέποτε έχουν εκφρασθεί παράπονα. Οι γραμματείες των Τομέων λειτουργούν πολύ ικανοποιητικά και αποτελεσματικά.

8.1.3. Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος; Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του τμήματος είναι

α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;

β) η οργάνωση των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με την κεντρική διοίκηση του Ιδρύματος είναι αρμονική.

α) Η Βιβλιοθήκη είναι στελεχωμένη με ένα ειδικευμένο άτομο και με βοηθητικό προσωπικό το οποίο αποτελείται από φοιτητές οι οποίοι κάνουν την πρακτική τους άσκηση. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί καθημερινά από τις 9-19.00. Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος Ψυχολογίας κατατάσσεται στην έκτη θέση στον αριθμό δανεισμό βιβλίων στο σύνολο σαράντα ένα Βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. Ωστόσο, η στελέχωση της Βιβλιοθήκης κρίνεται ανεπαρκής ως προς το ειδικευμένο προσωπικό.

β) Οι υπηρεσίες πληροφόρησης είναι πολύ ικανοποιητικές, καθώς κάθε φοιτητής έχει άμεση πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που αφορούν τις σπουδές του (επιλογή μαθημάτων, συγγραμμάτων, ανακοινώσεις διδασκόντων, βαθμολογία, εκπαιδευτικό υλικό και άμεση ηλεκτρονική επικοινωνία με μέλη ΔΕΠ μέσω διαδικτυακής εφαρμογής παρεχόμενης από την ιστοσελίδα του τμήματος). Η πληροφόρηση για τις τρέχουσες προκηρύξεις ερευνητικών προγραμμάτων που αφορούν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος γίνεται από την Επιτροπή Ερευνών του Ιδρύματος.

8.1.4. Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;

Στο Ψυχολογικό Εργαστήριο του Τμήματος το οποίο είναι εξοπλισμένο με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και στο οποίο εργάζεται μεγάλος αριθμός φοιτητών, δεν υπάρχει τεχνικό προσωπικό. Το εργαστήριο λειτουργεί με τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

Ούτε στο Εργαστήριο Γνωστικής Νευροεπιστήμης υπάρχει τεχνικό προσωπικό. Και στην περίπτωση αυτή για τη λειτουργία του Εργαστηρίου φροντίζουν τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα Πειραματικής και Γνωστικής Ψυχολογίας, του Τμήματος.

8.1.5. Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;

Η αποτελεσματική λειτουργία των εργαστηρίων εξασφαλίζεται χάρη στην προσωπική εργασία των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών.

8.1.6. Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Μέχρι τη στιγμή που γράφεται η έκθεση αυτή δεν έχει διατεθεί στο Τμήμα θέση ΕΤΕΠ Πληροφορικής για την υποστήριξη των υποδομών και υπηρεσιών πληροφορικής. Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται στην άρνηση του Υπουργείου Παιδείας να εγκρίνει νέες θέσεις τεχνικού προσωπικού για τα ΑΕΙ. Ωστόσο, το

Τμήμα εξασφαλίζοντας την αναγκαία δαπάνη από ερευνητικά προγράμματα και ΕΠΕΑΕΚ απασχολεί ελεύθερο επαγγελματία στη θέση αυτή. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες του τεχνικού αυτού είναι εξαιρετικά αποτελεσματικές.

8.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

8.2.1. Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή;

Δύο μέλη ΔΕΠ έχουν ορισθεί από το Τμήμα ως Σύμβουλοι Σπουδών. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του τμήματος απευθύνονται σε εκείνους κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς α) προκειμένου να ενημερώνονται για το Πρόγραμμα Σπουδών τους, β) για προβλήματα που προκύπτουν στη διάρκεια των σπουδών τους, γ) για τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό μετά την αποφοίτησή τους και δ) γενικά για κάθε ζήτημα ακαδημαϊκού χαρακτήρα. Οι Σύμβουλοι Σπουδών δέχονται τους φοιτητές και τις φοιτήτριες κατά τις ώρες γραφείου τους. Επίσης το Τμήμα έχει ορίσει ένα μέλος ΔΕΠ από κάθε τομέα υπεύθυνο για τυχόν προβλήματα που μπορεί να προκύψουν στη διάρκεια της πρακτικής άσκησης των φοιτητών. Ένα ακόμη μέλος ΔΕΠ έχει ορισθεί ως υπεύθυνος/η για ζητήματα τα οποία προκύπτουν κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας των φοιτητών. Επίσης δύο μέλη ΔΕΠ έχουν ορισθεί από το Τμήμα προκειμένου να ενημερώνουν τους φοιτητές για τα Πανεπιστήμια της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία εντάσσονται στο Πρόγραμμα Erasmus και στα οποία μπορούν να φοιτήσουν οι φοιτητές του Τμήματος Ψυχολογίας

8.2.2. Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;

Πολύ αποτελεσματικά χάρη στις υπηρεσίες του ειδικού που απασχολεί το Τμήμα.

8.2.3. Υπάρχει υπηρεσία απασχόλησης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία στο Τμήμα.

8.2.4. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων οι οποίοι δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία στο Τμήμα.

8.2.5. Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές και σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);

Η ελλιπής χρηματοδότηση δεν επιτρέπει την ύπαρξη τέτοιων υποτροφιών στο Τμήμα μας.

8.2.6. Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχομένων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;

Κάθε χρόνο το Τμήμα οργανώνει εκδήλωση υποδοχής των νέων φοιτητών, στο πλαίσιο της οποίας τους ενημερώνει για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το Τμήμα, για τα γνωστικά αντικείμενα των Τομέων

και τα μαθήματα που προσφέρουν και ειδικότερα για τον τρόπο με τον οποίο δομείται το πρόγραμμα σπουδών και την πορεία που θα πρέπει να ακολουθήσουν στις δηλώσεις μαθημάτων. Επίσης, κατά την εκδήλωση αυτή δίνονται οδηγίες για τις υπηρεσίες που το Τμήμα προσφέρει στους φοιτητές, τη λειτουργία και το περιεχόμενο της ιστοσελίδας, τη χρήση της Βιβλιοθήκης και τη λειτουργία των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της, καθώς και για την ηλεκτρονική Γραμματεία. Εκτός από την ενημέρωση αυτή δεν υπάρχουν άλλες πολιτικές για την ένταξη των νέων φοιτητών.

8.2.7. Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;

Οι φοιτητές συμμετέχουν στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος δια των αντιπροσώπων τους. Η παρουσία τους αυτή δεν είναι συνεχής και η συμμετοχή τους δεν είναι πάντα ορατή, καθώς τις περισσότερες φορές απλώς παρίστανται χωρίς να παίρνουν μέρος στις συζητήσεις. Ελλιπής είναι η συμμετοχή των φοιτητών στις διάφορες επιτροπές του Τμήματος. Παρά το γεγονός ότι καλούνται να ορίσουν εκπροσώπους τους, σπανίως το κάνουν και, στις λίγες περιπτώσεις που οι εκπρόσωποι αυτοί ορίζονται, δεν συμμετέχουν ενεργά στις εργασίες της επιτροπής, ή απουσιάζουν.

Από την άλλη μεριά, έντονη είναι η παρουσία των φοιτητών στις ημερίδες, στα συνέδρια και γενικά στις εκδηλώσεις που διοργανώνει το Τμήμα.

8.2.8. Πώς υποστηρίζονται οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα;

Οι αλλοδαποί φοιτητές υποστηρίζονται (α) από το Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και από του συμβούλους ανταλλαγών Erasmus του Τμήματος (βλ. και ενότητα 4.10 της παρούσας έκθεσης)

8.3. Ποιότητα πάσης φύσεων υποδομών που χρησιμοποιεί το Τμήμα

8.3.1. Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος είναι καλά εξοπλισμένη τόσο σε βιβλία όσο και σε περιοδικά και σχετικά πλήρης σε θέματα που αφορούν την Ψυχολογία. Ωστόσο, η Κοινοπραξία Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Hellenic Academic Libraries Link (Heal Link) εξασφάλιζε για όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας πρόσβαση σε μια από τις μεγαλύτερες και πιο σύγχρονες διεπιστημονικές βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων και δεδομένων παραπομπών (citation data). Επέτρεπε τη συνεργασία με διεθνείς εκδότες και διαθέτες υπηρεσιών ηλεκτρονικής επιστημονικής πληροφόρησης που καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τις ερευνητικές, εκπαιδευτικές και επιστημονικές ανάγκες των χρηστών της. Η αδυναμία της χρηματοδότησης από το αρμόδιο Υπουργείο της ηλεκτρονικής πρόσβασης δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στην πρόσβαση στη γνώση τόσο στους διδάσκοντες όσο και στους φοιτητές. Το αρμόδιο Υπουργείο οφείλει όχι μόνο να αποκαταστήσει το πρόβλημα αυτό αλλά και να διευρύνει τις πληροφοριακές πηγές των Βιβλιοθηκών καθιστώντας τις προσιτές σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας της χώρας.

8.3.2. Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού

Ο κοινόχρηστος τεχνικός εξοπλισμός είναι ανεπαρκής σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό των φοιτητών του Τμήματος. Η ποιότητα του εξοπλισμού είναι σχετικά καλή.

8.3.3. Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων

Το Τμήμα δεν έχει Σπουδαστήρια.

8.3.4. Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων

Υπάρχει σημαντικό πρόβλημα στην επάρκεια των γραφείων των διδασκόντων. Όπως έχει τονιστεί και σε άλλα σημεία της έκθεσης αυτής, ο αριθμός των γραφείων δεν επαρκεί για να στεγάσει όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, πολλά από τα οποία συνωστιζονται ανά δύο σε σχετικά μικρά γραφεία.

8.3.5. Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων

Οι χώροι της Γραμματείας του Τμήματος είναι ανεπαρκείς, ενώ σημαντική είναι και η έλλειψη αποθηκευτικών χώρων. Η ποιότητα των χώρων δεν είναι ικανοποιητική και αντιμετωπίζει όλα τα προβλήματα τα οποία συνδέονται με την ποιότητα του κτιρίου Διοίκησης του ΑΠΘ. Η έλλειψη επαρκούς καθαριότητας είναι ένα επιπλέον πρόβλημα.

Ανεπαρκής, από την άποψη των τετραγωνικών, είναι και ο χώρος στον οποίο στεγάζονται οι Γραμματείες των Τομέων

8.3.6. Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων

Το Τμήμα συνεδριάζει σε αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, η οποία λειτουργεί και ως χώρος μεταπτυχιακών σεμιναρίων, διαλέξεων και άλλων εκδηλώσεων και ανακαινίστηκε πρόσφατα. Η εντατική χρήση της αίθουσας αυτής καθιστά δυσχερή τη διατήρησή της στη σημερινή πολύ καλή κατάστασή του.

8.3.7. Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κ.λ.π.)

Οι χώροι διδασκαλίας είναι ανεπαρκέστατοι. Αποτέλεσμα αυτής της έλλειψης είναι ότι πολλά μαθήματα γίνονται μέχρι τις 10μ.μ. Υπάρχει σημαντική έλλειψη χώρου αποθήκης και αρχειοθήκης. Επίσης δεν υπήρχε διαθέσιμος χώρος για τον server και αυτός εγκαταστάθηκε στο χώρο της κεντρικής Γραμματείας μειώνοντας ακόμη περισσότερο τον περιορισμένο χώρο της γραμματείας.

Το Τμήμα δεν διαθέτει πειραματικό σχολείο, μουσείο, αρχείο, αγρόκτημα ή εκθεσιακό χώρο.

8.3.8. Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ

Υπάρχουν ανελκυστήρες και στα τρία κτίρια της Φιλοσοφικής Σχολής, ειδική ράμπα πρόσβασης στο Νέο Κτίριο και στη νέα πτέρυγα και ανελκυστήρας στη σκάλα του παλαιού κτιρίου. Γενικά, πάντως, οι υποδομές ΑΜΕΑ δεν είναι πλήρεις. Για παράδειγμα, σε πολλές τουαλέτες ο χώρος δεν είναι επαρκής για άτομο που βρίσκεται σε αναπηρικό καρότσι, ενώ στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος δεν υπάρχουν ειδικές υπηρεσίες για τα άτομα με αναπηρίες. Το Πανεπιστήμιο θα πρέπει να φροντίσει περισσότερο για την επάρκεια και την ποιότητα των υποδομών για άτομα με ειδικές ανάγκες.

8.3.9. Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;

Οι υποδομές και ο εξοπλισμός που αφορά το Τμήμα (φορητοί Η/Υ, συσκευές προβολών και διαφανασκόπεια) είναι διαθέσιμα σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά ο εξοπλισμός είναι περιορισμένος καθώς χρησιμοποιείται από όλα τα μέλη ΔΕΠ για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

8.4. Βαθμός αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)

8.4.1. Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;

Όλες οι λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ.

8.4.2. Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές, και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;

Όλες οι υπηρεσίες χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το προσωπικό του Τμήματος.

8.4.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού διαθέτουν ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο;

Όλα τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού διαθέτουν ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο.

8.4.4. Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο Διαδίκτυο;

Ο ιστότοπος του Τμήματος στο Διαδίκτυο ανανεώνεται καθημερινά

8.5. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού

8.5.1. Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Η χρήση των διαθέσιμων υποδομών γίνεται ορθολογικά Η ορθολογική χρήση επιτυγχάνεται με τη θέσπιση κανόνων και κανονισμών και διασφαλίζεται με την καλή συνεργασία των μελών ΔΕΠ μεταξύ τους.

8.5.2. Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Η χρήση των διαθέσιμων υποδομών γίνεται ορθολογικά Η ορθολογική χρήση επιτυγχάνεται με τη θέσπιση κανόνων και κανονισμών και διασφαλίζεται με την καλή συνεργασία των μελών ΔΕΠ μεταξύ τους.

8.6. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων

8.6.1. Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η σύνταξη του προϋπολογισμού γίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής σύμφωνα με σύστημα κατανομής (αλγόριθμο) που έχει θεσπιστεί στο παρελθόν.

8.6.2. Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η κατανομή των πόρων που διατίθενται στο Τμήμα στο μεγαλύτερο μέρος της γίνεται από την Κοσμητεία, στο πλαίσιο της σύνταξης του προϋπολογισμού. Ο/Η εκάστοτε Πρόεδρος του Τμήματος σε συνεργασία με ένα μέλος ΕΤΕΠ εξειδικεύει την κατανομή των κονδυλίων ανάλογα με τα μέλη ΔΕΠ και, στη συνέχεια, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος εγκρίνει την κατανομή αυτή. Η διαδικασία εφαρμόζεται πολύ αποτελεσματικά και με απόλυτη διαφάνεια.

8.6.3. Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Όχι γιατί δεν προβλέπεται από τον εσωτερικό κανονισμό του Τμήματος.

9. Συμπεράσματα

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

Η παρούσα Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος Ψυχολογίας του ΑΠΘ δίνει μια συνολική εικόνα του Τμήματος και των λειτουργιών του όσον αφορά τη διδασκαλία, την έρευνα και τη σύνδεση με την κοινωνία. Η συνολική εικόνα που προκύπτει είναι γενικά καλή: το Τμήμα έχει ένα συγκροτημένο προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, διαθέτει προσωπικό που εκτελεί τα καθήκοντά του τόσο σε διδακτικό όσο και σε ερευνητικό επίπεδο, δείχνει εμφανές ενδιαφέρον για προσανατολισμό προς την κοινωνία και τις ανάγκες της και εκπαιδεύει φοιτητές οι οποίοι δηλώνουν ικανοποιημένοι από τις σπουδές που τους παρέχονται. Αναλύοντας τη γενική αυτή εικόνα, τα θετικά σημεία του τμήματος είναι τα εξής:

9.1.1. Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης

Θετικά

Κατά το χρονικό διάστημα 2003-2008, όταν το Τμήμα υλοποιούσε Πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ με στόχο την ορθολογικότερη διάρθρωση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών είχε διεξαχθεί εσωτερική αξιολόγηση της προσπάθειας αυτή. Η παρούσα όμως αξιολόγηση είναι η πρώτη προσπάθεια συνολικής καταγραφής ολόκληρου του έργου του Τμήματος και των απόψεων διδασκόντων και διδασκομένων. Νομίζουμε ότι με την Έκθεση αυτή όλα τα μέλη του Τμήματος θα μπορέσουν να αποκτήσουν μια πλήρη εικόνα των θετικών του σημείων και να προσδιορίσουν τις δυσκολίες του.

Αρνητικά:

Τα αρνητικά σημεία αφορούν κυρίως

- το μεγάλο όγκο εργασίας όχι μόνο για τα μέλη της ΟΜΕΑ, αλλά και για όλα τα μέλη του Τμήματος που συμμετείχαν υποστηρικτικά και εθελοντικά στην όλη διαδικασία
- την έλλειψη πρόβλεψης οικονομικής υποστήριξης της διαδικασίας αξιολόγησης, έτσι ώστε να γίνεται αυτή με τρόπο περισσότερο οργανωμένο και να μην εξαρτάται αποκλειστικά από τον ελεύθερο χρόνο του προσωπικού που συμμετέχει ούτως ή άλλως εθελοντικά
- την έλλειψη εμπιστοσύνης εκ μέρους ενός αριθμού μελών ΔΕΠ στη διαδικασία αξιολόγησης. Θα πρέπει να γίνει σαφές ότι η αξιολόγηση δεν αφορά τον έλεγχο του έργου του επιστημονικού προσωπικού ή την τιμωρία του Τμήματος, αλλά αποτελεί μια διαδικασία βελτίωσης των λειτουργιών του Τμήματος, αυτορύθμισης και προσπάθειας λύσης των προβλημάτων

9.1.2. Παρουσίαση του Τμήματος

Θετικά

Η παρουσίαση του Τμήματος έδειξε τη συγκροτημένη οργάνωσή του.

Αρνητικά

Έλλειψη προσωπικού ΕΤΕΠ Πληροφορικής

9.1.3. Προγράμματα Σπουδών

Θετικά

Το πρόγραμμα προπτυχιακών Σπουδών είναι πλήρες και συγκροτημένο, καλύπτει μεγάλο εύρος αντικειμένων και μπορεί να συγκριθεί με αντίστοιχα προγράμματα σπουδών Ψυχολογίας διεθνώς.

Τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών έχουν ήδη αναμορφωθεί και εφαρμόζονται για πρώτη φορά κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος. Μέχρι στιγμής, τα αποτελέσματα είναι θετικά. Πιθανές δυσλειτουργίες θα επισημανθούν στην επόμενη έκθεση αξιολόγησης

Αρνητικά

Στο πρόγραμμα σπουδών, κυρίως των κατευθύνσεων, προσφέρονται πάρα πολλά επιμέρους μαθήματα τα οποία, αρκετές φορές, συνδέονται μάλλον με τα επιστημονικά ενδιαφέροντα των διδασκόντων, παρά αποτελούν πλήρεις διδακτικές ενότητες. Το γεγονός αυτό δημιουργεί την εντύπωση διάσπασης και κατακερματισμού των γνωστικών αντικειμένων και πιθανότατα δημιουργεί σύγχυση στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Τμήματος, ως προς τη δομή και το περιεχόμενο των σπουδών τους. Το φαινόμενο έχει ήδη επισημανθεί στο Τμήμα και πρόκειται να αντιμετωπισθεί στην αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών.

Το δεύτερο αρνητικό στοιχείο του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών είναι η μη χρησιμοποίηση ως τώρα του συστήματος ECTS, γεγονός που πρόκειται να αντιμετωπισθεί κατά την αναμόρφωση του προγράμματος.

9.1.4. Διδακτικό Έργο

Θετικά

- ✓ Το πλήρες και πλούσιο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών, το οποίο περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό γνωστικών αντικειμένων και διδάσκει μια ποικιλία προσεγγίσεων, μεθόδων και εφαρμογών, γεγονός που καθιστά τις προπτυχιακές σπουδές του Τμήματος Ψυχολογίας του ΑΠΘ ιδιαίτερα συγκροτημένες σε σχέση με τις αντίστοιχες άλλων ελληνικών πανεπιστημίων και συγκρίσιμες με αυτές γνωστών πανεπιστημίων σε όλο τον κόσμο.
- ✓ Τα καινοτομικά στοιχεία των προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, στα οποία περιλαμβάνονται μαθήματα όπως η ανθρωπιστική ψυχολογία και η αντιμετώπιση των εξαρτήσεων, οι προσεγγίσεις του φύλου και της διαπολιτισμικότητας στην ψυχολογία και εναλλακτικές προσεγγίσεις της έννοιας της ψυχικής υγείας και της ψυχοπαθολογίας.
- ✓ Ο επιχειρούμενος προσανατολισμός των σπουδών προς τις κοινωνικές ανάγκες. Ακόμη κι αν δεν επιτυγχάνεται πλήρως σε όλους τους τομείς, ο προσανατολισμός αυτός είναι εμφανής τόσο στον τρόπο με τον οποίο το Τμήμα προσδιορίζει τον εαυτό του δημοσίως, όσο και σε αρκετά σημεία του προγράμματος σπουδών
- ✓ Η συνέπεια με την οποία το προσωπικό του Τμήματος εκτελεί τα διδακτικά καθήκοντα, γεγονός που προκύπτει και από τις εκτιμήσεις των φοιτητών.

Αρνητικά

Οι κυριότερες αδυναμίες του Τμήματος συνδέονται κατεξοχήν με θέματα διδασκαλίας και συνθέτουν μια εικόνα η οποία περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- Μικρό αριθμό φοιτητών που παρακολουθεί τα μαθήματα. Έστω κι αν η εικόνα δεν είναι τόσο άσχημη όπως φαίνεται από τη συλλογή των ερωτηματολογίων αξιολόγησης του διδακτικού έργου από τους φοιτητές, έγινε σαφές ότι σε γενικές γραμμές και για το σύνολο του προπτυχιακού προγράμματος διδασκαλίας, οι φοιτητές που παρακολουθούν συστηματικά τις παραδόσεις δεν πρέπει να ξεπερνούν κατά μέσο όρο το 30% των εγγεγραμμένων.
- Χαμηλές βαθμολογίες των φοιτητών στα διάφορα μαθήματα. Οι χαμηλές αυτές βαθμολογίες θα μπορούσαν πιθανώς να αποδοθούν στην ελλιπή παρακολούθηση που επισημάνθηκε πιο πάνω, ή στο χαμηλό, ίσως, επίπεδο των εισαγομένων αλλά σίγουρα συνδέονται και με τις πολιτικές του Τμήματος και τις πρακτικές των διδασκόντων.
- Αδυναμία σύνδεσης του προπτυχιακού διδακτικού έργου με την έρευνα και την αντίστοιχη εκπαίδευση των προπτυχιακών φοιτητών. Η αδυναμία αυτή αντανακλάται και στην αξιολόγηση του διδακτικού έργου εκ μέρους των φοιτητών.
- Αδυναμία, ως τώρα, οργάνωσης, εκτός μικρών εξαιρέσεων, ενός συνολικού μοντέλου διδασκαλίας που να ξεφεύγει από τα πρότυπα της διάλεξης και της κλασικής παράδοσης σε μεγάλο ακροατήριο
- Δεν υπάρχει σύστημα διερεύνησης της συνολικής εμπειρίας των φοιτητών του Τμήματος τη στιγμή της αποφοίτησής τους
- Δεν υπάρχει σύστημα παρακολούθησης των αποφοίτων του Τμήματος μετά τη λήψη του πτυχίου τους.

Τα παραπάνω προβλήματα πρέπει να αντιμετωπισθούν κυρίως σε σχέση με το είδος των αποφοίτων που το Τμήμα παραδίδει ως επαγγελματίες ψυχολόγους στην αγορά εργασίας και την κοινωνία γενικότερα, κυρίως, αν σκεφτεί κανείς ότι οι φοιτητές αυτοί του σήμερα αποτελούν τους μελλοντικούς επαγγελματίες ψυχολόγους του αύριο, εφόσον, σύμφωνα με το ελληνικό σύστημα, αποκτούν άδεια άσκησης του επαγγέλματος αμέσως μετά τη λήψη του πρώτου πτυχίου. Όσο κι αν πολλές δυσκολίες προκύπτουν από τις σημαντικές ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή και χρηματοδότηση, όπως αποδεικνύεται με εύλογο τρόπο στην Έκθεση αυτή, είναι απαραίτητο να εξεταστεί προσεκτικά τόσο το θέμα του προγράμματος σπουδών, όσο και οι επιμέρους διδακτικές πρακτικές, έτσι ώστε να βελτιωθεί το ποσοστό παρακολούθησης και συμμετοχής των φοιτητών και να γίνει αποτελεσματικότερη η μαθησιακή διαδικασία.

9.1.5. Ερευνητικό έργο

Θετικά

- ✓ Το Τμήμα στο σύνολό του έχει να επιδείξει ένα πλούσιο ερευνητικό έργο, όπως φάνηκε από την επεξεργασία των ατομικών δελτίων. Το έργο αυτό είναι δημοσιευμένο, τυγχάνει της αξιολόγησης και της κριτικής της ακαδημαϊκής κοινότητας (τόσο της εγχώριας, όσο και της διεθνούς) και διαθέτει μια δυναμική εξέλιξης.
- ✓ Το σημαντικότερο, ίσως, χαρακτηριστικό του ερευνητικού έργου που επιτελείται στο Τμήμα είναι η ποικιλία και η συνθετότητά του. Στο πλαίσιο της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ

υιοθετείται ένα μεγάλο εύρος ερευνητικών μεθόδων και θεωρητικών προσεγγίσεων, γεγονός που δείχνει ευελιξία και ικανότητα πρόσληψης νέων τάσεων και πρακτικών.

- ✓ Ιδιαίτερη σημασία, επίσης, έχει ο ερευνητικός προσανατολισμός προς θέματα ευαίσθητα από κοινωνική άποψη. Όπως φάνηκε από την επεξεργασία του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ, όλα τα σημαντικά θέματα που προβληματίζουν τη σημερινή κοινωνία και συνδέονται με την επιστήμη της ψυχολογίας έχουν προσεγγισθεί ερευνητικά κατά τα τελευταία χρόνια σε βαθμό που δείχνει την ικανότητα των ερευνητών να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας.
- ✓ Αυτός ο προσανατολισμός προς κοινωνικά θέματα έχει ως αποτέλεσμα και τη συγκεκριμένη εικόνα του ερευνητικού έργου που προέκυψε στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης, το οποίο σε μεγάλο βαθμό είναι εφαρμοσμένη έρευνα και υλοποιείται σε συνεργασία με φορείς όπως η εκπαίδευση, δομές ψυχικής υγείας κλπ.
- ✓ Ιδιαίτερα πρέπει να επισημανθεί η σημαντική συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκάλων στην ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος, γεγονός που φαίνεται από την παρουσία τους τόσο στις δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ, όσο και στη συμμετοχή στα συνέδρια

Όπως φαίνεται και από τα παραπάνω, το πιο δυνατό σημείο του Τμήματος είναι το ίδιο το προσωπικό του το οποίο εργάζεται με μεγάλη συνέπεια τόσο στον τομέα της διδασκαλίας, όσο και στην έρευνα και εμπλέκεται ενεργά σε θέματα διοίκησης και οργάνωσης του Τμήματος. Παρόλο που το Τμήμα έχει μικρό αριθμό μελών ΔΕΠ (24 τη στιγμή που γράφεται η Έκθεση αυτή), το έργο που επιτελείται είναι ίσο με έργο που έχουν να επιδείξουν Τμήματα με πολύ περισσότερο προσωπικό, γεγονός που μόνο ως ‘αυτοθυσία’ των μελών του Τμήματος Ψυχολογίας θα μπορούσε να ερμηνευθεί.

Επιπλέον, ιδιαίτερα θετικό στοιχείο είναι η ποικιλία στη σύνθεση του προσωπικού. Πρόκειται για μια ομάδα ατόμων που συνθέτουν ένα μωσαϊκό ακαδημαϊκής ποικιλομορφίας από την άποψη του υπόβαθρου σπουδών, της ερευνητικής και επαγγελματικής κοινωνικοποίησης, της κοσμοθεωρίας και ιδεολογίας, τρόπου ζωής και σύλληψης του ακαδημαϊκού ρόλου. Η πολυσυλλεκτικότητα αυτή αποτελεί τη δύναμη και τον πλούτο του Τμήματος και δείχνει την ευελιξία του και την ετοιμότητά του να οσμίζεται, να υιοθετεί και να προωθεί κοινωνικές και ακαδημαϊκές αλλαγές.

Αρνητικά

- Δεν έχει συζητηθεί και καταγραφεί μια μακροπρόθεσμη ερευνητική πολιτική του Τμήματος
- Τα κονδύλια έρευνας δεν είναι αρκετά, καθώς η κοινωνική έρευνα υποχρηματοδοτείται γενικά
- Δεν έχουν όλα τα μέλη ΔΕΠ την απαιτούμενη τεχνογνωσία για τη διεκδίκηση ερευνητικών κονδυλίων κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι διαδικασίες χρηματοδότησης της οποίας απαιτούν ιδιαίτερη εξειδίκευση.
- Οι δυνατότητες τεχνικής βοήθειας που προσφέρει η Επιτροπή Ερευνών για τη συμπλήρωση προτάσεων χρηματοδότησης είναι πολύ περιορισμένες
- Εξαιτίας όλων των παραπάνω δυσκολιών υπάρχει γενικά μια επιφύλαξη αρκετών μελών ΔΕΠ, όσον αφορά την εμπλοκή τους σε προτάσεις χρηματοδότησης

9.1.6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

Θετικά

Έχει καταγραφεί μια πλούσια σε διαδικασίες και αποτελέσματα συνεργασία του Τμήματος με κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς, η οποία δίνει τη δυνατότητα συνεχούς αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο Τμήμα και την τοπική κοινότητα.

Αρνητικά

- Η σχέση του Τμήματος με φορείς ΚΠΠ δεν ακολουθεί ένα οργανωμένο σχέδιο δράσης.
- Η σχέση του Τμήματος με φορείς ΚΠΠ δεν συνδέεται με την παρακολούθηση των αποφοίτων του Τμήματος στην αγορά εργασίας
- Η σχέση του Τμήματος με φορείς ΚΠΠ δεν καταγράφεται συστηματικά, ώστε να γίνονται σαφείς τόσο οι στόχοι, όσο και τα αποτελέσματα των επιμέρους διαδικασιών συνεργασίας και να γίνεται αποτίμηση αυτών των τελευταίων και για τις δύο πλευρές

9.1.7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Θετικά

Όλα τα σημεία της στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης είναι θετικά και δείχνουν τόσο τον προσανατολισμό του Τμήματος προς μια διαδικασία βελτίωσης, όσο και τη γενικότερη προσπάθεια εντοπισμού και λύσης των προβλημάτων που προκύπτουν.

Αρνητικά

Με τα δεδομένα που υπάρχουν τη στιγμή που γράφεται η έκθεση αυτή, δεν προκύπτουν αρνητικά στοιχεία από τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος.

9.1.8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

Θετικά

- Η στελέχωση των διοικητικών υπηρεσιών είναι πολύ καλή
- Υπάρχει διαφάνεια στη διαχείριση και τη χρήση των πόρων του Τμήματος

Αρνητικά

- Οι χώροι της Γραμματείας του Τμήματος, της Γραμματείας των Τομέων και των γραφείων των μελών ΔΕΠ κρίνονται ανεπαρκείς και σε αρκετές περιπτώσεις είναι ποιοτικά υποβαθμισμένοι
- Οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας (υποστήριξη πρωτοετών, αδύναμων, εργαζομένων και αλλοδαπών φοιτητών) δεν είναι τόσο καλές όσο θα έπρεπε και, για να βελτιωθούν, χρειάζονται κατάλληλη στελέχωση

9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;

Αξιοποίηση θετικών σημείων

- Η αξιολόγηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μια σημαντική ευκαιρία βελτίωσης του Τμήματος στα σημεία εκείνα στα οποία διαπιστώθηκαν προβλήματα, εφόσον, βέβαια, γίνει κατανοητή η χρησιμότητά της, κερδίσει την εμπιστοσύνη των μελών ΔΕΠ και αποτελέσει αφορμή ανταπόκρισης της πολιτείας στις ανάγκες του Τμήματος
- Το σημαντικό ερευνητικό και διδακτικό έργο που επιτελείται στο Τμήμα θα πρέπει να ενθαρρυνθεί και να αποτελέσει τη βάση για καλύτερη οργάνωση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος και αποτελεσματικότερη σύνδεση της έρευνας με την τοπική κοινότητα. Η εδραίωση της ερευνητική συνεργασίας των μελών ΔΕΠ και της σύστασης ερευνητικών ομάδων είναι μια πολιτική προς την οποία θα πρέπει να προσβλέπει το Τμήμα μελλοντικά.
- Η ποικιλομορφία επιστημονικών τάσεων και μεθόδων που υπάρχει στο Τμήμα θα πρέπει να ενισχυθεί και μπορεί να αποτελέσει το στίγμα του Τμήματος όσον αφορά την έρευνα και τη διδασκαλία.

Ενδεχόμενοι κίνδυνοι

- Ο σημαντικότερος κίνδυνος που ελλοχεύει είναι αυτός της μη αξιοποίησης με σωστό τρόπο της αξιολόγησης εκ μέρους του Υπουργείου. Είναι ορατός, δηλαδή, ο κίνδυνος, αν δεν υπάρξει ανταπόκριση στα σημεία που επισημαίνονται στην παρούσα έκθεση, να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η αξιολόγηση είναι μια ακόμη υποχρέωση της χώρας να ανταποκριθεί σε κοινοτικές οδηγίες και όχι ένα αξιόπιστο εργαλείο βελτίωσης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Αν τα προβλήματα που επισημαίνονται στην παρούσα Έκθεση δεν ληφθούν σοβαρά υπόψη από τη διοίκηση του Πανεπιστημίου καταρχήν και από την ηγεσία του Υπουργείου στη συνέχεια, ώστε να αντιμετωπισθούν και να δοθεί η ευκαιρία σε ένα Τμήμα, το οποίο έχει μια αξιοπρεπή παρουσία στον ελληνικό ακαδημαϊκό χώρο, να βελτιώσει τους όρους λειτουργίας του, είναι βέβαιο ότι το στοίχημα για την προώθηση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση θα έχει χαθεί δια παντός.
- Ένας δεύτερος κίνδυνος συνδέεται με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που το Τμήμα παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριές του. Όπως έχει ήδη επισημανθεί στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, οι απόφοιτοι των Τμημάτων Ψυχολογίας αποκτούν, μετά από αίτησή τους και χωρίς άλλη διαδικασία, άδεια ασκήσεως επαγγέλματος και μπορούν να εργαστούν ως ψυχολόγοι. Αυτό δημιουργεί αυξημένες υποχρεώσεις στο Τμήμα, το οποίο γίνεται έτσι υπεύθυνο της ποιότητας των επαγγελματιών ψυχολόγων που βγαίνουν στην αγορά εργασίας. Αν δεν βελτιωθεί η δομή του προγράμματος και δεν γίνει αποτελεσματικότερη η εκπαιδευτική διαδικασία και ελκυστικότερη η παρακολούθηση των μαθημάτων, αυξάνει διαρκώς ο κίνδυνος να κατακλύζεται η αγορά από ημιμαθείς επαγγελματίες ψυχολόγους που θα παρέχουν κακές υπηρεσίες στο ευρύτερο κοινό και στην τοπική κοινότητα.
- Ένας τρίτος κίνδυνος αφορά τα αποτελέσματα που μπορεί να προκύψουν από τη μη στήριξη της διαδικασίας αξιολόγησης εκ μέρους του Υπουργείου και της ΑΔΙΠ. Ο μεγάλος όγκος δουλειάς που

απαιτείται για την ολοκλήρωση της έκθεσης αξιολόγησης είναι πολύ πιθανό να αποθαρρύνει τα μέλη ΔΕΠ να συμπράξουν χωρίς βοήθεια και στήριξη κατά την επόμενη τετραετία.

- Τέλος, οι ελλειπείς υποδομές (στενότητας χώρου, μειωμένη χρηματοδότηση της έρευνας, στασιμότητα στη στελέχωση του Τμήματος με νέα μελη κλπ), εάν δεν αντιμετωπισθούν, δημιουργούν τον κίνδυνο από τη μια να δημιουργηθεί αίσθηση απογοήτευσης στα μέλη ΔΕΠ, όσον αφορά την αντιμετώπιση της δουλειάς τους από το Υπουργείο και από την άλλη, να συρρικνωθούν οι λειτουργίες του Τμήματος.

10. Σχέδια βελτίωσης

Όπως φάνηκε με σαφήνεια στην παρούσα Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος Ψυχολογίας του ΑΠΘ, τα σημαντικότερα προβλήματα του Τμήματος που χρειάζονται βελτίωση είναι:

- (α) Η έλλειψη χώρων και υποδομών και η μειωμένη χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των αναγκών.
- (β) Η μεγάλη καθυστέρηση στη στελέχωσή του με ικανό αριθμό μελών ΔΕΠ, 16 χρόνια μετά την ίδρυσή του.
- (γ) Δυσλειτουργίες που αφορούν το διδακτικό έργο, με τη μειωμένη παρακολούθηση των μαθημάτων εκ μέρους των φοιτητών, τις χαμηλές σχετικά επιδόσεις τους στις εξετάσεις και την υπάρχουσα δομή του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών.

Η αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους:

10.1. Βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Είναι απαραίτητη η αναθεώρηση και αναδιάρθρωση του προγράμματος σπουδών του Τμήματος, με στόχο την ορθολογικότερη δομή και κατανομή των μαθημάτων στα τέσσερα έτη σπουδών, έτσι ώστε να αποφευχθεί ο παρατηρούμενος κατακερματισμός των γνωστικών αντικειμένων από τη μια και να δίνεται σαφέστερη εικόνα των παρεχομένων γνώσεων από την άλλη. Στο πλαίσιο αυτής της αναθεώρησης, είναι απαραίτητο να σκεφτούν και να εισηγηθούν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος μεθόδους βελτίωσης της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, στοχεύοντας στην προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών στα μαθήματα, στην καλύτερη επίτευξη των μαθησιακών στόχων και στη βελτίωση των επιδόσεων. Ήδη αυτό απασχολεί το Τμήμα και αντιμετωπίζεται στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών, το οποίο θα τεθεί σε εφαρμογή κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-11. Η αλλαγή αφορά και την αύξηση της εσωτερικής συνοχής του προγράμματος και την αύξηση των ασκήσεων και φροντιστηρίων σε μικρές ομάδες. Τέλος, η ένταξη, βοηθητικά, και των υποψηφίων διδασκόντων στα εργαστηριακά μαθήματα μπορεί να συντελέσει στην καλύτερη οργάνωση των μαθημάτων αυτών, είναι όμως δύσκολη στην εφαρμογή, αν δεν εξασφαλισθεί η απαραίτητη χρηματοδότηση για την αμοιβή τους.

Επιπλέον, εκτός του ότι τα μέλη ΔΕΠ θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να πειραματισθούν με νέες μορφές διδασκαλίας και τη χρήση νέων τεχνολογιών, η επιτροπή αξιολόγησης δίνει μεγάλη βαρύτητα στην ευαισθητοποίηση των μελών ΔΕΠ ως προς την προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Αυτή η ευαισθητοποίηση θα γίνει με την οργάνωση των ομαδικών συζητήσεων που αναφέρθηκαν πιο πάνω, στις οποίες θα ληφθεί υπόψη, εκτός των άλλων, και η έκθεση αυτή και θα γίνει προσπάθεια από τη μια να συνδεθούν οι ατομικές και συλλογικές στρατηγικές του Τμήματος με την υπάρχουσα κοινωνική πραγματικότητα, και, από την άλλη, να γίνει συνείδηση η ευθύνη όλων απέναντι στο κοινωνικό σύνολο, δεδομένου ότι με το πτυχίο που παρέχει το Τμήμα, δίνει στους πτυχιούχους δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος του Ψυχολόγου.

Για τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, είναι σημαντικό να γνωρίζει το Τμήμα τη συνολική εμπειρία των φοιτητών που έχουν εκπαιδευθεί. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός θα πρέπει να οργανωθεί ένα σύστημα συγκέντρωσης στοιχείων από το σύνολο των αποφοίτων, όσον αφορά την εμπειρία τους από τις σπουδές τους. Τα στοιχεία αυτά θα παρέχονται στη Γραμματεία του Τμήματος από τους αποφοίτους την ημέρα της ορκομωσίας τους.

Στα μελλοντικά σχέδια του Τμήματος είναι επίσης η οργάνωση παρακολούθησης των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, έτσι ώστε να συγκεντρωθούν στοιχεία όχι μόνο για το βαθμό απορρόφησής τους, αλλά και για το είδος της εργασίας που αναλαμβάνουν, για την αποτελεσματικότητά τους και το βαθμό ικανοποίησής τους από την εργασία τους. Η πληροφόρηση που θα έχει το Τμήμα από τα δεδομένα αυτά θα χρησιμεύσει ως ανατροφοδότηση, για παραπέρα βελτιώσεις και αλλαγές.

Επίσης, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τόσο την κριτική των φοιτητών, αλλά και την εμπειρία του προσωπικού, πρέπει απαραίτητως να γίνουν προσπάθειες για βελτίωση του συστήματος διανομής διδακτικών εγχειριδίων, έτσι ώστε να μην παρατηρούνται στο μέλλον οι μεγάλες καθυστερήσεις και να διατίθενται τα εγχειρίδια εγκαίρως στους φοιτητές.

Τέλος, χρειάζεται να βελτιωθεί ο θεσμός της Πρακτικής Άσκησης, με την εξασφάλιση συνεργατών ψυχολόγων σε επιπλέον δομές.

10.2. Μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Τα μεσοπρόθεσμα σχέδια δράσης του Τμήματος είναι τα εξής:

- Προσπάθειες εύρεσης επιπλέον χώρων για στέγαση των μελών ΔΕΠ και διαφόρων δραστηριοτήτων του Τμήματος
- Διεκδίκηση κονδυλίων έρευνας και προγραμμάτων με στόχο, εκτός από την προώθηση και ενίσχυση της έρευνας και τον εμπλουτισμό, ανανέωση και συμπλήρωση του εξοπλισμού
- Διεκδίκηση της απόσπασης ψυχολόγων ή/και θέσεων ΕΙΔΠΠ για την ενίσχυση της εποπτείας της πρακτικής άσκησης των φοιτητών και την αύξηση των εργαστηριακών μαθημάτων

10.3. Προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

Η βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης συνδέεται άμεσα με τις πολιτικές της Διοίκησης του ΑΠΘ, οι οποίες αφορούν:

(α) Τον τρόπο με τον οποίο θα αντιμετωπισθεί το σύστημα βελτίωσης της ποιότητας. Είναι απολύτως απαραίτητο η Διοίκηση να δημιουργήσει ένα θετικό κλίμα αξιολόγησης, στο πλαίσιο του οποίου θα γίνονται εκτενείς συζητήσεις των θετικών στοιχείων και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα επιμέρους Τμήματα, αλλά και το ΑΠΘ ως ίδρυμα. Μια πρώτη κίνηση προς το στόχο αυτό είναι η προσεκτική μελέτη, εκ μέρους των Πρυτάνεων και της ΜΟΔΠΠ, των εκθέσεων αξιολόγησης των Τμημάτων, ώστε να γίνονται γνωστά όχι μόνο τα προβλήματα, αλλά και το σύνολο των δραστηριοτήτων τους και προσπαθειών τους.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής, είναι απαραίτητο να διεκδικήσει το Ίδρυμα χρηματοδότηση της διαδικασίας αξιολόγησης, η οποία θα δίνεται σε κάθε Τμήμα τη χρονιά κατά την οποία θα πρέπει να καταθέσει την έκθεση αξιολόγησης για την απασχόληση έκτακτου προσωπικού

(β) Τον τρόπο άσκησης πολιτικής απέναντι στα Τμήματα. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει τις μεθόδους αντιμετώπισης των διαφόρων Τμημάτων και των αναγκών τους, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο το μέγεθος του Τμήματος όσον αφορά τον αριθμό των μελών ΔΕΠ, αλλά και τον αριθμό των φοιτητών του και το πλήθος των δραστηριοτήτων που επιτελούνται σ' αυτό. Όλα αυτά θα πρέπει να συνυπολογίζονται, όταν πρόκειται για την κατανομή νέων θέσεων ΔΕΠ, έκτακτου

διδασκτικού προσωπικού ή διοικητικού προσωπικού, διαφορετικά ελλοχεύει ο κίνδυνος τα ονομαζόμενα 'μικρά' Τμήματα να παραμένουν μικρά εσαεί, και τα 'μεγάλα' να μεγαλώνουν διαρκώς. Τέλος, στο σημείο αυτό θα έπρεπε να προστεθεί και η ανάγκη προβολής των επιτευγμάτων των Τμημάτων από τη Διοίκηση του ΑΠΘ.

(γ) Την πολιτική προβολής του ΑΠΘ και των επιτευγμάτων του. Είναι απαραίτητο να προωθήσει η Διοίκηση του ιδρύματος δράσεις και στρατηγικές αλλαγής και βελτίωσης της εικόνας του ΑΠΘ τόσο στο εσωτερικό της χώρα, όσο και διεθνώς.

(γ) Την αντιμετώπιση των τεράστιων προβλημάτων που αντιμετωπίζει το ΑΠΘ λόγω έλλειψης χώρου. Είναι απαραίτητο, στην παρούσα φάση, τουλάχιστον, να υπάρξει μέριμνα για άμεση διεκδίκηση νέων χώρων, έστω και με ενοίκιο, και για την ορθολογικότερη χρήση των ήδη υπαρχόντων, ώστε να αποσυμφορηθούν Σχολές όπως η Φιλοσοφική, η οποία ασφυκτιά στεγάζοντας το σύνολο των δραστηριοτήτων 7 Τμημάτων σε 2 1/2 κτίρια

(δ) Την αντιμετώπιση των καθημερινών, πρακτικών προβλημάτων του Ιδρύματος, δηλαδή των προβλημάτων καθαριότητας και ευπρέπειας των χώρων, φύλαξης από κλοπές, καταστροφών του εξοπλισμού από καταληψίες και όχι μόνον.

10.4. Προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.

Στηρίζοντας και προωθώντας την υποχρεωτική αξιολόγηση των ΑΕΙ η Πολιτεία έκανε ένα σημαντικό βήμα προς τη βελτίωση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Για να επιτευχθεί ο στόχος, όμως, είναι απαραίτητη μια πολιτική υποστήριξης και όχι απαξίωσης των ΑΕΙ της χώρα και των μελών ΔΕΠ που εργάζονται σ' αυτά. Η Πολιτεία θα πρέπει να σκύψει με ενδιαφέρον στα αποτελέσματα των εκθέσεων αξιολόγησης και να λάβει υπόψη όχι μόνο τα κενά, τις παραλείψεις και τα προβλήματα των Πανεπιστημίων, αλλά και την προσπάθεια που συντελείται εκ μέρους του επιστημονικού δυναμικού, το οποίο εργάζεται σε όχι και τόσο ευνοϊκές, κατά τα διεθνώς κρατούντα, ακαδημαϊκές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτό, είναι πολύ σημαντικό να προωθηθεί πλήρης αυτονομία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ο σεβασμός στους θεσμούς και η αύξηση της χρηματοδότησης.

Είναι πολύ σημαντικό να γίνει απολύτως σαφές ότι η χρηματοδότηση των ΑΕΙ μέσα από εφήμερα προγράμματα, χωρίς εξασφάλιση της βιωσιμότητας των δράσεων και των πολιτικών και χωρίς να εντάσσονται οι τελευταίες αυτές στην επίσημη εκπαιδευτική πολιτική, επιφέρει σημαντικά προβλήματα και βελτιώνει την κατάσταση των Πανεπιστημίων μόνο ευκαιριακά.

Τέλος, όσον αφορά την Ψυχολογία ειδικότερα, η Πολιτεία πρέπει να εξετάσει σοβαρά

(α) το πρόβλημα που προκύπτει από την παροχή άδειας ασκήσεως επαγγέλματος με τη λήψη του βασικού πτυχίου στα τέσσερα χρόνια και την ανάγκη θεσμοθέτησης σπουδών πενταετούς διάρκειας για τους Ψυχολόγους.

(β) την ανάγκη θεσμοθέτησης ειδικότητων στο επάγγελμα του Ψυχολόγου.